

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**MEKÂN AMBİYANSI BAĞLAMINDA KAFE
RESTORAN TASARIMINDAKİ İÇ MEKÂN
DETAYLARININ KULLANICI ALGISINA OLAN
ETKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

BURCU ALTAY

İSTANBUL, 2014

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İÇ MEKÂN TASARIMI BÖLÜMÜ**

**MEKÂN AMBİYANSI BAĞLAMINDA KAFE
RESTORAN TASARIMINDAKİ İÇ MEKÂN
DETAYLARININ KULLANICI ALGISINA OLAN
ETKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

BURCU ALTAY

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bengü ULUENGİN

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İÇ MEKÂN TASARIMI BÖLÜMÜ

Tezin Adı: Mekân Ambiyansı Bağlamında Kafe Restoran
Tasarımındaki İç Mekân Detaylarının Kullanıcı Algısına
Etkisi
Öğrencinin Adı Soyadı: Burcu ALTAY
Tez Savunma Tarihi:

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. F. Tunç BOZBURA
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Sezin TANRIÖVER
Program Koordinatörü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Bengü ULUENGİN

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ali Devrim IŞIKKAYA

Üye

Doç. Dr. Feride Pınar ARABACIOĞLU

ÖNSÖZ

Çok az şanslı insanın sahip olabileceği özellikleriyle, tez çalışmam süresince bana sağladığı bilimsel destek ve yönlendirmenin yanı sıra hiç esirgemediği sevgisi ve güler yüzü için danışmanım Sayın Doç. Dr. Bengü ULUENGİN'e, bana olan inançlarını hiç yitirmeyen ve her sıkıntıda desteklerini benden esirgemeyen annem, babam, abim ve teyzeme, tez çalışmam boyunca beni destekleyen ve çalışmayı tamamlayabilmem için bana güç veren hayat arkadaşım Çağdaş SARI'ya, bana gösterdiği destek ve yardımlar için manevi kardeşim Nuray ORUÇTUT'a, tez çalışmam boyunca beni yalnız bırakmayan yakın dostum Gökhan EKİNCİ'ye tezim için sağlamış oldukları veriler ve yardımlar için Erol Pürçü Mimarlık firması yöneticilerinden Erol PÜRÇÜ ve ofis arkadaşlarıma, Yasa, Tesadüf ve Gren kafe-restoran işletme yöneticileri ve çalışanlarına sonsuz teşekkürü borç bilirim.

İstanbul, 2014

Burcu ALTAY

ÖZET

MEKÂN AMBİYANSI BAĞLAMINDA KAFE RESTORAN TASARIMINDAKİ İÇ MEKÂN DETAYLARININ KULLANICI ALGISINA OLAN ETKİSİ

Burcu Altay

İç Mekân Tasarımı Bölümü

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bengü Uluengin

Mayıs 2014, 100 Sayfa

Mekân algısı üzerine; psikolojik ve fiziksel etmenler bağlamında çok yönlü araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırma kapsamında ise; günümüzde mimari değer kazanmakta olan kafe-restoran iç mekân tasarımları, kullanıcı algısı ve mekân ambiyansı bağlamında ele alınmıştır.

Kafe-restoranlar sosyal hayatın bir parçası olmakla beraber, yeme-içme ihtiyaçlarının karşılandığı mekânlardır. Bu yüzden; kafe-restoran iç mekân tasarımlarında; mekânlar yaşanılan ve ruhu olan hacimler olarak değerlendirilmelidir. Kullanıcının mekânı zihninde oluşturabilmesi, mekânı algılaması ölçüsünde gerçekleştirilir. Kullanıcının mekânı algılaması ve onunla iletişime geçebilmesi; tasarımcıların mekân algısını etkileyen faktörleri tasarımla birleştirmesi aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu nedenle, iç mekân ambiyansı bağlamında, kullanıcı algısını etkileyen faktörlere dikkat edilmelidir.

Yapılmış olan bu çalışmada, kafe-restoran tasarımında kullanıcı algısını etkileyen faktörler yapılan literatür araştırmalarına göre yüzey, malzeme, ışık, akustik, mobilya tasarımı ve görsel algı ile ilgili detaylar olarak belirlenmiştir. Belirlenen faktörler ışığında, anket soruları hazırlanmış ve belirlenen mekânlarda anket çalışmaları yapılmıştır. Anket sonuçları ve plan analizleri kapsamında, mekân ambiyansında etkili olan kullanıcı algısı faktörleri değerlendirilmiştir.

Yapılan literatür araştırmaları, plan analizleri ve anket sonuçlarında kafe-restoran düzenlemeleri bağlamında, iç mekânda tasarlanan detayları kullanıcı algısını etkileyen faktörlerin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tasarımcılar, kullanıcının fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap vermek, kullanıcıyı mekânla iletişime geçirmek, mekân bir karakter vermek ve kullanıcı memnuniyetini sağlamak için, kullanıcı algısını etkileyen faktörler ışığında tasarımını şekillendirmesi gerekmektedir. Diğer bir yandan, işletme sahipleri kullanıcı memnuniyetini sağlamak ve mekânın karakterini tanımlayabilmek için, algıyı etkileyen faktörlerdeki detaylar yardımı ile işletmeyi markalaştırması ve tanımlayabilmesi açısından tasarımlarda mimari detayların iyi analiz edilmesi önem kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kullanıcı algısı, mekân ambiyansı, kafe-restoran iç mekân tasarımı, kullanıcı konforu, mimari detay tasarımı

ABSTRACT

IN THE CONTEXT OF SPACE AMBIANCE, THE EFFECT OF USER PERCEPTIONS IN CAFE-RESTAURANT INTERIOR DESIGN

Burcu Altay

Department of Interior Design

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Bengu Uluengin

May 2013, 100 Pages

There have been done many research about space perceptions in the context of psychological and physical factors. In this study cafe –restaurant interior design at nowadays discussed with in the context of space and the effect of user perceptions.

Although being a part of social life Cafes and restaurants are the places that the answers of eating and drinking needs. This is why are in the cafe-restaurant interior design, spaces should be evaluated that living spaces and space with the spirit of volume. Users should perceive the space for create space. Interior designers should merge with the effect of user perceptions and design for a Perception of a space and communication with a space. For this reason, the effect of user perceptions should be considered in the context of space ambiance.

In this study, the effects of user perception in cafe-restaurant design has been identified that; surface, materials, illumination, acoustics, design of furniture and details of visual perception. With the determined factors, survey questions prepared and there have been made survey analysis in the designated spaces. With the result of surveys and plan analysis, the effect of user perceptions that effects space ambiance have been assessed.

According to literature research, plan analysis and survey results, study into this has shown that, its concluded that influencing the effect of user perceptions are important factors in interior design. Interior designers find the answers of users physical and psychological needs and the way to communicate with the space. In the other hand, to make pleasure in the establishment and to describe character of the space, owners make designers to analyse the architecture detail project carefully with the effect of perceptions details of cafe-restaurant design. the effect of perceptions details of cafe restaurant design has been gain prominence day after day.

Keywords: User perception, ambience of the space, cafe-restaurant interior design, user comfort, architectural details design

İÇİNDEKİLER

TABLolar.....	ix
ŞEKİLLER.....	x
KISALTMALAR.....	xiii
SEMBOLLER.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
2. MATERYAL VE YÖNTEM.....	3
3. DETAY KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE MEKÂN-İNSAN-ALGI ETKİLEŞİMİ.....	4
4. İÇ MEKÂN ALGISINI BELİRLEYİCİ FAKTÖRLER	7
4.1 KULLANICININ GÖRSEL ALGISI İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	8
4.1.1 Tasarımda Kullanılan Renkler.....	8
4.1.2 Mekan İçerisinde Tabela ve Görsel Kullanımı.....	9
4.1.3 İç Mekan Tasarımında Sanat Öğeleri Kullanımı.....	11
4.2 AYDINLATMA İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	12
4.2.1 Aydınlatma Elemanlarının Türü ile ilgili Detaylar	13
4.2.2 Aydınlatmanın Mekânın Ambiyansına Etkisi	16
4.3 MALZEME SEÇİMİ İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	18
4.3.1 Malzeme Yüzeyindeki Doku Farklılıkları ile Oluşan Detaylar	19
4.3.2 Döşeme Şekli Farklılıkları ile İlgili detaylar	23
4.3.2.1 Derz boşlukları ile ilgili detaylar.....	23
4.3.2.2 Döşeme şekli	25
4.4 MALZEME BİTİŞ DETAYLARI	26
4.4.1 Zemin Uygulamalarında Malzeme Bitiş Detayları.....	26
4.4.2 Duvar Uygulamalarında Malzeme Bitiş Detayları	29
4.5 MOBİLYA TASARIMI İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	31
4.5.1 Mobilya Tasarımında İşlev Faktörü	31
4.5.2 Mobilya Tasarımında Konfor Faktörü	32
4.5.3 Mobilya Tasarımında Görsellik Faktörü.....	35
4.6 EMNİYET İLE İLGİLİ DETAYLAR	35

4.6.1 Elektrik Bağlantı Noktalarında Detayların Belirlenmesi.....	36
4.6.2 Kaygan Yüzeylerde Emniyet Şeritlerinin Çekilmesi.....	37
4.6.3 Şeffaf Yüzey Belirlemek için Kullanılan Detaylar.....	38
4.6.4 Korkuluk Yükseklikleri ve Boyutlarının Belirlenmesi	40
4.7 AKUSTİK İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	41
4.8 TAVAN TASARIMI İLE İLGİLİ DETAYLAR.....	42
5. DETAY TASARIMININ ETKİLERİ BAĞLAMINDA YAPILAN MEKÂN DEĞERLENDİRMELERİ	43
5.1 YASA BURSA TESİSİ (KAFFE - RESTORAN).....	43
5.1.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler	44
5.1.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış.....	44
5.2 TESADÜF (KAFFE - RESTORAN).....	59
5.2.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler	59
5.2.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış.....	59
5.3 GREN (KAFFE - RESTORAN).....	73
5.3.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler	73
5.3.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış.....	73
6. TARTIŞMA.....	86
7. SONUÇ.....	98
KAYNAKÇA.....	101
EKLER	106
EK 1: Kafe-Restoran Uygulamalarında İç Mekân Tasarımındaki Detayların Kullanıcı Algısı Anketi.....	107
EK 2: Yasa Bursa Tesisi Mekânının Planlar, Kesitler ve İç Mekân Fotoğrafları.....	110
EK 3: Yasa Bursa Tesisi Anket Sonuçları ve Grafikleri.....	115
EK 4: Tesadüf Kafe Mekânı Planları ve İç Mekân Fotoğrafları.....	119
EK 5: Tesadüf Kafe Anket Sonuçları ve Grafikleri.....	125
EK 6: Gren Kafe-Restoran Mekânının Planlar, Kesitler ve İç Mekân	

Fotoğrafları.....	129
EK 7: Gren Kafe Anket Sonuçları ve Grafikleri.....	134
ÖZGEÇMİŞ.....	138

TABLULAR

Tablo 4.1: Renklerin genel psikolojik etkisi.....	8
Tablo 5.1: Yasa bina künyesi	43
Tablo 5.2: Yasa tesisleri yapı künyesi	46
Tablo 5.3: Tesadüf bina künyesi.....	59
Tablo 5.4: Tesadüf kafe yapı künyesi	62
Tablo 5.5: Gren bina künyesi	73
Tablo 5.6: Gren kafe yapı künyesi	76

ŞEKİLLER

Şekil 4.1: Aydınlatmanın mekanın ambiyansına etkisi.....	13
Şekil 4.2: Genel aydınlatma.....	15
Şekil 4.3: Mekan aydınlatma amaçları.....	16
Şekil 4.4: Aydınlatmanın renginin ambiyansa olan etkisi	17
Şekil 4.5: Mat ve parlak yüzeylerin mekan konseptine etkisi: Restoran.....	20
Şekil 4.6: Mat ve parlaklığın emniyet açısından önemi: Ofis.....	21
Şekil 4.7: Pürüzlü yüzeylerde yansıma	22
Şekil 4.8: Üç boyutlu yüzeylerde algı farklılıkları	22
Şekil 4.9: Derz dolgusu seçimi ile oluşan farklılıklar	24
Şekil 4.10: Doğal taş malzemesindeki döşeme farklılıkları.....	25
Şekil 4.11: Malzeme bitiş detayları.....	28
Şekil 4.12: Malzeme bitiş detayları işçiliğinin önemi.....	28
Şekil 4.13: Doğrama yalıtım malzemeleri detayları.....	30
Şekil 4.14: Duvar uygulamalarında malzeme bitiş detayları.....	30
Şekil 4.15: Kasa çizimi	32
Şekil 4.16: Koltuğun kolçakları anketi grafiği.....	33
Şekil 4.17: Masa Sandalye standartları	34
Şekil 4.18: Kapaklı prizler	36
Şekil 4.19: Elektrik bağlantı noktaları standart yükseklikleri	37
Şekil 4.20: Mermer kaplı yüzeylerde kaydırmaz emniyet şeritlerinin kullanımı... 38	
Şekil 4.21: Şeffaf yüzeylerde renk kullanımı	39
Şekil 4.22: Şeffaf yüzeylerde görsel kullanımı	40
Şekil 5.1: Yasa zemin kat giriş planı	45
Şekil 5.2: Yasa malzeme bitiş detayı	48
Şekil 5.3: Pencere ve kapı boşluklarında kullanılan bitiş malzemeleri.....	49
Şekil 5.4: Yasa zemin kat aydınlatma planı.....	50
Şekil 5.5: Yasa tesisleri mekan aydınlatmasına iç mekandan bakış.....	51
Şekil 5.6: Birinci kat genel aydınlatma	52
Şekil 5.7: PVC zemin döşemesi	53

Şekil 5.8: Mermer uygulamalarında yüzey farklılıkları.....	53
Şekil 5.9: Yarı açık mekana genel bakış	54
Şekil 5.10: Yarı açık mekandaki elektrik bağlantı noktaları.....	55
Şekil 5.11: Tente elektrik bağlantısı izolasyonu.....	56
Şekil 5.12: Yasa mobilyaları	57
Şekil 5.13: Yasa görsel kullanımı.....	57
Şekil 5.14: Tesadüf zemin kat planı	61
Şekil 5.15: Tesadüf kafe seramik bitiş detayı	64
Şekil 5.16: Tesadüf kafe tabela aydınlatma detayı	65
Şekil 5.17: Merdiven basamakları ve yeşil bitki örtüsü aydınlatma detayı	65
Şekil 5.18: Tesadüf kafe aydınlatma planı	66
Şekil 5.19: Zemin döşemesi ve döşeme şekli	67
Şekil 5.20: Tesadüf kafe WC seramik uygulaması	68
Şekil 5.21: Radyan montajı emniyet önlemleri	69
Şekil 5.22: Tesadüf kafede hareketli mobilya kullanımı.....	70
Şekil 5.23: Tesadüf kafe mobilyalarında kumaş seçimi.....	70
Şekil 5.24: Tesadüf kafe görsel kullanımı.....	71
Şekil 5.25: Tesadüf kafe WC kapıları görsel kullanımı	72
Şekil 5.26: Gren kafe zemin kat planı	75
Şekil 5.27: Gren kafe malzeme birleşim detayları	78
Şekil 5.28: Gren kafe aydınlatma elemanları	79
Şekil 5.29: Gren kafe aydınlatma planı.....	80
Şekil 5.30: Gren kafe malzeme döşeme detayı	81
Şekil 5.31: Gren kafe ahşap malzeme döşeme detayları	82
Şekil 5.32: Gren kafe iç mekan mobilyaları	83
Şekil 5.33: Gren kafede görsel kullanımı öğeleri	84
Şekil 5.34: Gren kafe tabela kullanımı	84
Şekil 6.1: Yasa kafe-restoran 1. soru anket sonucu grafikleri	87
Şekil 6.2: Yasa kafe-restoran 2. soru anket sonucu grafikleri.....	88
Şekil 6.3: Yasa kafe-restoran 3. soru anket sonucu grafikleri.....	89
Şekil 6.4: Yasa kafe-restoran 4. soru anket sonucu grafikleri.....	90
Şekil 6.5: Yasa kafe-restoran 5. soru anket sonucu grafikleri.....	91

Şekil 6.6: Yasa kafe-restoran 6. soru anket sonucu grafikleri.....	92
Şekil 6.7: Yasa kafe-restoran 7. soru anket sonucu grafikleri.....	93
Şekil 6.8: Yasa kafe-restoran 8. soru anket sonucu grafikleri.....	94
Şekil 6.9: Yasa kafe-restoran 9. soru anket sonucu grafikleri.....	95
Şekil 6.10: Yasa kafe-restoran 10. soru anket sonucu grafikleri.....	96

KISALTMALAR

LED	:	Light Emitting Diode
MEGEP	:	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
PVC	:	Polivinil Klorür

SEMBOLLER

Alan ölçü birimi	:	m^2
Aydınlatma ölçü birimi	:	lüx
Çap	:	R
Metreküp	:	m^3
Ses seviyesi ölçüm birimi	:	dB
Sıcaklık ölçme birimi	:	$^{\circ}C$
Uzunluk ölçü birimi metrenin kısaltması	:	m
Uzunluk ölçü birimi santimetrenin kısaltması	:	cm
Uzunluk ölçü birimi milimetrenin kısaltması	:	mm
Yarıçap kısaltması	:	r
Yükseklik ölçü birimi	:	h

1. GİRİŞ

Mimarlar ve tasarımcılar; kullanıcıların fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap vermek üzere bir mekânı şekillendirirler. Tasarlanacak olan alanlar; içi boş hacimler olmaktan çıkıp, kendine özgü karakteristiği olan hayata geçirilmiş ve yaşayan mekânlar haline gelirler. İçinde yaşanan mekânlara anlam yükleyen olgu, tasarımda oluşturulabilecek detaylarla mümkün olabilir.

Bu araştırma; kullanıcı algısını etkileyen faktörlerin; mimari bir süzgeçten geçirilmesi ve belirlenmesi açısından bir referans oluşturur. Mimari projelerin detaylandırılması aşamasının mekânın ambiyansında ne denli etkin olduğu sorgulanmıştır. Mimari detay faktörünün öneminin yanı sıra; kullanıcının uzun bir süre vakit geçirdiği kafe-restoran gibi yeme-içme mekânlarının detay tasarımları, kullanıcı memnuniyetini belirleme açısından önem taşır. Mimari projelendirme esnasındaki detaylar, kullanıcının mekânı tercih etme sebepleri arasına girebilir. Bu açıdan; iç mekân ambiyansı bağlamında kafe-restoran tasarımındaki detayların incelenmesi kullanıcı ve işletme sahibi açısından önem kazanır.

Bu araştırma; geçmişte yapılmış mekân algısını etkileyen faktörlerin incelenmiş olduğu araştırmaların yanı sıra, mekânı yaşayan bir nesnenin detaylandırılmasında etkin olan nedenleri açıklamak için yapılan bir değerlendirmedir. Mekân tasarımında kullanıcı algısını etkileyen faktörler genel tasarım ilkeleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Fakat tasarımcıların mekânı bu biçimde ele alış; mekânları karakteristiği olan mekânlar olarak değil mekânları işlevsel açıdan işler kütleler haline getirmektedir. Tasarımların detay çözümlenmeler ile birlikte ele alınması, mekânı yaşayan ve karakteristiği olan yaşanabilir hacimlere dönüştürür. Kafe-restoran gibi yoğun kullanıcı kitlesinin olduğu hizmet sektöründe; tasarımda detayların belirlenmesi gerek kullanıcı memnuniyeti, gerek kullanıcı algısını yönlendirme gerekse, işletme sahibinin kazanç tablosunun belirlenmesi açısından önem taşır. Bu nedenle bu araştırmada; kafe-restoran tasarımında uygulanan hangi detayların, kullanıcı algısında nasıl etkili olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

Birinci bölümde, tezin çıkış noktası, amacı ve içeriği belirtilerek, kullanıcı algısı ve mekân detaylarındaki ilişki kısaca açıklanmıştır.

İkinci bölümde, araştırmada kullanılan materyal ve yöntemler belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde, kullanıcı ve mekân algısı arasındaki etkileşim tüm yönleriyle ele alınmıştır. Kullanıcının mekânı, tasarımdaki detaylarla nasıl bütünleştirdiği ve mekânı karakteri olan bir hacim olarak ele alınışı incelenmiştir. Algı kavramına değinilmiş, kullanıcıların mekânı algılama süreci tanımlanmıştır. İç mekân tasarımındaki detayların; kullanıcı algısındaki sürecine katkısı ve kullanıcının mekân tanımlamasına olan etkisinden bahsedilmiştir.

Dördüncü bölümde, mekân ambiyansı bağlamında kafe-restoran tasarımında kullanıcı algısını etkileyen faktörler belirlenmiştir. Belirlenen faktörler; yapılan literatür taramalarıyla açıklanmıştır.

Beşinci bölümde, kafe restoran tasarımında iç mekân tasarımında detayların kullanıcı algısını etki eden faktörlere yönelik anket kullanıcılara uygulanmıştır. Hazırlanan anket soruları, belirlenen üç mekânda cevaplandırılmıştır. Mekânların analizi için, mekânlardan derlenen bulgular bir araya getirilip, ortaya koyulan faktörlerin alt başlıklarında incelenmiştir.

Tartışma ve sonuç bölümünde, kafe-restoran tasarımında detayların kullanıcı algısına olan etkileri anket sonuçları grafikleri ile birlikte değerlendirilmiştir. Mekân-kullanıcı ve detay etkileşimi, araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler ile birlikte değerlendirilmiş ve araştırma hakkında sonuçlar ortaya konulmuştur.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırmada iç mekân tasarımındaki mimari detayların kullanıcı algısı üzerindeki etkileri araştırılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmelere ulaşabilmek için çeşitli araştırma yöntemlerine başvurulmuştur. Araştırmalar başlıca iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasında;

Literatür taramasında;

- a. Makaleler
- b. Doktora ve yüksek lisans tezleri
- c. Kitaplar
- d. Dergiler
- e. İnternet kaynaklarından yararlanılmıştır.

Bulguların ele alınışında;

- f. Anket
- g. Grafik Analizleri
- h. izimler gibi araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın birinci kısmında, kafe-restoran iç mekan tasarımındaki mimari detayların kullanıcı algısı ile ilişkisi üzerine; makaleler, tezler, kitaplar, dergiler ve internet kaynaklarından faydalanılarak yapılan bir literatür araştırması yer almaktadır. Araştırmanın ikinci kısmında; saptanan bulgular ele alınarak anket soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan anket; soruları belirlenmiş mekânlarda uygulanmıştır. Uygulanan anket sonuçları, çizim ve grafik sonuçları değerlendirilerek kafe restoran tasarımındaki i mekândaki mimari detayların kullanıcı algısı üzerindeki etkileri incelenmiştir.

3. DETAY KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE MEKÂN-İNSAN-ALGI ETKİLEŞİMİ

Mimarlar mekân tasarımlarını, kullanıcının psikolojik ve fizyolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla tasarlar. Kullanıcıların fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını ile Varlı (2004, ss. 89-101) şu şekilde açıklar:

Kullanıcı olarak insanlar için tasarım yaparken, onların içinde bulunacakları çevrede mutlu ve sağlıklı olabilmeleri için hem fizyolojik hem de psikolojik gereksinimlerini her kullanıcı grup için ayrı ayrı dikkatli bir şekilde belirleyip karşılamak gerekmektedir. Ancak bu şekilde insanlar hem çevreleriyle hem de birbirleriyle uyum içinde yaşayabilirler.

Bir mekânın fiziksel, ihtiyaçlara cevap vermesi mekânın, tasarımının tamamlandığını göstermez. Çünkü mekân kullanıcı algısıyla şekillenen bir olgudur.

İlk olarak algı kavramına değinilecek olursak, Çağlayan, Korkmaz ve Öktem (2014) algıyı; duyu organlarının aldığı enformasyonların değerlendirilmesi ve yorumlanmasının etkilediği dinamik bir olgu şeklinde tanımlamışlardır.

Mekân algısını tanımlayacak olursak; tasarlanan mekânların kullanıcı tarafından algılanması üç aşamalıdır. İlk olarak kullanıcı tasarımcının mekâna kattığı bilgileri toplar ve beyine iletir. İkinci adım olarak; tasarımın öğeleri kullanıcının geçmiş bilgi birikimi ile yorumlar. Üçüncü adım olarak da, algılama süreci başlar ve mekân yorumlanır.

Mekândaki belirli bir düzene göre tasarlanan objeler ve mekânın kendisi; kullanıcı tarafından, geçmişten gelen kültür birikimi ve duyuşsal anlamlar çerçevesi içinde yorumlanarak anlam kazanır ve mekân ve objelerle iletişime geçer. Altuncu, Şeker ve Karaoğlu (2013, s. 2) kullanıcı ve mekân algısı arasındaki etkileşimi şu şekilde açıklar:

Fiziksel çevrenin duyuşlar yardımı ile elde edilen veriler sayesinde algılandığı düşünülürken, duyuşları etkileyerek mekân algısını etkilemek mümkün olacaktır. Bu bakımdan mekân tasarımında kullanılan birçok öğe, kullanıcı algısını yönlendiren araçlar olarak kullanılabilir. Bu nedenle öncelikle mekân

algısının tanımını yapmak ve mekân algısını etkileyen öğeleri belirlemek, mekân algısını yönlendirici elemanları tanımak bakımından gereklidir. Mekânı oluşturan elemanlarının her birinin algıdaki etki düzeyleri birbirlerinden farklı olabilmektedir. Bir mekândaki yapısal elemanlar, objektif ölçümlerle ifade edilebilir özelliklere sahip olsalar dahi, algı düzeyindeki etkileri somut değerleriyle paralel olmak zorunda değildir. Renk, form ve doku gibi yardımcı öğeler, fiziksel yapı elemanlarının mekâna yansımalarının, dolayısıyla mekânın niteliklerinin etki sıralamasını değiştirme gücüne sahiptirler.

Kullanıcının mekânı algılamasında renk, doku, ölçek, form gibi etkilerin yanı sıra tasarımdaki küçük detaylarda etkili olabilir. Bir mekâna ilk girildiğinde, kullanıcı algılama sürecinde tasarımı bütünüyle ele alır. Fakat tasarımın parçası olan küçük bir detay sayesinde, algılama işlemi tamamlandığında mekâna yüklenen anlam öznelleşir. Mekâna, tasarımdaki bir detay sayesinde nasıl anlam verildiğini Stone ve Brooker (2011, s. 46) şu şekilde açıklar:

İç mekânın detayları ya da özgün nitelikleri, o mekânda bulunan ve ona karakterini veren unsurlardır. Bir mekânın kimlik kazanması ve bu sayede belirli bir işvereni, markayı hatta kültürü yansıtabilecek güce sahip olması, detayların yaratılması ve düzenlenmesinden geçer. Ayrıntılar genellikle projenin küçük bir parçasıdır, yine de mekâna atmosferini veren onlardır. Bir ziyaretçinin mekânda ilk karşılaşacağı şey detaylardır. Bir odaya girildiğinde ilk dokunulan ya da ilk tepki verilen şey yerler yâda duvarlar, belki kapının kolu, hatta belki yalnızca ışık ve mekânın yüzeyidir.

Doku, ses, koku ve görsel gibi görsel öğeler, bir araya gelerek çevresel algımızı oluşturur. Bütün bu öğeler bir araya gelerek mekânın karakterini oluşturur. Bina yüksekliği, cadde ve sokak düzenlemeleri gibi mimari simge olarak düşünülen imgelerin aksine, bu mekânlar kullanıcı ile iletişim kurmaz (Willcocks ve Vitello 2006, s. 2).

Kullanıcı, mekânı tasarımdaki detaylar ile birlikte bir karaktere büründürür. Mekândaki bir obje, nesne, bir yüzeyin dokusu, bir mekândaki ışığın rengi, zemin kaplamalarındaki geçişler vb. örneklendirmelerle mekâna bu karakteri yükler. Diğer bir taraftan ise; tasarımcıların mekânın ambiyansını kendi tasarımı doğrultusunda oluşturup, detaylardaki vurgularla mekânın kullanıcı tarafından ne yönde algılanacağına yön verebilir. Tasarımcılar, mekânın genel bütünlüğünü işleve göre belirleyip, mekân ambiyansını oluşturabilirler. Tasarımcıların mekân ambiyansına etkisini Heide, Laerdala ve Gronhaugb (2007, s. 5) şu şekilde açıklar:

Tasarım uzmanları arasında, mimari ve fiziksel çevrenin mekân ambiyansı üzerinde etkili olduğu konusunda uzlaşmışlardır. Mimarlar, mekân ambiyansını oluşturan etkenleri altı başlıkta açıklarlar. Bu etkenler; şekil, ölçek, malzeme/doku, renk, aydınlatma ve mobilya tasarımıdır. Şekil ve oran; özellikli alanlar yaratmak ve alanları değiştirmek için kullanılan araçlardır. Doku ve renk malzemelerin karakter ve niteliklerini tanımlar. Aydınlatma, isteğe bağlı olarak mekâna gün ışığı, öğlen yâda gece atmosferi verebilir. Mobilya tasarımı ise, birbirleri içerisinde kombin edilmiş diğer tüm etkenleri tamamlayarak tasarımı bütüncül hale getirir.

Mekân ambiyansı, kullanıcının mekâna gittiğindeki zihninde oluşan psikolojik etkilerle başlar. Bu psikolojik etkiler; bir mekâna girildiğinde kullanıcıda oluşan ilk tepkileri doğurur. Bir sonraki adımda ise; mekânın tasarımındaki detaylar, kullanıcıyı fiziksel olarak etkilemeye başlar. Duvarların yalıtımından kaynaklı seslerin tüm mekâna yayılması, yer döşemesinin parlak oluşu, mekânda duvarda asılı bir tablo gibi bütün detaylar kullanıcıyı hem fiziksel hem de psikolojik olarak etkileyen faktörlerdir. Tasarımda sadece planlamanın iyi çözümlenmesi, mekânın kullanıcı açısından memnuniyetini karşılamak için yeterli değildir. Mekânları, içi mekân elemanlarıyla donatılmış dolu ve ruhu olmayan hacimler yerine, doğru mekân planlaması yapılmamış, detaylarında çözümlenmelere gidilmiş, kullanıcı ile etkileşime geçebilen ve ruhu olan mekân olarak tasarlanmalıdır. Mekânın karakterini oluşturan ve tasarlanan mekâna özgün etkileri Wilcocks Vitello (2006, s. 2) şu şekilde ifade eder:

Bir mekânın karakterini yaratan ve bir araya getiren, yalnızca mekâna özgün öğeler ve anlamlar nasıl oluşturan etkiler nelerdir? Örneğin; bir bulvardaki yaya yolu genişliği mi? Bir bina cephesinin yüzey malzemesi mi? Bir sokak tabelasının küçük bir ayrıntısı mı? Her gün pencerenin önünde öten kuş sesi mi? Ahşap kaplı bir kafe mi? Tüm bu sorular, mekânın karakteristiğini etkileyen faktörlerin uzun listesinde yer alır.

4. İÇ MEKÂN ALGISINI BELİRLEYİCİ FAKTÖRLER

İç mekân tasarımı; mekânın sınırlarını ve hacmini belirleme, hacmi oluşturan yüzeyleri mekânın kimliğine göre işleme, kullanıcıların fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına göre mekâna işlevsel, fonksiyonel ve estetik düzenlemeler oluşturma konularını kapsar. İç mekân tasarımı Mergül Saraf (2013, ss. 1-2) şu şekilde açıklar:

İç Mimarlık, bireylerin gereksinimlerini karşılamak amacıyla mekânları işlevsellik, kullanılabilirlik, estetik gibi açılardan ele alan, bireylerin ruhsal ve fiziksel özellikleri ve eylemlerine uygun olarak tasarlayan meslek alanıdır.

İç mekân tasarımı oluşturan tüm konularda, yapı öğelerdeki detaylar önemli bir rol oynar. Detaylardaki vurgular sayesinde yapının karakteristik özellikleri vurgulanır. Bu karakteristik özellikler sayesinde kullanıcı hacmi algılar ve zihninde bir noktaya yerleştirir. Algıda etkileyici olan bu detaylar aşağıdaki başlıklarla incelenebilir:

- a. Görsel algı ile ilgili detaylar
- b. Aydınlatma ile ilgili detaylar
- c. Malzeme seçimi detayları
- d. Malzeme bitiş detayları
- e. Emniyet ile ilgili detaylar
- f. Mobilya tasarımı ile ilgili detaylar
- g. Akustik ile ilgili detaylar
- h. Tavan tasarımı ile ilgili detaylar

4.1 KULLANICININ GÖRSEL ALGISI İLE İLGİLİ DETAYLAR

Tasarımcı bir mekânın planlanmasında görsel, işitsel, fiziksel ve psikolojik etmenlere bağlı kalarak tasarımı şekillendirir. Kullanıcı tüm bu etkenleri bir arada yorumlayarak, mekânı algılar ve zihninde bütünleştirir. Görsel olarak kullanıcının algısını oluşturan etkenler; bir mekânın ambiyansını oluşturmak için seçilen konseptin renkleri, mekân içerisinde gerek yönlendirme gerekse bilgilendirme için kullanılan tabela ile görseller ve mekânın konseptini bütünleyici ve sanat yönüyle zenginleştirilmek için kullanılan tablo, heykel gibi sanat öğelerinin kullanımı ile gerçekleşir.

4.1.1 Tasarımda Kullanılan Renkler

Kullanıcının görsel algısını etkileyen en önemli etkenlerden biri de tasarım içerisinde yer alan renk kullanımıdır. Rengin insanların üzerinde psikolojik olarak etkilerinden söz edilebilir. Renkler kullanıldıkları yüzeye göre, kullanıcılarda farklı duygular oluşturur. Tablo 4.1’de gösterilmiştir. Mimar, Psikolog Yasemin Şengör (2010) renklerin insan psikolojisindeki etkilerini şöyle açıklar:

Naziler, toplama kamplarında esirleri alçak tavanlı ve her yanı sarıya boyalı hücrelerde tutmuştur. Hücre duvarlarında ‘zihni bulandıran’ bir etki yaratan ‘sarı’ rengin kullanılmasıyla esirin psikolojik olarak çöküntüye uğratılması amaçlanmıştır. Nitekim döneme dair yazılanlarda bu hücrelerdeki esirlerin ‘delirme noktasına’ geldikleri belirtilmektedir.

Tablo 4.1: Renklerin genel psikolojik etkisi

RENK	UZAKLIK ETKİSİ	ISI ETKİSİ	PSİKOLOJİK ETKİ
Mavi	Uzak	Soğuk	Sakinleştirici
Yeşil	Uzak	Nötr/çok soğuk	Çok sakinleştirici
Kırmızı	Yakın	Sıcak	Huzursuz/ uyarıcı
Turuncu	Çok yakın	Çok sıcak	Dürtücü
Sarı	Yakın	Çok sıcak	Dürtücü
Kahverengi	Çok yakın	Nötr	Dürtücü
Mor	Çok yakın	Soğuk	Saldırgan/huzursuz

Kaynak: DÜLGEROĞLU, Y. ; “ Bürolarda İş İstasyonları Tasarımı ”, Tasarım 49, 1994

Her bir renk kullanıcıların üzerinde farklı etkiler bırakır. Renk sadece psikolojik açıdan etkilemekle kalmayıp mekânın formunu ve boyutlarının farklı algılanmasına neden olmaktadır.

Mekânın ambiyansını oluşturmada renk önemli bir faktördür. Rengi sadece mekânı belirleyici bir unsur olarak düşünmek çok doğru olmaz. Mekânın da rengi betimleyici olduğu durumlar vardır. Londra şehri mekânın da rengi betimleyebileceğinin önemli örneklerindedir (Willcocks 2006). Londra insanlarda gri ve kırmızıyı çağrıştırır. Kentin kendisi ile özdeşleşmiş renklerindedir. Kentin sürekli sisli ve yağmurlu oluşu gri rengi çağrıştırırken, kırmızı iki katlı otobüsleri kullanıcıda kırmızıyı çağrıştırarak kullanıcı Londra'yı kırmızı ve gri olarak zihinde birleştirir. Bu küçük detaylar; renk ile kullanıcı arasındaki ilişkinin bütünlüğünü açıklayan en güzel örneklerden birisi haline gelir. Bu örnekler Rize: yeşil, Kütahya: mavi, Uludağ: beyaz gibi çoğaltılabilir. Bir mekânın ambiyansını oluşturmada renk önemli bir faktördür. Renk; kullanıcının görsel algısını etkiler ve mekâna zihninde yer açar. Mekânın kullanıcı algısını ile ilgili olarak Willcocks (2006, s. 5) şu şekilde açıklama yapar: “Hislerimizi ayırabilme özelliğimize rağmen; koku, doku, renk, ses, şekil, lisan vb. gibi özellikleri bir mekânın algısını zihnimizde yaratmak için tekrar kombin ederiz.”

Willcocks'un da belirttiği gibi kullanıcının mekânı tanımlamasında yer alan etkenler arasında renk de yer alır. Renk-mekân arasındaki bu tanımlayıcı iletişim her iki yönüyle de kullanıcının algısına etki eden önemli detaylar arasında yer alır.

4.1.2 Mekân İçerisinde Tabela ve Görsel Kullanımı

Mekânın görsel olarak zenginleştirilmesi, mekâna açıklayıcı ve bilgilendirici olmak üzere; tasarımcı mekânda görsel kullanımına başvurur. Tabela ve görsel kullanımı bazı durumlarda tasarımcının kullanmak zorunda olduğu etmenler haline gelir.

Planlamadan kaynaklanan ve kullanıcının göremediği bölümlere kullanıcıyı yönlendirmek, mekân hakkında bilgi vermek ve reklam tanıtım amaçlı konularda tabela ve görsel kullanımı ile tasarımın bütünü tamamlanır. Detay olarak tanımlanan bu etmenler tasarımın kullanıcı açısından algılanmasında önemli bir rol oynar.

Örneğin; lavaboların planlama açısından geride kaldığı bir tasarımda tabela kullanımına başvurulur. Aksi takdirde kullanıcı lavaboları bulmakta zorluk çekebilir. Diğer bir açıdan işveren açısından konuyu değerlendirmek gerekirse, çalışanların müşteriye sürekli yönlendirmesine ve kendi sorumluluklarının dışında başka bir işe yönelmesine neden olabilir.

Yönlendirmenin dışında görsel kullanımı, mekân hakkında bilgi verir. Bir mekâna girdiğinizde o mekânın neye hizmet ettiği hakkında bilgi verir. Tabela ve görsel kullanımına konut tasarımlarında genellikle yer verilmez. Kafe, restoran, ofis gibi işletmelerde görsel ve tabela kullanımı daha fazladır. Bunun nedeni, işletme mekânı ile ilgili tanıtıcı ve açıklayıcı bir yöntem oluşturmasıdır. İç mekân tasarımında kullanıcının görmüş olduğu bir görsel, kullanıcı ile mekân arasında etkileşime neden olabilir. Görsel kullanımı mekânın kendisini, kullanıcıya görsel ifade etme şeklidir. Markalaşma yönünde ilerleyen kafe-restoran işletmeleri kurumsal kimliklerini korumak amacıyla görsel kullanımında tüm şubelerinde aynı görsel çalışmaları kullanırlar. Mekânın tabela veya kimliğini belirten bir görselin, tüm şubelerinde aynı oluşu simgesel bir durumu ortaya koyar. Tasarım, aynı konsept karakterince anılır. Leblebici (2009, ss. 1-13) bu durumu şu şekilde açıklar:

Markalaşmanın en önemli sebeplerinden biri konumlandırmayı sağlayabilmektir. Bu doğrultuda amaç, markaya pazarda belli bir yer sağlayabilmektir. Hedef kitlenin özellikleri doğrultusunda bir imaj oluşturarak onlara ulaşmayı başarmak gereklidir. Renkler, şekiller, biçimler bir sistem oluşturarak marka imzası, paketlemesi, satış ortamı, tabelası, promosyon araçları, kurum personel üniformaları ve ürün şekli uyum içinde bir görsel kimlik oluştururlar. Bir kurumun görsel kimliği grafik, endüstriyel ve mimari tasarımı kapsamaktadır

4.1.3 İç Mekân Tasarımında Sanat Öğeleri Kullanımı

Görsel algıyı kuvvetlendirmek, mekâna amacına hizmet eden bir kimlik verme açısından tablo, heykel vb. sanat öğeleri kullanımı kullanıcının mekâna anlam yüklemesini arttırıcı unsurlardandır. Sanat öğeleri kullanımı tamamen tasarımcının tasarımına bağlı olarak değişkenlik gösterir.

Kullanıcının zevklerine göre de şekillenebilir. Örneğin; bir ofis ya da konut tasarımında iç mekânının algısında farklılık yaratmak için sanat öğeleri kullanımına başvurulabilir. Tasarımda bu yönlü bir değişikliği kullanarak algıda yaratılmaya çalışılan farklılık, tamamen kullanıcı ile obje arasındaki psikolojik etkileşimden oluşur. Objenin kullanıcı üzerinde oluşturduğu etki, kullanıcının mekâna karşı olan algısını da etkiler. Boş bir oda ya da sağır bir duvar yerine, bu mekânda kullanılan bir tablonun kullanıcı üzerindeki etkisindeki değişkenlik tartışılmaz. Lebriz Art Solutions topluluğunun bir organizasyonu olan “Mimari Projelerle Sanat Eserlerini Buluşturuyoruz” adlı workshopunda, Mutlu Suner mimaride sanat eserleri kullanımı ile ilgili şunu açıklamıştır:

Bodrum Kempinski'de özel bir tasarım yapıldı. Sanat eseri kâğıt üzerinde Sinan Bey'in beğenisinden geçti. Seramik sanatçılarımızdan Mehmet Kutlu tarafından 2,5 metreden başlayıp aşağı doğru inen seramik 9 sütun çalışması yapıldı. Bu adeta Kempinski'nin simgesi oldu, tüm turistler onun önünde resim çektiriyor. Bir mekâna aldığınız her şey eskiyebiliyor, sanat eserleri ise zaman geçtikçe değer kazanıyor ya da değerini koruyor. Şu an bütün oteller aynı, hepsi birbirine benziyor. Oysa bir tablo, bir heykel koyduğunuz zaman o otelin ruhu, tarzı çok farklılaşabiliyor. Biz poster asmıyoruz, bizim farkımız sanat eseri kimliği olan işler. Örneğin bir yata cam bir eser tasarımı yaptık. Bize duvarı gösterdiler, duvar çok uzundu fakat derinliği yoktu. Tablo koyulsa anlaşılmayacaktı, biz de bu alanda cam sanat eseri kullanma önerisini getirdik. Yatın boş duvarlarına bir cam sanatçımız muazzam bir çalışma yaptı ve gerçekten çok güzel oldu.

Tasarımda sanat eseri kullanımı, tamamıyla kişinin yaşanmışlıkları ve objeyi nasıl algıladığıyla ilişkilidir. Mekânın küçük bir bölümünde detay olarak gösterilebilecek olan bir tablo ya da heykel, mekânın ambiyansını değiştirip her bir kullanıcıda ayrı etkiler yaratan bir obje haline gelebilir. Bazen ise; mimaride kullanılan bu sanat eserleri mekânın simgesel bir parçası haline gelebilir.

4.2 AYDINLATMA İLE İLGİLİ DETAYLAR

İç mekân tasarımında aydınlatma tasarımının önemli bir parçasıdır. Aydınlatma ve doğal ışık kullanımındaki değişimler; mekânın algısını büyük ölçüde etkiler. Işığın ve ışık kaynaklarının doğru kullanımı sayesinde, mekâna ya da bir objeye istenilen vurgu verilebilir. İç mekân tasarımında aydınlatma faktörünü sadece mekânda işleyişin sürekliliği için bir gereç olarak düşünmektense, tasarımı bütünleyici ve tasarlanan ambiyansa ulaşmak için kullanılan bir yöntem olarak düşünmek gerekmektedir. Aydınlatma ve ışığın mekân algısına olan etkisini John Coles (2007, s. 118) şu şekilde açıklar:

Tasarımcı, muhteşem renkler, zarif detaylar, iyi malzemeler kullanarak çok etkileyici bir mekân yaratabilir; ama ışık olmadan tüm bunlar zaman, para ve emeğin boşa harcanmasıdır. Işık ve ışık efektleri mekânı işlevsel ve keyifli yapan temel unsurlar arasındadır. Işığın yüzeyler üzerinde yarattığı etki ve doğrudan ışık almayan yerlerdeki gölgeler biçimi ve dokuyu algılamamızı sağlar. Renkler ve tonlar arasındaki farkı ayırt etmemizi sağlayan da ışıktır. Bazı tasarımcıların işlerinde görülebilen, ışığın kullanımı, tasarımcı tarafından iş tanımına, mekâna ve binaya uyum bir ruh hali yaratmak için kullanılabilir.

John Coles'un da belirttiği gibi mekân içerisinde yapılan düzenlemeler, tasarlanan mekânın ruhuna, yani mekânın karakterine ve ortamın algılanan ambiyansına etki eder.

Kullanıcı algısında aydınlatma ile ilgili detaylar değerlendirilecek olursa, aydınlatma faktörünün etkisini tasarımlara yansımaları işlevsel ve algısal faktörler olarak iki şekilde görebiliriz. İşlevsel faktörler dâhilinde aydınlatma türleri, aydınlatma elemanları, ışığın şiddeti ve türlerinin mekân aydınlatmasına etkisi olarak karşımıza çıkar. Bir diğeri algısal faktörler kapsamında; ışığın mekânın ambiyansına olan etkisi, ortamın karakterine ne kadar ve ne şekilde katkıda bulunduğunu gösterir. Aydınlatma ile ilgili detayların mekânın ambiyansını ne denli değiştirdiğini Şekil 4.1'de görülmektedir. Tüm renklerin yumuşak bir geçişle kullanımı, mekândaki yoğun beyaz ve soğuk havayı alarak mekâna sıcaklık katmış ve aynı zaman da görsel zenginliği arttırmıştır.

Şekil 4.1: Aydınlatmanın mekânın ambiyansına etkisi

Kaynak: 10 fascinating staircase desing ideas, <http://www.tuiwoa.com/10-fascinating-home-staircase-design-ideas> [Erişim Tarihi 18 Mayıs 2014].

4.2.1 Aydınlatma Elemanlarının Türü ile İlgili Detaylar

İç mekân tasarımlarında kullanılan aydınlatma türleri yapılacak olan eylemin türüne göre değişmektedir. Aydınlatmadaki önemli olan nokta eylemin türüne uygun aydınlatma şeklini kullanmaktır. Aynı zamanda aydınlatmada ışığın niteliği, miktarı, armatür seçimi ve aydınlatma türleri önemli faktörlerdir. Işık, ışık kaynaklarının niteliği ve niceliği mekân aydınlatmasının önemli bir parçası olup, kullanıcı algısını direkt olarak etkileyen faktörlerdir. İç mekân aydınlatmasının mekân ambiyansına etkisini Orkun Turgay ve Damla Altuncu (2011, ss. 169-175) şu şekilde açıklar.

İç mekânda yer alan donatı elemanları dâhil bütün öğelerin renk, doku, malzeme seçimlerinin yapılması ve uygulanması mekân kimliği düşünülerek yapılmış bütüncül bir tasarım anlayışının sonucu olmalıdır. Bu bakımdan aydınlatma da, mekân kurgusundaki diğer öğeler gibi, mekân kurgusunda önemli bir yere sahiptir. Mekânın aydınlatma tasarımında pek çok farklı kombinasyonla yararlanılabilecek bir nitelik taşıyan nitel ve nicel özellikleri nedeniyle kullanıcı üzerinde hem görülebilen hem de görülemeyen birçok farklı etkiye sahiptir. Işık, kişinin deneyimleri ölçüsünde anlamsal özellikler kazanmasıyla sübjektif

(öznel),çevremizde olup bitenleri algılamamızı sağlamasıyla objektif (nesnel) bir kavramdır. Bu bakımdan ışığın, çevremizdeki nesnelere renk, doku, biçim, gölge gibi özelliklerini on plana çıkararak onları somutlaştırmasının yanında kullanıcı tarafından algılanışı biçimiyle de soyutlaştırdığı söylenebilir. Işığın niceliği ve niteliği, insanın duygularında, çevreyle iletişimde, davranışlarında ve aynı zamanda da mekânı anlamlandırmasında çok önemli bir etkidir. Işığın ve gölgenin doğru kullanılması mekân tasarımındaki estetik algılamanın etkinliğini arttırmaktadır.

İç mekân aydınlatmasında aydınlatma elemanları seçimi; aydınlatma şeklini belirler. Aydınlatma elemanlarının seçimi yapılırken; sadece estetik oluşunu sağlayan bir obje olarak değil aydınlatma türünü de etkileyen bir tasarım kriteri olarak bakılması gerekmektedir. Çünkü aydınlatma elemanları, mekânın içerisinde genel aydınlatmayı etkileyen, mekânın karakterini ve işlevini ortaya koyan bir tasarım öğesidir. Aydınlatma türü bir mekânın ambiyansını değiştirebilir. Mekânın karakterine göre uygun aydınlatma elemanları seçimine dikkat edilmelidir. Bir mekânın hangi işleve ve kullanıcı kitlesine hitap ettiği, mekân aydınlatması tasarımında önemli bir rol oynar. Örneğin; sektörler arası aydınlatma seçimleri farklılık gösterir. Çünkü kullanıcıya sunulan ürünlerin gösterdiği farklılıklar aydınlatma türünü belirler. Gıda ve tekstil sektörü kapsamında sunulan ürünlerin farklılığı ele alınacak olursa; gıda ürünlerinin aydınlatma türü ile tekstil ürünlerinin aydınlatma türünü aynı tasarlamak, algısal ve fonksiyonel olarak doğru bir tasarım şekli değildir. Çünkü aydınlatılan objeler farklılık gösterir. Malzemeye uygun ışık kaynağı ve aydınlatma türü seçimi yapılması, kullanıcının algısına etki eder. Aydınlatma elemanlı seçimi ile ilgili olarak bu durumu Hazine([tarih yok], s. 5) şu şekilde ifade eder:

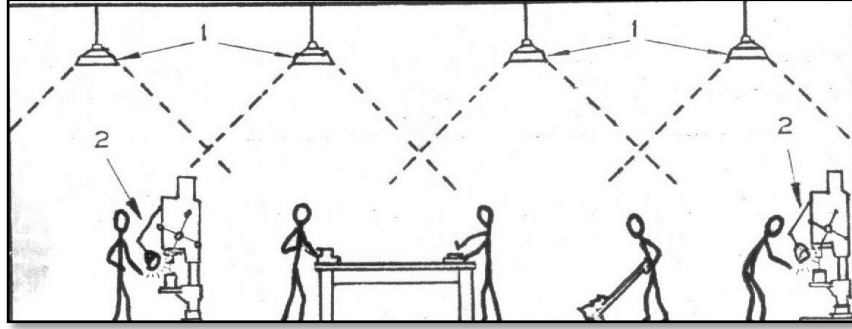
Bir kıyafeti, bir mobilyayı ya da bir manavdaki meyveyi aynı ışıkla aydınlatma tüketici üzerinde aynı etkiyi yaratmış olsaydı yüzlerce lamba çeşidine gerek kalmazdı. Edison enken desan akkor flamanlı ışık kaynağını icat edeli yaklaşık 130 sene gibi bir süre geçmiştir. O günden bu güne çok şey değişti. Artık bütün alanlara tek bir ışık kaynağı değil, her sektöre, her ihtiyaca göre uygun ışık kaynağı tercih edilmeli.

Mekân aydınlatmasında iki tür amaç vardır:

- a. Mekânın genel aydınlatmasını sağlamak.
- b. Bir obje ya da eylemi vurgulamak için yapılan aydınlatma

İlk olarak mekânın genel aydınlatmasında; amaç mekânın işlevini sürekli ve sorunsuz gerçekleştirebilmek için yapılan genel aydınlatmadır. Objeleri renk, şekil ve boyut olarak algılamamıza yardımcı olmak için yapılan aydınlatmadır. Şekil 4.2’de görüldüğü gibi genel aydınlatma belirli bir nesneye ya da objeye vurgu yapmaz. Mekânın genel aydınlık düzeyinin yeterli oluşunu sağlar. Mekân tasarımlarında genellikle kullanılan aydınlatma türü; dolaylı aydınlatmadır. Dolaylı aydınlatma ışık akısının en az yüzde 90’nını tavana veya duvarlara dağıtan ve bu yüzeylerden geri yansıyan ışık ile aydınlatmadır (Taşyürek 2003). Dolaylı aydınlatmalar dengeli bir ışık dağılımı sağlar ve ortamı eşit derecede aydınlatır.

Şekil 4.2: Genel aydınlatma

Kaynak: Yaşlılarda ev kazalarının önlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik iç mekân çözümlenmeleri, <http://www.isguvenligi.net/gorunur-isinlar-veya-aydinlatma/> [Erişim Tarihi 23 Ocak 2014].

Şekil 4.3’de mekanın genel aydınlatmasında spot ve LED aydınlatma elemanları kullanılmıştır. Tavan aydınlatmasında genel aydınlık düzeyini sağlamak için spot kullanılırken, masaların bulunduğu bölümleri vurgulamak ve aydınlık düzeyini arttırmak için sarkıt avize ve gergi tavan aydınlatma sistemleri uygulanmıştır. Duvar ve kolon yüzeylerinde ise, LED aydınlatma elemanları kullanılmıştır. Mekânın aydınlık düzeyinin en yoğun olduğu yüzeylerdir. Bu LED aydınlatma ile genel aydınlık düzeyine olumlu katkıda bulunurken aynı zamanda, dekoratif olarak mekâna katkıda bulunurlar.

Şekil 4.3: Mekan aydınlatma amaçları

Kaynak: Fischer, R. (2011), Lighting a Las Vegas gastropub, Venetian, <http://www.fischerlighting.com/blog/2013/02/03/vegas-restaurant-lighting-design-public-house-venetian-las-vegas> [Erişim Tarihi 24 Aralık 2011].

Bir obje ya da eylemi vurgulamak için genelde direkt aydınlatma türü kullanılır. İstenilen alanı ya da objeyi tümüyle direkt olarak aydınlatır. Bir alana vurgu yapmak, mekânlarda bir objeyi vurgulamak, bilgilendirme panoları ve yönlendirme alanlarını vurgulamak için yapılan aydınlatma türüdür.

4.2.2 Aydınlatmanın Mekânın Ambiyansına Etkisi

Aydınlatma ve doğal ışık mekânın karakterini doğrudan etkiler. Aydınlatma sadece mekânın işlevsel yeterliliklerini tam anlamıyla kullanabilmek için değil, mekânın görsel zenginliğini güçlendirmek ve kullanıcının zihninde mekân hakkında karakteristik bir vurgu yaratmak için de kullanılan bir araçtır. John Coles (2012, s. 124) aydınlatmanın mekânın karakteristiği ile ilişkisini şu şekilde açıklar:

İç mekânı tasarlarken hedefimiz sistemlerin ve ürünlerin olumlu etkilerini öne çıkarmak, olumsuz etkilerini ise; olabildiğince azaltmak ya da tümüyle yok etmektir. Aydınlatma sistemleri tasarlanırken de bu hedef geçerlidir. Mekânın mekândaki etkinliği gereksinimlerine ve ruh haline uygun bir aydınlatma sistemi tasarlanır. Mum ışığının sıcaklığına ve samimiyetine sahip aydınlatmadan, bir spor merkezinde olabilecek seviyede ve eşit dağılımda aydınlatmaya kadar her türlü sonu elde edilebilir. Karmaşık kontrol sistemleri ile mekânın ruh halini ve işlevini değiştirebilecek ayarlanabilir aydınlatma sistemleri yaratmak olanaklıdır.

Bir mekânın ambiyansı ışık kaynağı rengi, ışık şiddeti ve aydınlatma armatür türü gibi aydınlatma tasarımı öğelerine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Örneğin; rengin aydınlatma mekânı üzerindeki ambiyansa etkisini düşünecek olursak Şekil 4.4'deki mekândaki değişimini incelemek etkili olacaktır. Bu mekânda aynı ışık şiddetleri ve aynı aydınlatma türü, farklı renkteki aydınlatma elemanlarıyla kullanılmıştır.

Seden Odabaşoğlu renkli aydınlatmanın iç mekân algılanması üzerindeki etkilerini araştırmak amacıyla Bilkent üniversitesinde kapalı odada bir deney yapmıştır. Deneyde sağır duvarlarla kaplı odada, belirli aralıklarla ışık kaynağının rengini değiştirmiş ve doksan yedi kişi üzerindeki algı değişimlerini gözlemlemiştir. İlk olarak odaya kırmızı ışık, ikinci olarak yeşil ışık ve son olarak da beyaz ışık verilmiştir. Araştırma sonuçlarını Seden Odabaşoğlu (2009, s. 67) şu şekilde açıklar:

Araştırma sonuçları renkli aydınlatmanın iç mekânın algılanmasında etkili olduğunu göstermektedir. Renkli aydınlatmanın iç mekân algısını etkilediği ve mekân algısının aydınlatmanın rengine göre bazı değerlendirme faktörleri için farklılık gösterdiği bulunmuştur. Farklı renkteki ışık kaynaklarındaki benzerlikler ve farklılıkların iç mekân algısına olan etkisi; estetik, kullanım kalitesi, ferahlık, konfor ve aydınlatma kalitesi gibi etkenler dâhilinde analiz edilmiştir.

Şekil 4.4: Aydınlatmanın renginin ambiyansa olan etkisi

Kaynak: Lights, City, Condo!, Colorful Cinema-Style Interior Design, <http://dornob.com/lights-city-condo-colorful-cinema-style-interior-design/#axzz2x591WVK1> [Erişim Tarihi 4 Şubat 2014].

Sedef Odabaşıoğlu'nun yaptığı araştırmadan yola çıkılacak olursa, renklerin iç mekan algısına olan etkisi Şekil 4.4'de gözlemlenebilir. Birinci mekanda soğuk renklerden mavi rengin etkisi ile mekan daha soğuk bir etki oluştururken, ikinci mekanda sıcak renklerden olan kırmızı ışık kaynağı ile aydınlatılmış mekan, daha sıcak ve dikkat çekici bir ambiyans oluşturur. Üçüncü mekânda ise; soğuk renklerin etkisi devam etmekte fakat rengin sıcak renklerle karışımı mekânı birinci mekâna nazaran daha ılımlı ve sıcak bir mekâna dönüştürmüştür. İç mekân tasarımında kullanıcı algısını, ışık kaynaklarının rengi ile etkileyebilmek mümkündür. Şekil 4.4'de de görüldüğü üzere; aydınlatma tasarımının mekânın ambiyansına etkisi gözlemlenebilir.

4.3 MALZEME SEÇİMİ İLE İLGİLİ DETAYLAR

Bir mekânın kimliği, yapı tasarımı esnasında belirlenen malzemeler ile oluşur. Malzemelerin kullanımı, mekânın niteliğini hakkında ipuçları verir. Kullanıcı; bu ipuçlarını kullanarak, sahip olduğu bilgi ve duygu birikimi ile birlikte mekânı kendi zihninde yorumlar ve mekânı algılar. Kullanıcı ile mekân arasındaki bu algılama sürecinde, mekândaki malzemelerin detayları etkilidir. Kullanılan malzemenin boyutları, yüzeyindeki farklılıklar ve döşeme şekli gibi detaylar kullanıcı algısında farklılık gösterir. Bu farklılıklar ile oluşan detaylar, kullanıcının mekân hakkındaki görüşlerini etkiler. Malzeme ile ilgili detayların kullanıcıdaki etkisini John Coles (2007, s. 77) şu şekilde ifade eder:

Binanın biçimini algılatan, yapımında ve bitirilişinde kullanılan malzemelerdir. Bilinçli ya da bilinçsiz olarak mekânın niteliklerinin farkına varırız, mekânda kullanılan malzemeler, renkler ve dokularla ilişki kurarız. Bu ilişki hem görseldir, hem de anılarla ilgilidir. Malzemeyle daha önce ne zaman ve hangi bağlamda karşılaştığımız, dokusu, akustiği ve ışığı yansıtma özelliği bizlerde farklı çağrışımlar yapar. Tasarımcı bu çağrışımlardan yararlanarak ya da malzemeleri beklenmedik şekillerde kullanarak merak ve heyecan uyandırır.

Malzemenin kullanıcı algısı üzerindeki etkisini detaylarda farklılıklar yaratarak vurgulamak mümkün olur. Bu noktada detayların kullanıcı üzerindeki algısında, malzemenin tasarım sürecinde seçimi ve projenin hayata geçiriliş sürecindeki uygulama yöntemleri son derece önemli bir rol alır.

4.3.1 Malzeme Yüzeyindeki Doku Farklılıkları ile Oluşan Detaylar

Malzemenin kullanımındaki doku farklılıkları, kullanıcı algısında çeşitliliğe neden olur. Dokulardaki farklılıklar gözle görülür ya da dokunsal şekilde kullanıcı tarafından algılanır. Malzemenin mat, parlak, pürüzlü yâda pürüzsüz oluşu dokunsal ve görsel algıyı etkiler.

Ayfer Aytuğ ([tarih yok]) mimaride doku kullanımının psikolojik etkileri üzerine yaptığı bir araştırmada, doku farklılıklarının mekân algısını etkilediğini saptamıştır. Bu araştırmada farklı sertlik derecelerinde ve farklı yüzey dokularından oluşan malzemeler seçilerek elli kişiden oluşan deneklerle araştırma yapılmıştır. Üç farklı mekânda yapılan bu araştırmaya göre; deneklere sorulan sorular sonucunda mekânlar hakkında tepkilerin belirlenmesi için sıfatlar belirlenmiştir. Deney sonucunda ortaya çıkan sonuçları Ayfer Aytuğ ([tarih yok], ss. 40-45) şu şekilde ifade eder:

Yumuşak dokulu yüzeye sahip mekânın değerlendirilmesinde yumuşak, basit, sade, ince, anlaşılır, geniş, dostça, sakinleştirici, rahatlatıcı, okşayıcı, sevimli, yüzeysel, hoş, sıcak, güçsüz, boş, sınırsız, statik mekân sıfatları kullanılmıştır. Orta sert dokulu yüzeye sahip mekânın değerlendirilmesinde, kavranabilir, anlaşılır, olumlu, dostça, sınırlı, dolu, derin, ifadeli, güçlü, belirli mekân sıfatlarını kullanılmıştır. Sert dokulu yüzeye sahip mekânın değerlendirilmesinde ise, sert, kaba, güçlü, derin, batıcı, abartılı, sınırlı, kavranabilir, belirli mekân, canlı, ifadeli, olağanüstü, heyecan verici, soğuk, dar, sıkıntı verici, dinamik mekân sıfatları kullanıldığı gözlemlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, dokunun, mekân algılamasında önemli bir yeri olduğu anlaşılmış, mekânı oluşturan dokulu yüzeylerin sertlik derecelerinin, gerek mekânın algılanan büyüklüğünü, gerekse mekânın anlamını etkilediği belirlenmiştir.

Mekâna; hareketli, özgün, ürkütücü, eğlenceli, gösterişli vb. kimlikler kazandırır. Tasarımcı kullanıcıda oluşturmak istediği duyguyu dokudaki değişikliklerle sağlayabilir. Şekil 4.5'de görüldüğü gibi yüzeydeki mat ve parlak yüzeyler, mekân algısına etki etmektedir. Masa kaplama malzemesinin parlak oluşu mekâna canlı ve eğlenceli bir kimlik kazandırırken, zemindeki yer döşeme kaplamasının mat oluşu mekâna karakteristik ve doğal bir kimlik kazandırmıştır.

Mekâna kazandırdığı kimliğin yanında objelerin kullanıcı tarafından algılanmasında farklılıklar oluşmasına neden olur. Yüzey farklılıkları, bir mekâna ya da bir objeye derinlik, büyüklük, küçüklük, uzaklık, yakınlık ve emniyet açısından kimlik kazandırır.

Şekil 4.5: Mat ve parlak yüzeylerin mekan konseptine etkisi: Restoran

Kaynak: Architecture of life, <http://www.architectureoflife.net/tat-alma-odasi> [Erişim Tarihi 10 Ocak 2011].

Mekân ve biçimi oluşturan yüzeylerin dokusu, fiziksel ve duygusal açıdan kabul edilebilir, estetik doygunluk sağlayan çevrenin yaratılması sırasında; gerek tasarım safhasında, gerekse mekândan beklenen etkiye uygun malzeme seçiminde, yüzey rengi ve aydınlatma ile birlikte dikkate alınması gereken bir öge olarak önemini ortaya koymaktadır. Aytuğ ([tarih yok]) , malzeme yüzeylerinin dokuları, kullanıldıkları objeye ve aynı zamanda ışık kaynağının rengi, şiddeti ve yönü gibi durumlardan etkilenir. Yüzeydeki malzemenin mat oluşu, kullanılan ışık ile birlikte, kullanılan mekâna doğal, güvenli, donuk, ciddi gibi anlamlar yüklenmesine sebep olabilir. Örneğin; Şekil 4.6'daki fotoğraftaki yer döşemesinde kullanılan mermerin mat ve parlak oluşu algı üzerinde farklı etki uyandırır. Zeminde parlak yüzeylere nazaran mat yüzeyler, kullanıcıya kayganlık hissi vermez ve bu algılama kullanıcının o yüzeyde yürürken emniyetli hissetmesine neden olur. Mermer kullanımda yüzey kayganlığı ve emniyet faktörünü Koçu ve Dereli (2013, s. 67) şu şekilde açıklar:

Dış mekânda kullanılacak cilalı yer döşemesi, yağmurlu havalarda kaymalara neden olabileceği için tercih edilmemektedir. Doğru seçim, pürüzlendirilmiş yüzeyli granitin kullanılmasıdır. Yoğun yaya trafiği olan yerlerde koyu renk taş kısa sürede kirlili ve mat görüntü verebilmektedir.

Şekil 4.6: Mat ve parlaklığın emniyet açısından önemi: Ofis

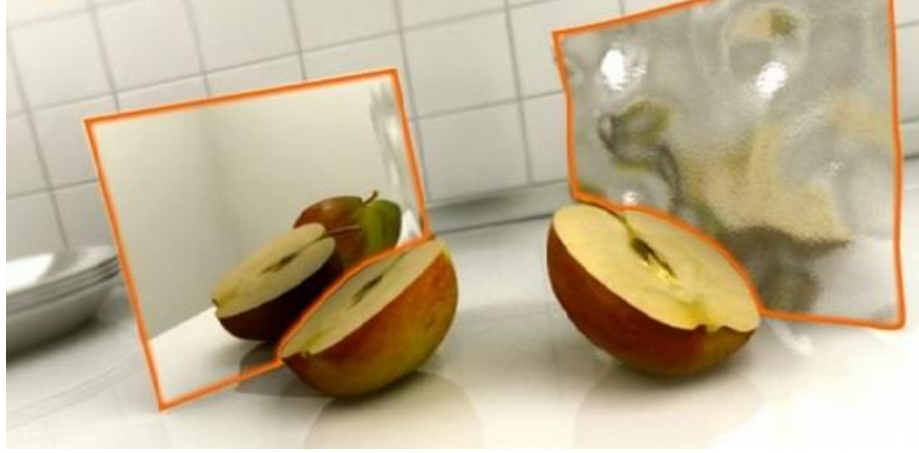
Kaynak: Architecture of life, <http://www.architectureoflife.net/tat-alma-odasi> [Erişim Tarihi 10 Ocak 2011].

Parlak yüzeyler, mat yüzeylere oranla ışığın şiddeti ve rengini yansıtma özelliğine sahiptir. Tasarımcı mekânların tasarımında, yüzeylerin parlaklığını kullanarak kullanıcı üzerinde farklı etkiler yaratabilir. Şekil 4.6’da uygulanan mermer yüzeyi ele alacak olursak, mermerin mat bölümlerinde malzemenin rengi açık gri gözükürken, parlak bölümlerinde renk daha canlı bir görünüme kavuşur. Altınçekiç (2001, s. 80) yüzey farklılıklarından oluşan renk değişimlerini şu şekilde açıklar;

Rengin algılanan etkinliği üzerinde, malzemenin yapısında bulunan bir nitelik olan doku da etkili olmaktadır. Aynı renk ve aynı değerdeki iki yüzey, farklı doku karakterlerine sahip olduklarında farklı renkte görülecek ton farkı oluşacaktır.

Yüzeylerin pürüzlü oluşunun etkileri üç farklı durumda kullanıcı tarafından algılanır. Görsel ve dokunsal yollarla bir yüzeyin pürüzlü oluşu kullanıcı algısını etkiler. Işığı yansıtma ve dağıtma farklılıkları yüzeylerin cinsine göre farklılık gösterir pürüzlü yüzeyler ışığı daha az yansıtıp dağıtır. Bu sebeple, görüntüde netlik oluşamaz ve ışık parlak yüzeylere göre daha az yansıtılır. Şekil 4.7’de belirtilmiştir.

Şekil 4.7: Pürüzlü yüzeylerde yansıma

Kaynak: Pürüzlü ve pürüzsüz yüzeylerdeki görsel algı değişimi, <http://www.frmlord.org/fen-teknoloji/127698-puruzlu-ve-puruzsuz-maddelere-ornek.html> [Erişim Tarihi 22 Mart 2014].

Kullanıcı bir yüzey kaplama malzemesini algılaması ile birlikte, malzeme ile kullanıcı arasında bir etkileşim oluşur. Bu etkileşim ile birlikte kullanıcı, mekân ya da bir obje üzerinde kullanılan yüzey kaplama malzemesi hakkında bilgi edinmek ister. Çoğu kullanıcı bir mekânı algılamada malzemenin üçüncü boyuta geçtiği yüzeylerde dokunma duygusunu hemen kullanmak ister. Malzemedeki pürüzlü yüzeylerin farklı etkileri Şekil 4.8’de belirtilmiştir.

Şekil 4.8: Üç boyutlu yüzeylerde algı farklılıkları

Kaynak: Üç boyutlu duvar panelleri, <http://www.hayatnotu.com/3-boyutlu-duvar-panelleri3d-duvar-panolari.html> [Erişim Tarihi 10 Aralık 2012].

4.3.2 Döşeme Şekli Farklılıkları ile İlgili detaylar

Malzemenin kullanımında yüzey farklılıkları kadar malzeme döşeme şekli farklılıkları da kullanıcının algısını etkiler. Seramik, mermer, ahşap, laminant, doğal taş vb. yapı malzemelerinin döşeme şeklindeki farklılıklar ile mekânın kullanıcı tarafından farklı algılanmasına neden olabilir. Tasarımcının mekânda vurgulamak istediği anlama göre bu ustalığı sergilemesi, tasarımcının malzemeyi işleyişindeki farklılığı ortaya koyması ile tasarımı özgünleşir. Mekândaki bu özgünlük, malzemenin döşeme şekli, derz renkleri ve boyutları gibi detaylarla sağlanır.

4.3.2.1 Derz boşlukları ile ilgili detaylar

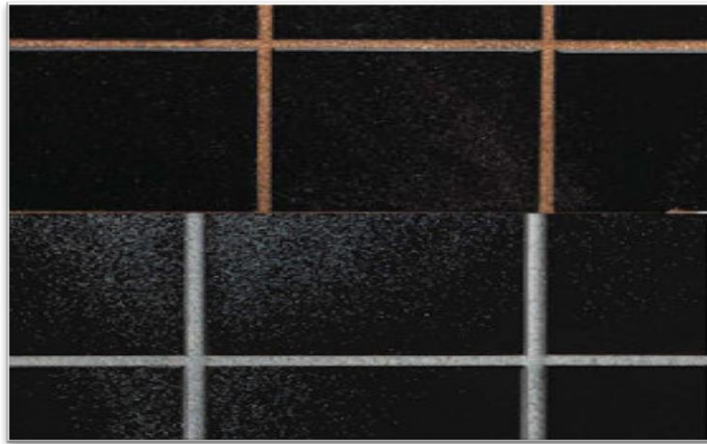
Seramik, mermer ve PVC esaslı bazı malzemeler zamanla ısı farklılıklarından dolayı genişleme yaparlar. Bu genişleme malzemeler arası çatlama, aşınma gibi durumları ortaya koyar. Bu durumların önüne geçebilmek için yüzey malzemeleri derzli döşenir. Derz boşlukları uygun derz dolgularıyla doldurularak oluşabilecek fiziksel sorunlara karşı önlem alınmış olur. Aynı zamanda derz dolgu malzemeleri farklı renk ve boyut alternatifleriyle malzemenin kullanımında farklılık yaratılmasını sağlar. Genellikle derz dolgusunun boyutlarını belirlemek için 1mm'lik, 2mm'lik ve 3mm'lük plastik derz artısı kullanılır. Derz artısının seçimi malzeme arasında uygulanacak derz dolgusunun boyutunu belirler. Milli eğitim bakanlığının yayınladığı mesleki eğitim ve öğrenim sisteminin güçlendirilmesi projesinde (2013, s. 3) derz dolgu elemanlarını şu şekilde açıklar:

Seramik kaplama malzemelerinin deformasyona uğramaması için derzli olarak döşenmesi her zaman yeterli değildir. Kaplama derzlerinin ne tür bir malzeme ile doldurulduğu ve uygulamanın nasıl gerçekleştirildiği de çok önemlidir. Şayet derz boşlukları fleks (esnek) olmayan beyaz çimento veya alçı gibi sert malzemeler ile doldurulur ise bu durum kaplamadaki seramik karolar üzerinde derzsiz döşenmiş gibi etki yapacaktır. Çünkü beyaz çimento (veya gri çimento) veya alçı sert ve kırılğan malzemelerdir. Dolayısıyla seramikler arasına bu niteliklere sahip sert bir malzeme koymakla derzsiz döşeme arasında hiç fark olmayacaktır. Sonuç olarak kaplamada bırakılan derzler, derz dolgu malzemelerinin en uygun olanıyla doldurulmalıdır.

Derz dolgu malzemelerinin boyutlarının geniş ya da dar oluşu kullanıcıyı iki şekilde etkiler. İlk olarak boyutların seçimi, uygulanacak malzemenin tasarımına etki eder. Örneğin; mermer bir yüzey döşemesindeki geniş derz uygulaması malzemenin görsel sürekliliğinde kesinti yaratacağından dolayı, malzemeyi doğallıktan uzaklaştırır. Bir malzemenin sürekliliğinin parçalanması, o malzemenin o denli işlenmesi anlamına gelir. Bu nedenle kullanıcının algısında, görsel olarak doğallıktan uzaklaşmaya başlar. Diğer bir açıdan ise, derz boyutları zamanla sürtünme ve aşınmadan dolayı zarar görmeye başlar. Bu durum, malzeme arasında toz, kir ve pislik birikimine neden olur. Bu da mekânın hijyeni ve görsel açıdan olumlu bir etki oluşturmaz. Tüm bu sebepler göz önünde bulundurularak derz boyutlarının seçimine dikkat edilmelidir.

Derz dolgusu seçiminde kullanılan malzemenin rengi ve mekân içerisinde kullanılan renkler göz ardı edilmemelidir. Bir mekânda oluşan etki bütünü ile birlikte kullanıcıya iletilir. Örneğin; bir banyo tasarımında seçilen beyaz bir seramik ile kullanılacak derz dolgularını düşündüğümüzde, derz dolgusunun renk seçiminde düşünülmesi gereken kriterler olarak, banyo tasarımında kullanılan renkler olarak ele alınır. Renk seçimi farklılıkları ile tasarımın genelinde farklı etkiler oluşturulabilir. Şekil 4.9'da tasarımdaki derz dolgusu seçimi ile yapılan farklılık gösterilmiştir. Aynı seramik, farklı derz dolgusu renkleriyle malzemenin görünüşünde farklı tasarımları ortaya koyar.

Şekil 4.9: Derz dolgusu seçimi ile oluşan farklılıklar

Kaynak: Raf ürün dergisi, http://v1.raf.com.tr/urun_1073_kalekim-fugasim.html [Erişim Tarihi 29 Haziran 2007].

4.3.2.2 Döşeme şekli

Malzemedeki döşeme şekli farklılıkları ile tasarımcı tasarımı zenginleştirir ve özgünleştirir. Bir malzeme farklı şekil ve boyutlardaki uygulaması, uygulan yüzeyin karakterini değiştirir. Örneğin, günümüzde sıklıkla kullanılan doğal taş malzemenin mekân içinde farklı algılanmasının sebeplerinden biri döşeme şeklidir. Doğal taş malzeme çeşitli boyutlarda kesilerek; şaşırtmalı, düz ve şaşırtmalı nizamda döşenerek uygulanır. Şekil 4.10'da doğal taş uygulamalarındaki farklılıklar gösterilmiştir.

Şekil 4.10: Doğal taş malzemesindeki döşeme farklılıkları

Kaynak: NETEREN – Taş, Ahşap ve Beton Görünümlü İç ve Dış Cephe Kaplama Plakaları, Raf ürün dergisi, <http://www.ozyamaninsaat.com.tr/YapiMalzemeleri.aspx?page=4>, [Erişim Tarihi 15 Ekim 2011].

Aslında malzemede görülen bu farklılık; mimari tasarımın ilkelerinden olan ritmin, tasarım üzerinde doğru şekillerde uygulanması ile oluşturulur. Malzemeye verilen biçim tasarıma anlam yükler ve tasarımın kullanıcı algısında etkili olmasına neden olur. Bu durumu Yıldırım ([tarih yok], s. 11) şu şekilde açıklar:

Malzemeye, biçimsel ifade kazanırken, tasarımcı tarafından anlam yüklenebilir. Örneğin, beton yapı yüzünün bir zırh, ya da deri, ya da maske gibi ele alınması. Yukarıda duvar ve estetik kriterler başlığında tartıştığımız bu durumda, estetik değer, tasarımcının biçim ile ortaya koyduğu içeriğin özne tarafından keşfedilmesiyle oluşmaktadır. Tasarımcı, malzeme – biçim- içerik ilişkisini baştan kurgulamaktadır. Anlamın oluşma süreci ise öznenin bu kurgulanan anlamı keşfetmesi olarak işlemektedir. Bu anlam yüklenmesi, bu bağlamda estetik bir değer oluşturmaktadır.

Bu ilkenin tasarımcılar tarafından farklı şekillerde yorumlanması, mekânın görsel zenginliğini oluşturur.

4.4 MALZEME BİTİŞ DETAYLARI

Mekân tasarımlarında, hacimlerin oluşumunda yüzeyler kaplanır ve çeşitli boşluklar oluşturularak mekânın ilk şekillendirilmesi oluşturulur. Mekân içerisinde yüzeylerin işlenmesi işlemi çeşitli yüzey kaplama malzemeleri ile sağlanır. Bu malzemeler; seramik, ahşap, granit ve mermer gibi kaplama malzemeleri ile sağlanır. Bu malzemelerin uygulanmasında, yapı içerisindeki doluluk boşluk oranlarına ve kot farklılıkları ile ortaya çıkabilecek sorunlara dikkat edilmelidir. Bunlar gibi yapının işlevini ve görselliğini etkileyecek sorunlar ile karşılaşmamak için, yüzeyler arası malzeme geçişlerinde malzeme bitiş detaylarındaki çözümlere dikkat etmek gerekir.

4.4.1 Zemin Uygulamalarında Malzeme Bitiş Detayları

İç mekân tasarımındaki yüzey farklılıkları, sadece kullanıcının görsel algısına etki etmez. Mekân içerisindeki yüzeyler arası geçişler; mekân içerisindeki alanların işlevlerini de göstermenin bir yoludur. Yüzey malzemesindeki bir farklılık, kullanıcıya o mekânın işlevi hakkında kullanıcı da bir etki oluşturabilir. Malzemenin iç mekân tasarımındaki rolü ile ilgili olarak Dicle Aydın (2007, s. 5) şu şekilde ifade eder:

Tasarım sürecindeki soyut düşünceler malzeme aracılığı ile somutlaşmaktadır. Mimari öğeyi oluşturan malzemeler, uygulama tekniklerine ve sahip oldukları dokusal ve görsel özelliklerine bağlı olarak, tasarımın kurgulanmasında anahtar rol oynamaktadırlar. Malzeme, tasarımın gerçekleştirilme sürecinde amaca uygun olarak biçimlendirilmekte, farklı malzemeler bir araya getirilerek kurgusal bütünlük sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bu noktada aynı alan içerisinde farklı yüzey malzemelerinin kullanımı önem kazanır. Yüzeylerdeki malzemelerin bitiş detayları, kullanıcıyı görsel olarak rahatsız etmemeli aynı zamanda da işlevsel olarak herhangi bir olumsuzlukla karşı karşıya getirmemelidir.

Malzeme bitiş detaylarında sıklıkla karşılaşılan problemlerden ilki; yüzey malzemelerinin farklı kalınlıkta oluşundan dolayı kot farklılığı oluşumudur. Seramik mermer ve granit gibi yüzey kaplama malzemeleri farklı et kalınlıklarına sahip malzemelerdir. Bu malzemelerin aynı mekânda bir arada kullanımı esnasında çok dikkatli olunmalıdır. Meyil kullanımının gerekmediği mekânlarda, kot farklı oluşumu ya da uygulama eksikliği yüzünden meydana gelmiş meyil oluşumu, mekânda yüzeyler arası geçişlerde düşme, çarpma ve takılma gibi durumların oluşumuna neden olabilir. Bu yüzden mekân kullanıcı konforu açısından olumsuz hale gelir. Kot farklılıklarının önüne geçilmesi için uygulama esnasında dolgu malzemesi ona göre ayarlanmalı ya da bitiş noktaları meyilli döşenmelidir. Kot farkı ve meyil oluşumu farklı bir yönü ile ele alınacak olursa; ıslak hacimler gibi meyil kullanılması gereken yüzeylerde, uygulama esnasında meyil yönlerine dikkat edilmelidir.

İkinci olarak da yüzeyler arası geçişlerde; bitim noktalarındaki görsel algıyı bozmamak gerekir. Bunu sağlamak için geçiş malzemesi çıtaları kullanılır. Şekil 4.11’de bazı uygulamalar gösterilmiştir. Geçiş çıtası seçiminde, geçiş malzemeleriyle olan uyumu göz ardı edilmemelidir. Geçiş çıtasının iki yanında bulunan malzemeyle renk, doku ve malzeme yönüyle uyumlu olmasına dikkat edilmelidir. Tasarımcı, mekânın kimliğine göre malzemeler arası geçişlerde, zıtlık ya da uyumluluk oluşturarak iki yüzey arasındaki uygun geçiş malzemesini belirlemelidir.

Şekil 4.11: Malzeme bitiş detayları

Kaynak: Geçiş Profilleri. 2014. <http://www.logoclic.info/tr-gecis-profilleri>
[Erişim tarihi 12 Şubat 2014].

Yüzeylerde kullanılan malzeme bitiş uygulamalarında işçiliğin hassas uygulanmasına dikkat edilmelidir. Geçiş malzemesi seçimlerinin uygun olmaması durumunda, mekânın bütünlüğünde estetik ve işlevsel açıdan eksiklikler meydana gelir. Şekil 4.12’de mekânın, geçiş malzemesi seçimi ve uygulama hatasındaki eksikliklerin mekânın işlevsel ve estetik açıdan değerlendirilmesinde etkin olduğu gösterilmiştir.

Şekil 4.12: Malzeme bitiş detayları işçiliğinin önemi

Açıklama: Geçiş malzemesi, Yasa/ Bursa, Kasım 2013

4.4.2 Duvar Uygulamalarında Malzeme Bitiş Detayları

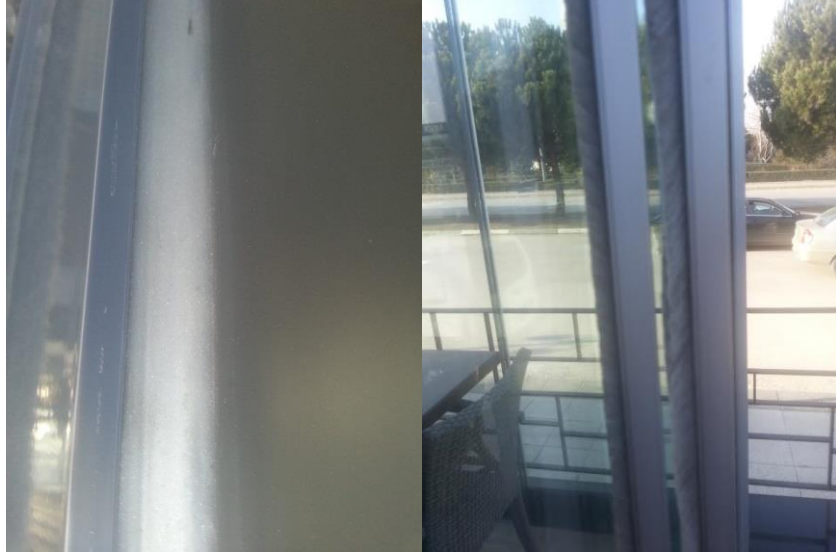
İç mekân tasarımında duvarlar, mekânın tanımlanması bakımından çeşitli görevleri üstlenir. İlk olarak; mekânın doluluk- boşluk algısını etkiler. Mekâna ferah ve aydınlık hissi verir. Bu sayede mekâna gelen doğal ışığın ve havalandırmanın belirleyici bir unsuru haline gelir. Diğer bir açıdan yüzey kaplamalarındaki farklılıklar; aynen yer döşemesinde olduğu gibi, mekânın işlevini gösteren bir araç haline gelerek kullanıcının mekânı zihninde yorumlamasına neden olur.

Bu etkileriyle iç mekân tasarımında duvar yüzeylerinin kaplanması ve oluşumu esnasındaki uygulamalardaki detay ve işçilikler, kullanım ve görsellik açısından önem kazanır.

Mekân içerisindeki doluluk boşlukları belirleyen yapı elemanları pencere ve kapı boşluklarıdır. Bu noktada duvar-doğrama birleşim detayları dikkatli bir şekilde incelenmelidir. Doğrama duvar birleşimindeki derz boşlukları ve pencere aralarında kullanılan yalıtım malzemelerinin uygulanmasındaki yanlışlıklar, kullanıcıya olumsuz şekilde yansır. Şekil 4.13'te doğrama birleşiminde kullanılan yalıtım malzeme detayları belirtilmiştir. Yalıtım malzemesi olarak silikon ve fitil kullanımı görülmektedir. İlk olarak kullanıcının görsel algısında olumsuz bir etki oluşturduğu gibi aynı zamanda yanlış uygulamalardan kaynaklı hava infiltrasyonu oluşturabilir. Bu da iç mekânın ısıtma, soğutma ve iklimlendirilme sisteminde problemlere yol açar. Örneğin; mekân içerisinde oturan bir kullanıcı doğramaların arasından gelen hava infiltrasyonundan rahatsız olabilir. Hava infiltrasyonu yapının genelinde enerji kaybına neden olur. Yapıda doğramalardan kaynaklı oluşan ısı kayıplarını Kırbaş (2013, s. 13) şu şekilde açıklar:

Yapının önemli bir bileşeni olan pencereler; yapının dış ortamla ilişkisini sağlayan ve aynı zamanda iç hava kalitesi için doğal havalandırma ve aydınlatma fonksiyonu gören, yapı güvenliği dışında belki de farkında olmadığımız çok önemli bir yapı bileşenidir. Toplam enerjinin yüzde 40'ı gibi önemli oranı binalarda tüketilmektedir. Tüketilen bu enerjinin yüzde 40'ı dış duvar, yüzde 30'u pencere, yüzde 17'si dış kapılar ve hava değişimi, yüzde 7'si çatı ve yüzde 6'sı da döşeme kayıplarından kaynaklanır. Pencerelerden kaynaklanan ısı kaybının yüzde 7-10 gibi oranı da montaj bölümü/dilatasyon boşluğu denilen derz aralığından kaynaklanmaktadır. Güncel yaşamda, özellikle kışın pencere-duvar arası derz/montaj çevresinden doğal üflemlerle hava akımı ile fark edilen, ama görmezden gelinen bu enerji kaybı mühendislik hesaplarında dikkate alınmamaktadır.

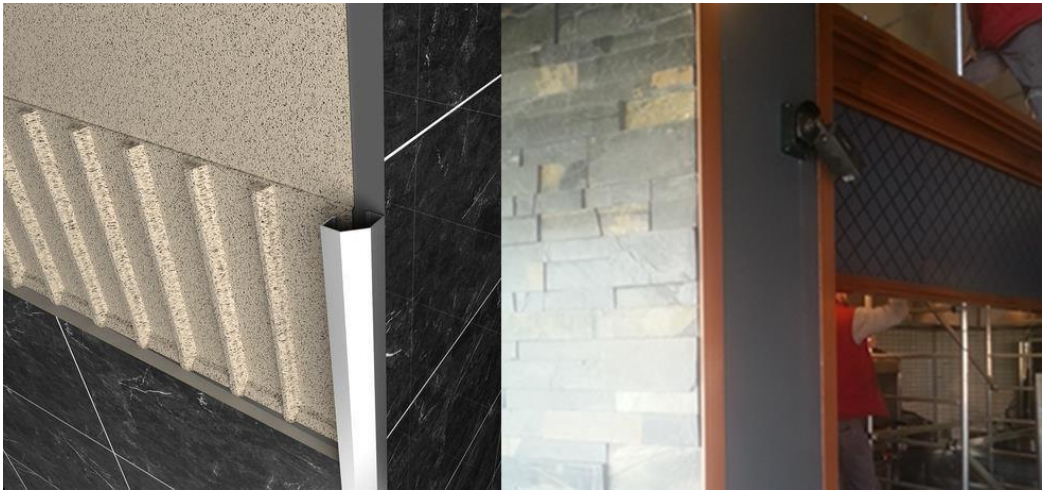
Şekil 4.13: Doğrama yalıtım malzemeleri detayları

Açıklama: Silikon ve fitil kullanımı, Yasa/ Bursa, Ocak 2014

Yüzey kaplama malzemeleri açısından duvar uygulamaları değerlendirilecek olursa; seramik mermer gibi malzemelerin köşe birleşim uygulamalarında dikkat edilmelidir. Köşe birleşim uygulamalarında genellikle köşe çıtaları uygulanmaktadır. Bu uygulamalarda; malzemenin kalitesi ve uygulamadaki ustalığa dikkat edilmesi görsel kaliteyi artırıcı bir sebep olur. Şekil 4.14'te malzeme birleşim detay uygulamaları belirtilmiştir.

Şekil 4.14: Duvar uygulamalarında malzeme bitiş detayları

Açıklama: Ahşap ve alüminyum malzeme bitiş detayları, Yasa/ Bursa, Ocak 2014

4.5 MOBİLYA TASARIMI İLE İLGİLİ DETAYLAR

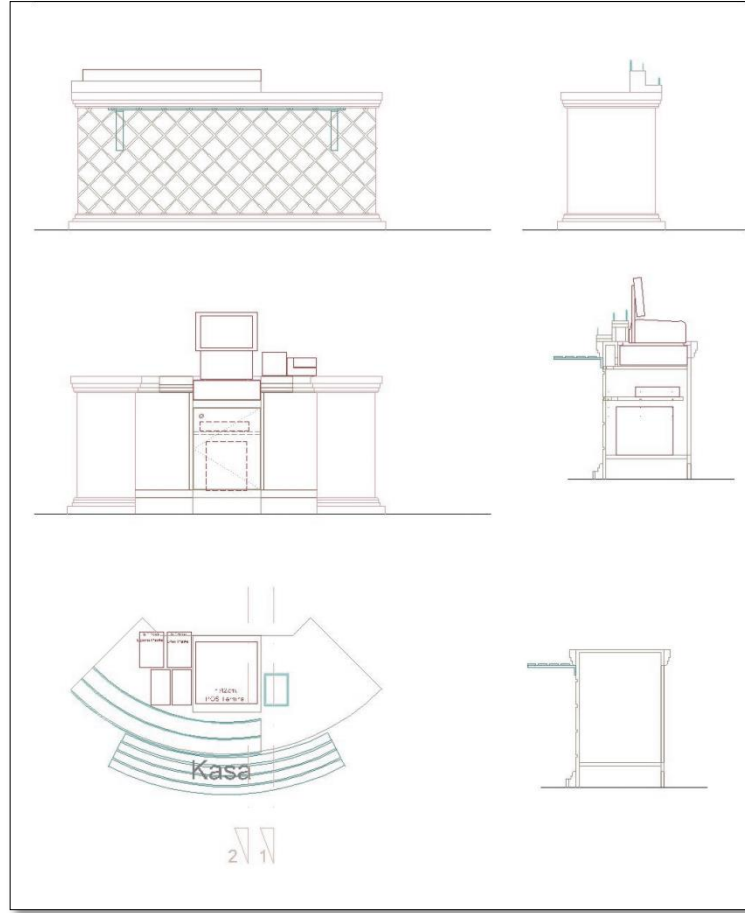
İç mekân tasarımında iç mekân donatı elemanları olan mobilya tasarımının bütününde önemli bir yer kaplar. Mekânın genel ambiyansına etki eden önemli bir faktördür. Mobilya tasarımında işlev, konfor faktörü ve görsellik kavramları dâhilinde tasarlanır.

Tasarımcı bir mobilya tasarlarken, ergonomi, fonksiyonellik, estetik, malzeme, üretim yöntemleri ve psikoloji konularında da bilgi sahibi olmak zorunda ve bir ürün ortaya çıkarırken bazı sınırlar içinde kalmak durumundadır. Örneğin; ergonomi konusunda belirli ölçüleri dikkate almalı ve bunların dışına çıkmamalıdır. Bütün bunların dışında tasarımcı, toplumları etkileyen olayların, insanlar, dolaylı olarak da mobilya üzerindeki etkilerini bilmeli ve tasarımlarını o şekilde yönlendirmelidir (Engin 2011).

4.5.1 Mobilya Tasarımında İşlev Faktörü

İç mekân planlamasında mobilya tasarımının işlevine uygun bir şekilde tasarlanması dikkat edilmesi gereken hususlardan biridir. Hareketli mobilya örneklerinden olan kasa mobilya tasarımını ele alınacak olursa; mobilyanın tasarımının da işlev faktörü ele alınması gereken önemli kriterlerden biri haline gelir. Şekil 4.15'te belirtilen çizimde yasa bursa tesisleri kasa çizimi yer almaktadır. Kasa bankosunun tasarımında; alanın işlevi doğrultusunda; kasa koyma alanı, bilgisayar konulacak alan, evrak saklama alanları, internet, telefon vb. gibi bağlantı hatları ele alınarak tasarımın yapılmasına özen gösterilmiştir.

Şekil 4.15: Kasa çizimi

Kaynak: Yasa tesisleri kasa tasarımı, Yasa/ Bursa, Temmuz 2013

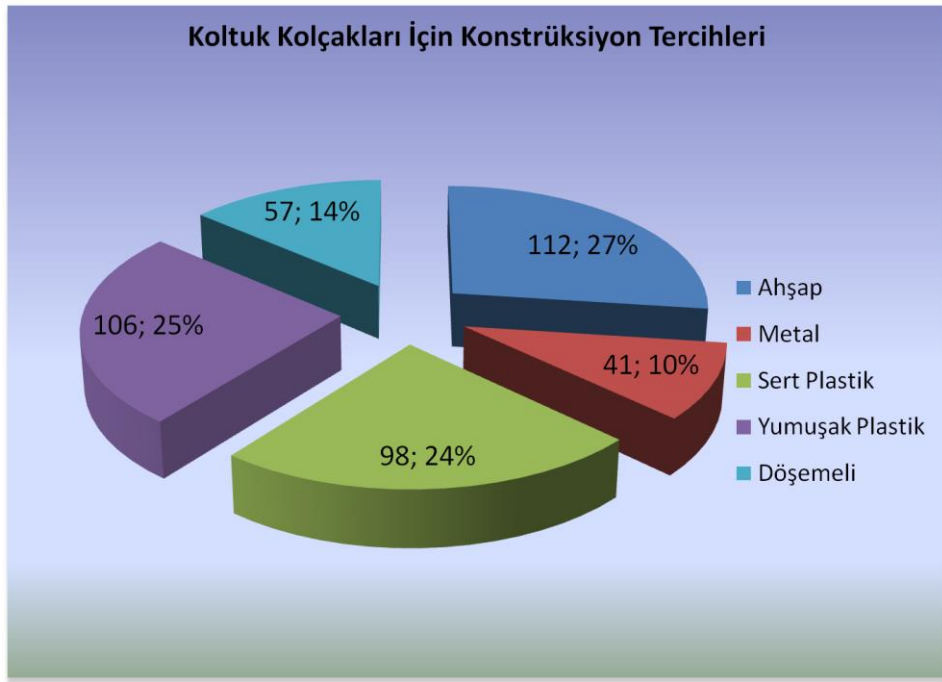
4.5.2 Mobilya Tasarımında Konfor Faktörü

Mobilya tasarımında konfor faktörü ele alındığında; ergonomi kavramı ortaya çıkar. Mekânda meydana gelecek eylemlerin en iyi koşullarda oluşabilmesi için, mekândaki tüm donatı elemanlarının ergonomik olması öngörülür. Kullanıcı ile iç mekân donatı mobilyalarının teması birinci dereceden olduğundan, iç mekân mobilya tasarımına dikkat edilmelidir.

Mobilya tasarımında konfor kavramı kapsamında oturma, sırt yüzeyleri ve kolçak iskeletleri ile yüzey kaplama malzemelerinin cinsi dikkate alınmalıdır. Ertan Yesari Hastürk ve Timur Gültekin; 18 – 65 yaş arası 256'sı erkek, 158'i kadın toplam 414

yetişkin birey üzerinde ergonomik mobilya tasarımının tüketiciler üzerindeki davranışlarını incelemek üzerine anket çalışmaları yapmıştır. Koltuğun kolçakları tercih edilen malzemeler Şekil 4.16'daki görselde açıklanmıştır. Yapılan anket sonuçlarına göre ahşap malzemenin, diğer malzeme türlerine göre daha ergonomik olduğu söylenilebilir.

Şekil 4.16: Koltuğun kolçakları anketi grafiği

Kaynak: Ergonomik Ofis Koltuğu Tasarımında Tüketici Davranışları, Ertan Yesari Hastürk, Timur Gültekin s:47

Ergonomi ve konfor faktörünün mobilya tasarımındaki etkisini Hastürk ve Gültekin ([tarih yok], s. 40) şu şekilde açıklar:

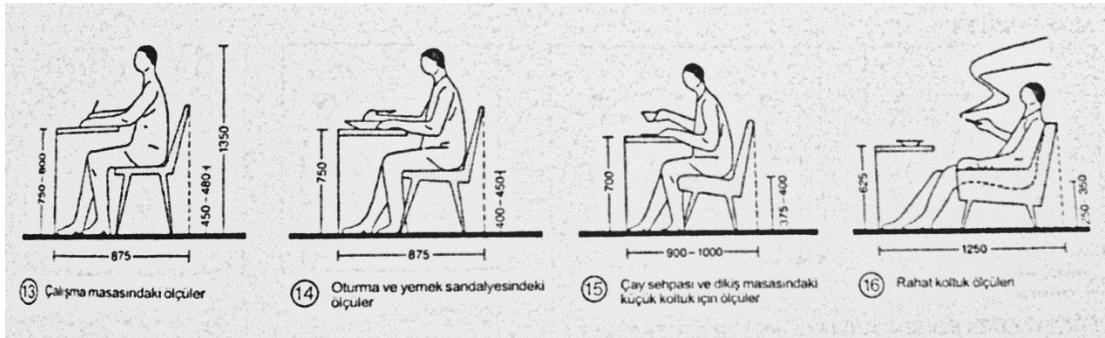
Mobilya tasarımında kullanılan malzemenin özellikleri tasarımı etkilemektedir. Bu etkinin olumsuz olmaması ve ergonomik koşulları sağlaması için ölçülendirmeden sonra en çok malzeme konusuna dikkat edilmelidir. Tasarımın kendisi de en az ölçü değeri ve malzeme kadar ergonomik koşullar üzerinde etkili bir başka noktadır. Doğru malzeme ve doğru antropometrik verilere dayanan ölçüler, yanlış tasarımlarla birer sorun kaynağı mobilyalara dönüşebilir. Antropometrik ölçüler dikkate alınmadan yapılan tasarımlar evde ve çalışma ortamlarında kazalara, ciddi sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına yol açabilir. Hatta iş yerlerinde verimin azalmasına bile neden olabilir. Antropometrik ölçümlerin yanı sıra mobilyaların renk, kullanılan materyal ve benzeri açılardan da kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olması gerekir.

Kafe-restoran tasarımlarında mobilya tasarımı ele alınacak olursa; masa ve sandalye boyutlarının uygunluğu ve ergonomisi önemli bir konu haline gelir. Kullanıcının uzun süre oturduğu zamanlarda birinci dereceden kullandığı iç mekân donatı elemanı sandalye ve masalardır. Sandalye tasarımında dikkat edilmesi gereken öğeleri Steward (1994, s. 64) şu şekilde açıklar:

Oturak kısmının; kullanıcının dizkapağı arkasındaki hassas bölgenin zarar görmemesi için tıpkı bir şelale gibi yuvarlak bir bitişi olmalıdır. Ayrıca kullanıcının vücut yapısına uygun olarak farklı bacak boylarına uyum sağlayabilecek şekilde öne ve arkaya eğilebilmesi gerekmektedir. Oturak kısmında kullanılan minder, üstüne binen yüklerle karşı dayanıklılık gösterebilecek yumuşaklıkta olmalıdır. Hareketi önleyecek şekilde ne çok yumuşak ne de çok sert olmamalıdır. Koltuk döşemelerinde kullanılan kumaşlar da kullanıcının kaymasını önlemeli ayrıca nem ve ısıyı dağıtan bir özelliğe sahip olmalıdır.

Yemek yeme içme alanlarında kullanıcı için ergonomik sandalye oturma koltuğu yüksekliği 40-48cm arasında değişmektedir. Masa yüksekliğinin boyutlandırılmasına göre sandalye yüksekliği 40-48cm arasında boyutlandırılmalıdır. Masa yüksekliği standardı ise; 75-80cm arasında değişmektedir (Neufert 2000). Şekil 4.17’de masa ve sandalye yükseklik standartları belirtilmiştir.

Şekil 4.17: Masa sandalye standartları

Kaynak: Neufert, E., *Yapı tasarımı*. 35.Baskı. G.Tercüme (çev.), Kırklareli: Beta Basım Yayın, 1973

Restoran mobilya tasarımı konforun bir bileşeni olarak düşünülür. Restoran ve kafe tasarımlarında spesifik karakterli masa ve sandalyeler kullanılıyor olsa bile; tüm tasarımlar endüstriyel standartlara göre uyarlanmıştır. Bu standartlar;

- a. Yemek masası yüksekliği: 73,6cm
- b. Her bir yetişkin için yemek masası genişliği alanı: 62cm
- c. Sandalye oturma alanı yüksekliği: 42,2cm

olarak belirlenmiştir (Postel 2012).

4.5.3 Mobilya Tasarımında Estetik Faktörü

Kafe-restoran mobilya tasarımlarında; tasarımda işlev ve konfor faktörlerinin yanı sıra görsellik faktörü de önemlidir. Yeme içme mekânlarında, mekânın genel konsepti o mekâna giriş nedeni ya da o mekânın simgesel bir nesnesi haline gelip tüm mekânın genel atmosferini etkileyebilir. Bu konuyu Brooker ve Stone (2011, s. 49) şu şekilde açıklar:

Bir mobilya, heykel, ısıtma ünitesi ya da büyük yapısal bir bölmeyi mekânı hareketi ve görsel yönelimi değiştirebilir. Malzeme ve ince yapı seçenekleri bir mekânın atmosferini ve kimliğini belirleyebilir.

4.6 EMNİYET İLE İLGİLİ DETAYLAR

Mekânın planlanmasında estetik etkenlerin yanı sıra kullanıcıyı fiziksel açıdan etkileyecek etkenlere de dikkat edilmelidir. Yapı tasarımında kullanıcıyı ilgilendiren etkenlerden bir bölümü emniyet ile ilgili faktörlerdir. Emniyet ile ilgili faktörler, kullanıcının konfor koşulları ile ilintilidir. Bu detaylandırmayı tasarıma katarken tasarımın bir parçası haline getirilebilir. Sadece emniyet için üretilen bir çözüm olmanın yanında tasarımı destekleyen bir unsur olarak da kullanıcıyı görsel açıdan tatmin edebilir.

Emniyet ile ilgili problemlerin etki ettiği noktalar; priz, anahtar ve açma kapama düğmeleri gibi elektrik bağlantı noktalarının bulunduğu yüzeyler, mermer, seramik gibi kaygan olan yüzeylerin bulunduğu merdiven vb. alanlar, şeffaf bölücü, kapı ve pencerelerin olduğu cam yüzeyler, korkuluk boyutlarının kullanımı etkilediği merdivenler olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.6.1 Elektrik Bağlantı Noktalarında Detayların Belirlenmesi

İç mekân tasarımında olduğu gibi elektrik, iklimlendirme ve su tesisatı gibi yapı tesisatını oluşturan tüm detaylarda da form, fonksiyon ve estetik kavramları göz ardı edilmemelidir. Örneğin; elektrik bağlantı elemanlarında prizler binadaki elektrik enerjisini, bina içerisindeki elektrikle çalışan cihazlara aktarma görevi yaparlar. Bu aktarım sırasında oluşabilecek teknik bir arıza kullanıcı emniyetini doğrudan etkiler. Ölümle sonuçlanmasına dahi sebep olabilir. Bunun önlenmesi için tasarımda kullanılan prizlerin kapaklı olmasına dikkat edilmelidir. Şekil 4.18’de gösterilmiştir. Kapaklı prizler emniyet açısından kullanıcıya güven vermesinin yanında, aynı zamanda görsel ve hijyenik olarak da daha olumlu sonuçlar bırakır.

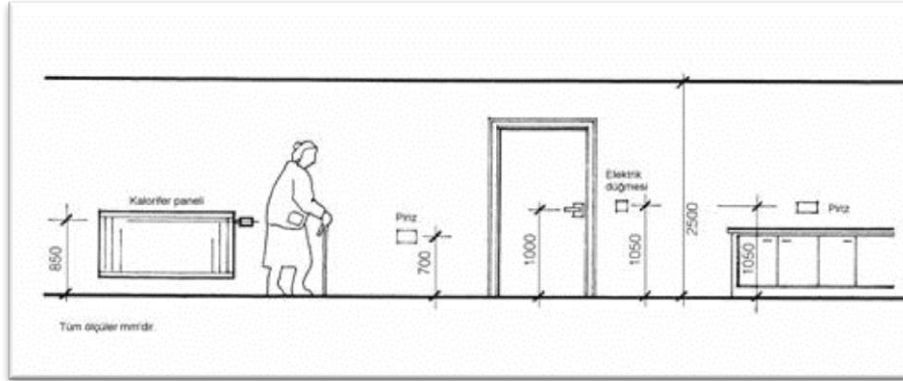
Şekil 4.18: Kapaklı prizler

Kaynak: dekoratif elektrik priz ve düğmeleri, <http://www.newtrendi.com/dekoratif-elektrik-prizleri-ve-dugmeleri/> [Erişim Tarihi 12 Nisan 2010].

Priz ve anahtar gibi bağlantı noktalarının konumu, şekli ve boyutları kadar önem taşır. Dış mekânda zeminden 10cm yükseklikte bulunan ya da ıslak zeminlerde su bağlantısının yakınlarında konumlandırılmış bir priz kullanıcı üzerindeki etkisi olumlu olmaz. Kullanıcı prizi kullanırken kendini emniyetli bir konumda hissetmez. Kullanıcı ergonomisi ve konforu bir arada düşünülerek bu bağlantı noktalarının yüksekliklerinin belirli standartlara uygun konumlandırılması gerekmektedir. Şekil 4.19’da belirtildiği gibi prizler zeminden en az 70cm, elektrik düğmeleri ise zeminden en az 110cm yüksekte konumlandırılmalıdır.

Şekil 4.19: Elektrik bağlantı noktaları standart yükseklikleri

Kaynak: İlçe, Ö.A., İlçe, A. & Dıramalı, A., [tarih yok], Yaşlılarda ev kazalarının önlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik iç mekân çözümlenmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*.
<http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/aiciad.htm>

Elektrik bağlantı noktalarının montajında kullanıcının fiziksel ve psikolojik olarak etki eden faktörler dâhilinde, görsel zenginliği sağlayarak tasarımın yapılmasına dikkat edilmelidir.

Aynı zamanda mekânın işlevine uygun şekilde armatür ve aydınlatma seçimi hijyen açısından da önemli bir unsurdur. Özellikle gıda sektöründe üretim alanlarında ve ıslak hacimlerde neme ve suya dayanıklı, camlı ve kapalı tip armatürler tercih edilmelidir.

4.6.2 Döşeme Emniyeti

Tasarımda kullanılan emniyet ile ilgili önlemler, tasarımcının almak zorunda olduğu önlemlerdir. Tasarımda kullanılan bazı yüzey kaplamaları yapısı dolayısıyla, su ve benzeri maddeler etki ettiğinde kaygan yüzeyler oluşturarak kullanıcının emniyetini tehlikeye sokar. Bu yüzeyler genellikle parlak ve pürüzsüz yüzeylerdir.

Mermer ve seramik gibi kayar yüzeylerde, emniyet şeritlerinin kullanımı kullanıcının güvenli bir şekilde yürümesini sağlar. Bu kaydırmaz şeritler, kaygan yüzeylerde bir durma noktası niteliği oluşturarak savrulup düşmeyi engeller. Mermer kaplı bir merdiven yüzeyini ele alacak olursak, zeminde kullanıcı istemsiz olarak kendini güvende hissetmez ve basamakları yavaş ve temkinli bir şekilde kullanır. Fakat bu

zeminin uygulanmasında, yüzeylerin bir bölümünün pürüzlü hale getirilmesi ve ya emniyet şeritlerinin kullanılması ile kullanıcı, emniyet açısından kendini daha rahat ve konforlu hisseder. Şekil 4.20’de bir merdiven tasarımında mermer kaplı yüzeylerde kaydırmaz emniyet şeritlerinin kullanımı gösterilmiştir.

Şekil 4.20: Yüzeylerde emniyet şeritlerinin kullanımı

Kaynak: Merdiven kaydırmaz bant, <http://www.tupas.com.tr/tr/tupas-guvenlik-detay/73/merdiven-kaydirmaz-bant-%E2%80%93-kaydirmayan-bant> [Erişim Tarihi 2 Aralık 2013].

4.6.3 Şeffaf Yüzey Belirlemek için Kullanılan Detaylar

Mekân tasarımında şeffaflık önemli bir yer kaplar. Tasarımda şeffaflık mekânların aydınlatılması ve bölünmesinde kullanılan bir tasarım aracıdır. Kapalı mekânlarda şeffaf yüzeyler; mekânı sarmalayıp bir hacim oluştururken aynı zamanda şeffaflık özelliği ile mekâna ferah bir hava katar. Bu sayede mekânı aydınlatır. Şeffaf yüzeylerin kullanımda dikkat edilecek en önemli hususlardan biri; şeffaf yüzeylerin saydamlık özelliğidir. Şeffaf yüzeyler; ışığın etkisiyle görünürlüğünü kaybederler. Bu sebeple; şeffaf yüzeyleri belirginleştirmek için kumlama, yapışkanlı görsel kullanımı ve renklendirme gibi çözümlere gidilmelidir. Şekil 4.21’de bölücü cam duvarlarda, şeffaf yüzeyleri belirlemek için renk kullanımı yapılmıştır.

Şekil 4.21: Şeffaf yüzeylerde renk kullanımı

Kaynak: http://www.tapja.com/google-office-interior-design-in-milan-colorful-office/spacious-office-design-ideas-in-milan/#.Uxlmfj_V8oc [Erişim Tarihi 2 Aralık 2013].

Şekil 4.22’de verilen örnek Google ofisinden bir bölümdür. Cam yüzey kullanımı sayesinde ışık koridora kadar ulaşmaktadır. Tasarımda; şeffaflık ilkesini amacına uygun bir şekilde kullanmakla beraber aynı zamanda, şeffaflığın olumsuz etkilerine de renkli bir tasarımla çözüm bulmuşlardır. Kullanıcı cam yüzey üzerindeki renkli ve çeşitli boyutlardaki noktalar sayesinde, mekânda kullanılan bölücü elemanı algılayabilir. Bu algılama sayesinde kullanıcı kendini emniyetli bir mekânda hisseder.

Şekil 4.22: Şeffaf yüzeylerde görsel kullanımı

Kaynak: http://www.tapja.com/google-office-interior-design-in-milan-colorful-office/spacious-office-design-ideas-in-milan/#.Uxlmfj_V8oc [Erişim Tarihi 2 Aralık 2013].

4.6.4 Korkuluk Yükseklikleri ve Boyutlarının Belirlenmesi

Korkuluk; merdiven veya balkonlarda kullanıcı emniyetini sağlamak amacıyla kullanılan bir yapı elemanıdır. Korkuluk tasarımı yükseklikleri belirli standartlara uygun şekilde yapılmalıdır. Kullanıcı ergonomisi ele alınarak korkuluk yüksekliklerinin standardı 90cm olarak belirlenmiştir (Neufert 1998).

Korkuluk tasarımında şekil ve desen gibi diğer faktörlerin ele alınışında, kullanıcı emniyeti dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Korkulukların tasarımında görsel olarak kullanıcıda etki bırakmanın yanı sıra; kullanıcının psikolojik ve fiziksel olarak güvenliğinin ele alınması gerekmektedir.

Korkuluk kullanıcının mekân içerisindeki emniyet unsurlarından birisidir. Tasarımın görsel bütünlüğünü sağlarken, aynı zamanda mekânın güvenli oluşunda önemi gözden kaçırılmamalıdır. Kullanıcı üzerindeki görsel etkiyi kuvvetlendirmek adına, kullanıcı algısında oluşan emniyet ve güvenlik unsuru unutulmamalıdır.

4.7 AKUSTİK İLE İLGİLİ DETAYLAR

İç mekân tasarımında, mekânın akustik konforu kullanıcı memnuniyetinde etkin bir faktördür. Akustik konfor kavramı; iç mekândaki gürültü kavramı, mekân içerisindeki büyük makinelerin ses düzeyi(havalandırma ve iklimlendirme makineleri) ile iç mekânda tercih edilen müzik ile ilintilidir. Beyazıt ve Aşçıgil (2008, ss. 291-297) iç mekândaki akustik konforun önemini şu şekilde açıklar:

Akustik koşulları hesaba katmak bir mekânın konfor seviyesini büyük ölçüde arttırabilirken, kötü akustik, tehlikeli, sağlıksız mekânlar yaratabilmektedir. Akustik, tasarım projelerine, işlevsellik de dâhil olmak üzere birçok yarar sağlayacak şekilde uygulanabileceği gibi, akustik çözümler, kolayca erişilebilen, verimli, geri kazanılmış ürünler ile uygulanarak yaşanabilirlik/sürdürülebilirlik yolunda önemli bir hizmeti de karşılayabilmektedir. Yapıların içinde yer alan ve kullanıcılarını etkileyen mekanik ve elektronik sesler başta olmak üzere, çeşitli aktivitelerin oluşturduğu aşırı sesler yapı içi gürültü kontrolünü zorunlu hale getirmektedir. Günümüz mimari yapılaşması içinde hızla sayıları artan yüksek yapılar ve yeni teknolojinin getirdiği hafif yapı elemanlarından oluşan yapım teknikleri ve prefabrik strüktür sistemleri, yapı içinde çözülmesi oldukça karmaşık akustik sorunlar yaratmaktadır.

İç mekân tasarımında klima üniteleri, motorlar, jeneratör gibi büyük makineler mekân akustiğine etki etmektedir. Büyük makinelerin, mekânın akustiğini olumsuz etkilememesi için konumları planlanmalı ya da yalıtım malzemeleri ile ses yalıtımı sağlanmalıdır.

Eğer gürültü kaynağının havalandırmaya ihtiyacı varsa, hücreyi hava geçirmez yapmak mümkün olmayabilir. Özellikle kaynak belli frekanslarda daha yüksek ses yayıyorsa, kanallara susturucu takılabilir. Eğer susturucu takmak pratik değilse boruların ve kanalların içi yutucu malzeme ile kaplanmalıdır ve olabildiğince çok dönüş yapılmalıdır (Beyazıt ve Aşçıgil 2008).

Von Meiss (1990, s. 15) akustik açıdan bir mekânın kullanıcıyı nasıl etkilediğini şu örnekle açıklar:

Bir sınıf ne kadar geniş, iyi aydınlatılmış, iyi bir mekânsal kompozisyona sahip olursa olsun, eğer içindeki eko belli sınırları aşmışsa bir işkence mekânına dönüşür. Akustik olarak “ölü” bir kilise dini karakterini kaybeder. Bir eve girişi sağlayan çakıllı bir yol ziyaretçinin adımlarını ev sahibine ilan eder.

4.8 TAVAN TASARIMI İLE İLGİLİ DETAYLAR

İç mekân tasarımında, tavan tasarımı kullanıcı algısını etkileyen önemli bir faktördür. Tavan tasarımı; iç mekândaki mekân ölçeği, tesisat detaylarındaki çözümler ve estetik kavramlarla ilişkilendirilir.

Mekândaki en ve boy oranında değişimler mekânın ölçeğinin algılanmasında etkilidir. Tavan tasarımının belirlenmesi, binanın yüksekliğine de etki eder. Bu sayede zeminle tavan arasında oluşan bu etkileşim bina ölçeğinin farklı şekillerde yorumlanmasını sağlar. İç mekân tasarımında meydana gelen bu değişim, tavanın alçak ya da yüksek oluşu kullanıcının mekânda, psikolojik olarak duygu değişimine etki eder. Tonguç Tokol (2014, ss. 2-5) zemin tavan ilişkisinin kullanıcıyı nasıl etkilediğini şu şekilde açıklar:

Duvarlar, döşeme ve tavanın sınırladığı hacim yaşamsal olarak çeşitli işlevlerin içinde gerçekleşeceği en yalın mekânı oluşturmaktadır. Mekânın işlevine ve amacına göre, dikey sınır unsurlarının çevrelediği alanın boyutları değişebilmekte, biçimsel olarak gelişme gösterebilmekte, kendi içerisinde bölünebilmekte veya çoğalabilmektedir. Duvar ve kat döşemesi (zemin ve tavan) gibi yatay ve düşey yüzeyler, bir mekânı sınırlandırmak ve yeni bir mekân oluşturmak üzere kullanılır, bunlar iç mekân tasarımının temel unsurlarıdır. Bir yüzey bir mekânın görsel ve fiziksel sınırlarını kontrol edebilir ve pek çok farklı malzemeden ve renkten yapılabilir.

Estetik açıdan tavan tasarımlarında yapılan detaylandırmalar ile kullanıcıda duygu değişimleri yaratmak mümkün olabilir. Aynı zamanda aydınlatma yönüyle tavan yükseklikleri ve tavanın görsel tasarımı ele alınacak olursa; iç mekânda yapılan bu detaylandırmalar mekâna karakteristik özellikler kazandırır. Şermin Onaygil (2010, s. 5) tavan tasarımının aydınlatma ile ilişkisinin kullanıcıyı nasıl etkilediğini şu şekilde açıklar:

Endüstri tesislerinde kullanılacak ışık kaynaklarının etkinlik faktörleri yüksek ve ömürleri uzun olmalıdır. Kirlenmenin de fazla olduğu geniş hacimli üretim hollerinde tavan ve duvarlardan yansıyan ışığın katkısı yok denecek kadar az olduğu için armatürler direkt ışık dağılımlı olmalıdır. Armatürler ayrıca, ortamda olası toz, kir, nem ve patlayıcı gazlara karşı korunmalı, elle dokunulabilecek mesafelerde olanlar ise tamamen izole olmalıdır. Daha önce de ifade edildiği gibi, endüstriyel tesislerde üretim hollerinin genel aydınlatmaları için tavan yüksekliğine bağlı olarak çizgisel ve noktasal olmak üzere iki temel tip çözüm olasıdır.

5. DETAY TASARIMININ ETKİLERİ BAĞLAMINDA YAPILAN MEKÂN DEĞERLENDİRMELERİ

Bu araştırmada; iç mekân tasarımında detayların kullanıcı algısı üzerindeki etkisini değerlendirmek için; Bursa’da üç farklı mekânda plan analizi, EK 1’de yer alan anket soruları sorulmuş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

- Yasa Tesisleri, Küçük Sanayi / Bursa
- Tesadüf Kafe, Fatih Sultan Mehmet Bulvarı / Bursa
- Gren Kafe, Fatih Sultan Mehmet Bulvarı / Bursa

5.1 YASA BURSA TESİSİ (KAFE - RESTORAN)

Tablo 5.1: Yasa bina künyesi

	YASA BURSA
PROJE MİMARİ:	Erol PÜRÇÜ
PROJE ALANI:	750 m ²
PROJE KAPALI ALAN:	515 m ²
PROJE AÇIK ALAN:	245 m ²
BİNA KULLANIMI:	Kafe & Restoran
PROJE KONSEPT RENKERİ:	Gri, kahverengi, kırmızı
PROJE KULLANILAN MALZEMELER:	Ahşap, cam, mermer, seramik
PROJE TARİHİ:	2014
LOKASYON:	Küçük Sanayi Sitesi No: 29 Nilüfer/BURSA

5.1.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler

Yasa Bursa tesisi mekânın planları, yapılan anket sonuçları ve grafikleri EK 2 ve EK 3'te belirtilmiştir.

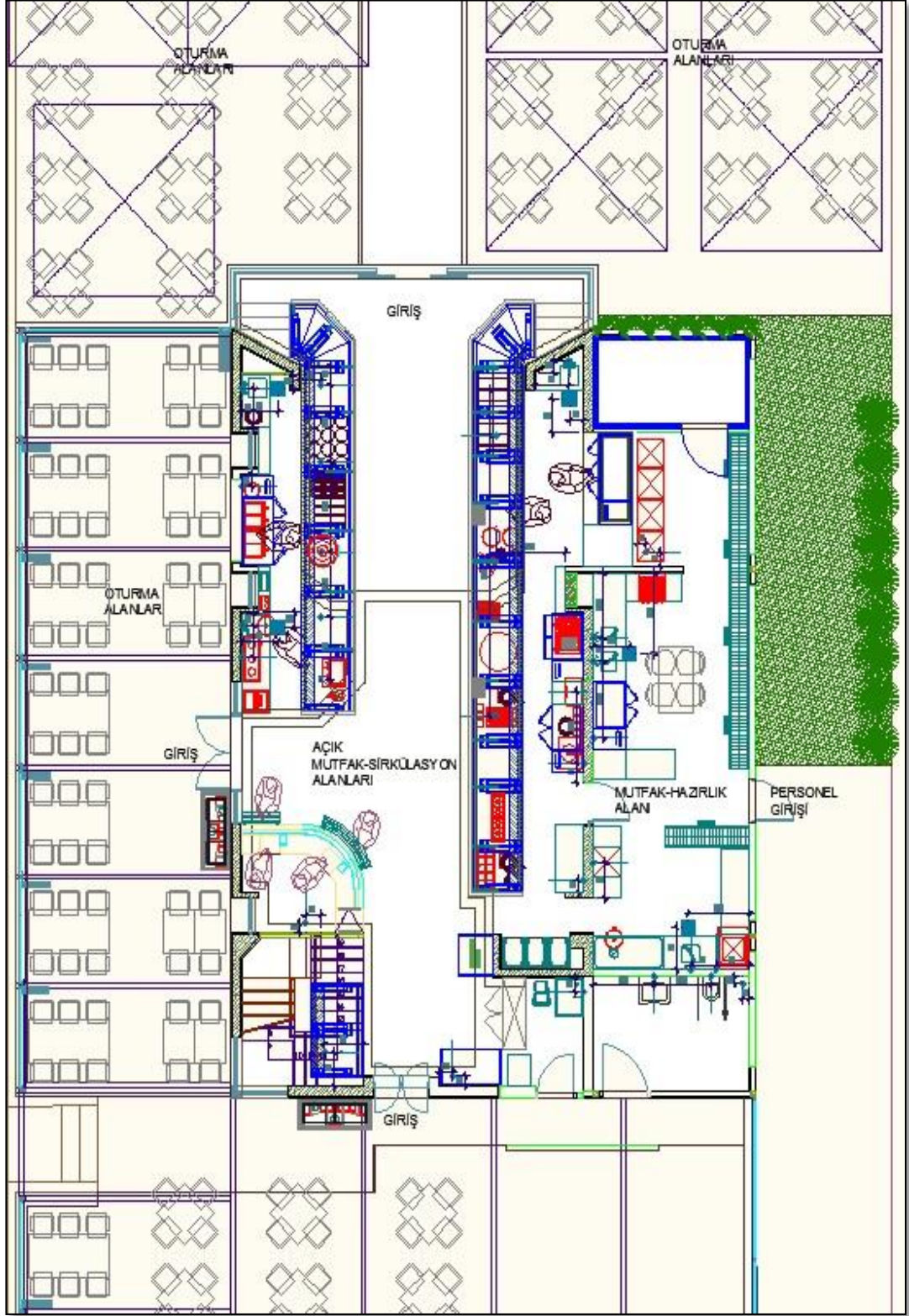
5.1.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış

Yasa Bursa şubesinin projelendirme ve uygulama aşaması Erol Pürcü Mimarlık tarafından yürütülmüştür. Projenin uygulama sürecinde şantiye şefliği bizzat benim tarafımdan yürütülmüştür. Yasa firması Balıkesir merkez başta olmak üzere; Akçay, Susurluk ve Bursa gibi bölgelerde çeşitli şubeler barındıran bir firmadır. Yasa firması markalaşma yolunda olan bir firma olarak, şubelerinin; iç mekan tasarımlarında belirli bir konsept arayışı içindedir. Firma sahipleri belirli bir konsept oluşturarak, firmanın tüm şubelerine aynı konsepti uygulamak ve firmanın yeni iç mekânsal karakterini oluşturmak amacıyla Yasa Bursa şubesinin iç mekan tasarımına özen göstermişlerdir. Markalaşmanın bir adımı olarak tüm şubelerinde iç mekânsal bütünlüğü yakalamayı hedeflemişlerdir.

Yasa Bursa'nın iç mekân tasarımında planlama aşamasında; kapalı alanlarda organizasyonel çözümlere ulaşılmaya sağlanmış, iş akışı, üretim ve ıslak hacimler kapalı alanlarda çözümlenmesi hedeflenmiştir. Yapıya eklenecek yarı açık mekânlar; yeme-içme-dinlenme bölümleri olarak kullanılmıştır. Yarı açık mekânların üst örtüleri açıp-kapanabilen sistemlerden seçilmiştir. Bu sayede yazın dış mekân olarak kullanılan mekânlar, kışın kapalı mekân olarak kullanılmıştır. Şekil 5.1'de plan belirtilmiştir.

Zemin katta açık mutfaklar, satış alanları, kapalı mutfak ve kasa bölümleri bulunmaktadır. Üç cepheden açıklan kapı açıklıkları ile oturma alanlarına yönlendirme sağlanmıştır. Düşey sirkülasyon elemanları ile birinci kata çıkış sağlanmıştır. Birinci katta ise; ıslak hacimler, ofis ve personel soyunma odaları bulunmaktadır.

Şekil 5.1: Yasa zemin kat giriş planı

Yasa Bursa tesislerini iç mekân tasarımındaki detaylar bağlamında incelenecek olursa Tablo 5.2'deki bina formu bilgilerden faydalanılabilir. Bu Tabloda mekânın

tasarımındaki tüm detaylandırmalarda kullanılan bilgiler açıklanmıştır. Mekân, detaylar bağlamında malzeme, aydınlatma, iç mekân aksesuarları, iç mekân akustiği ve mobilya detayları başlıkları altında incelenmiştir.

Tablo 5.2: Yasa tesisleri yapı künyesi

BURSA KÜÇÜK SANAYİ YASA TESİSLERİ YAPI KÜNYESİ					
YAPI MALZEMELERİ		Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku
GENEL ALAN	Duvar	Boya	Yok	Açık kahve-gri	
	Zemin	PVC zemin döşemesi	100x50cm	Bej-siyah	Mat
WC	Duvar	Seramik	90x30cm	Gri- kahve	Parlak
	Zemin	Seramik	60x60cm	Gri- kahve	Mat
MUTFAK HAZIRLIK	Duvar	Seramik	12,5x10cm ve 3x8cm	Beyaz	Parlak
	Zemin	Antiasit	20x20cm	Bej	Mat
SİRKÜLASYON ALANLARI	Duvar	Boya	Yok	Açık kahve-gri	Mat
	Zemin	Seramik	45x 45cm	Gri- kahve	Mat

AYDINLATMA		Aydınlatmanın Cinsi	Aydınlatma Elemanının Boyutu	Işığın Rengi	Aydınlatma Türü
GENEL ALAN	Duvar	Spot	r:6cm	Gün ışığı	Direkt
	Tavan	Sıva üstü spot	r:3 / r:6cm	Gün ışığı	Direkt
WC	Duvar	Yok	Yok	Yok	Yok
	Tavan	Sıva altı spot	8x15cm	Gün ışığı	Direkt
MUTFAK HAZIRLIK	Tavan	Spot	r:3 / r:6cm	Gün ışığı	Direkt
	Duvar	Ray spot	r: 5cm	Gün ışığı	Direkt
SİRKÜLASYON ALANLARI	Zemin	Aplik	15x40cm	Gün ışığı	Endirekt
	Tavan	Sarkıt	r: 40cm	Sarı ışık	Direkt

MALZEME BİTİŞ DETAYLARI	Detay Malzemenin Boyutu	Malzemenin Cinsi	Detay
SERAMİK-SERAMİK	2,4cm	Alüminyum çita	Köşe profilleri kullanılmıştır.
SERAMİK-GRANİT	2cm	Derz dolgusu	
SERAMİK- AHŞAP	Yok	Yok	Yok
DUVAR- DOĞRAMA		Silikon	Uygun renk kullanımına dikkat edilmiştir.
DUVAR-SERAMİK	3cm	Alüminyum çita	Köşe profilleri kullanılmıştır.
DUVAR - AHŞAP	Yok	Yok	Yok
PVC - SERAMİK	3cm	Alüminyum çita	

AKSESUARLAR	Malzemenin Cinsi	Malzemenin Boyutu	Renk	Doku
TABLO	Yok	Yok	Yok	Yok
HEYKEL	Yok	Yok	Yok	Yok
GÖRSEL REKLAM	Cam	1000 x 285cm	Renkli	Parlak
	Karton	Çeşitli boyutlarda	Renkli	Mat
	MDF	Çeşitli boyutlarda	Renkli	Mat

AKUSTİK İLE İLGİLİ DETAYLAR	Uygulanan Alan	Ses Şiddeti	Ek Detaylar
SES YALITIMI	Dış cephe	Ses şiddetini 18dB azaltır.	Mantolama taş yünü
HAVALANDIRMA KANALLARI	Mutfak	20-25dB	Taş yünü ile sarılmış
KLİMA ÜNİTELERİ	Çatı	70-80dB	Çatıda konumlandırılmıştır.
SES SİSTEMİ	Oturma alanları	50-60dB	
BÜYÜK MOTORLARI OLAN MAKİNALAR	Çatı	90-100dB	Çatıda konumlandırılmıştır.

MOBİLYA ve VİTRİFİYE DETAYLARI		Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku
GENEL ALAN	Masa	Alüminyum	70x70x74	Gri	Parlak
	Masa	Alüminyum/teak	180x90x78cm	Kahverengi	Mat
	Sandalye	Alüminyum/rattan	55x57x83cm	Siyah	Mat
	Koltuk	Yok	Yok	Yok	Yok
	Kitaplık	Yok	Yok	Yok	Yok
	Servant	Ahşap	164x62x90cm	Gri	Mat
WC	Lavabo	Seramik	60x60x20cm	Beyaz-pembe /gri-siyah /gümüş	Parlak
	Klozet	Vitereus chine	35x56x40cm	Beyaz	Parlak
	Pisuar	Vitereus chine	40x38x70cm	Beyaz	Parlak

Yasa tesislerindeki yüzey geçişleri arasındaki malzeme detayları Tablo 5.2 'de belirtildiği gibi alüminyum çita, derz dolgusu, silikon ve ahşap kullanımı görülmektedir. Özellikle seramik yüzeylerin bitiş noktalarında 2 ve 3cm boyut aralıklarında alüminyum çita kullanılmıştır. Şekil 5.2'de belirtildiği gibi alüminyum çita uygulamasında boşluklar oluşturduğu gözlemlenmiştir. Yüzey malzemeleri arasındaki bu geçişlerdeki boşluklar iki yüzey arasındaki derz boyutları arasında farklılık yaratmıştır.

Şekil 5.2'de de görüldüğü üzere seramik döşemenin en üst noktasındaki derz dolgu boşluğu ile alt noktasındaki boşluğun kalınlığı aynı boyutta değildir.

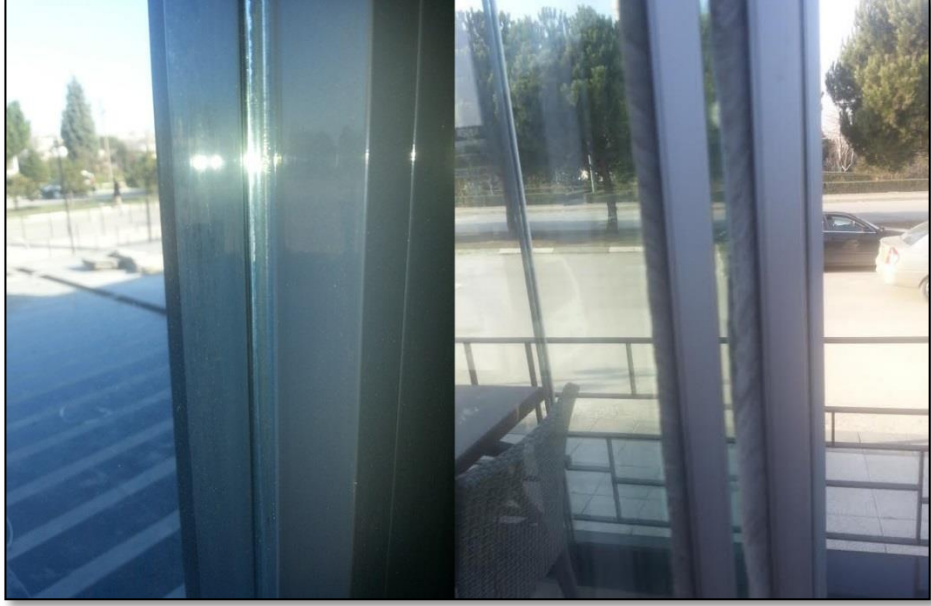
Şekil 5.2: Yasa malzeme bitiş detayı

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Aralık 2013

Yasa tesislerinde pencere ve kapı boşluklarındaki malzeme birleşim detaylarında silikon ve aralıkların geniş olduğu sürgülü pencerelerde fitil kullanılmıştır. Şekil 5.3'te cam yüzeyler arası fitil uygulamaları ve alüminyum çerçevelerdeki silikon uygulamaları belirtilmiştir. Cam yüzeyler arası fitil kullanımı, malzemelerin arasında olan boşluklardan iç mekâna hava sirkülasyonunun önlemek için yapılmıştır. Aynı Şekilde silikon kullanımı da 45 kesimlerde alüminyum malzeme arasındaki boşlukları kapatmak ve malzemenin duvarla olan birleşim noktalarındaki boşlukları kapatmak amacıyla yapılmıştır.

Şekil 5.3: Pencere ve kapı boşluklarında kullanılan bitiş malzemeleri

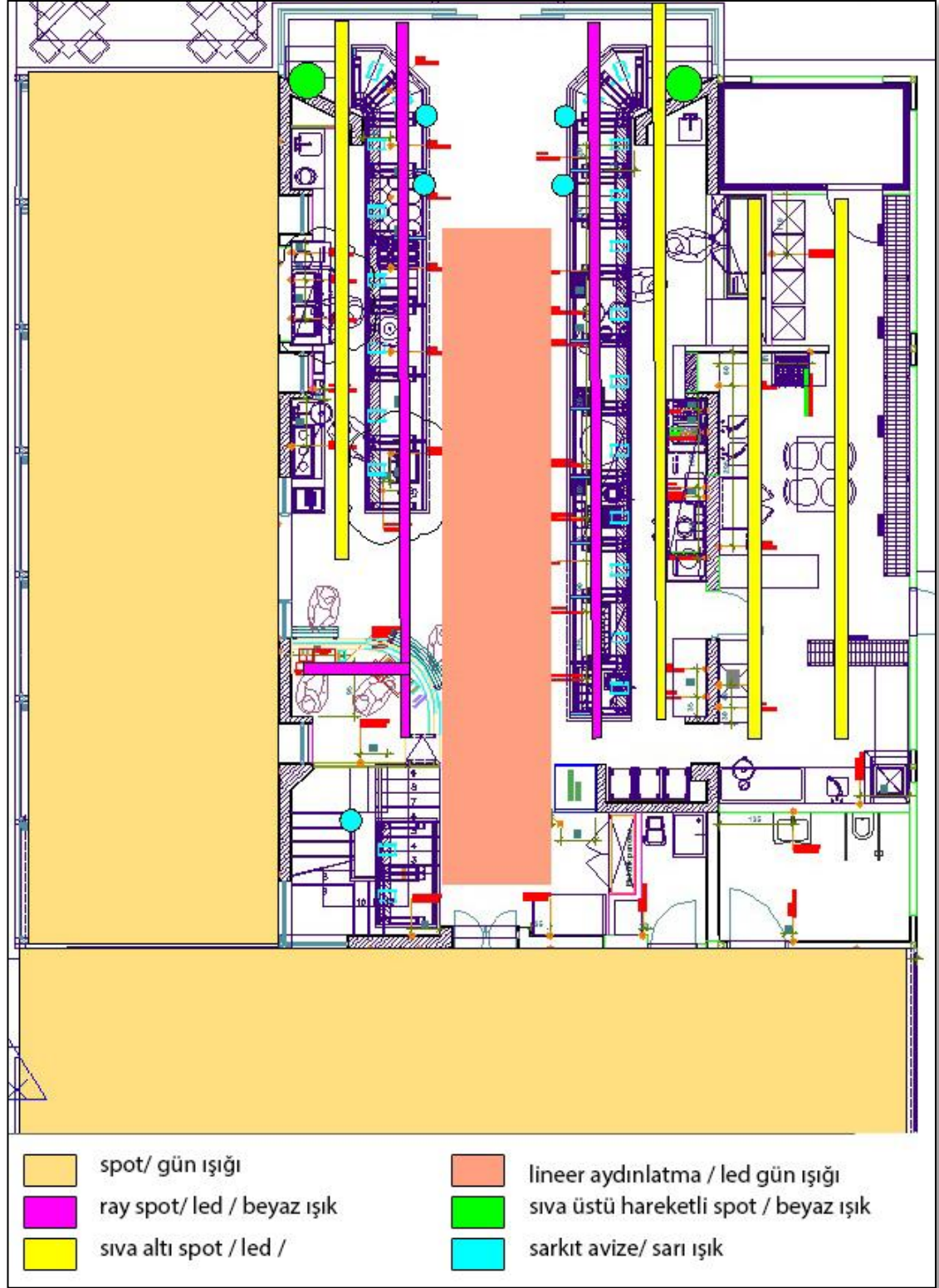

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Aralık 2013

Yasa tesislerinde iç mekan aydınlatması ile ilgili bilgiler Tablo 5.2’de yer almaktadır. Yasa tesisleri genel aydınlatmasında direk ve endirekt aydınlatma türleri kullanımına gidilmiştir. Genel mekân aydınlatması olarak; sıva üstü ve sıva altı spot, lineer aydınlatma elemanları, sarkıt avizeler, yarı açık mekânları için tente sistemlerinde kullanılan tenteye monte aydınlatma elemanları ile reklam, tabela aydınlatmalarının görsel zenginliğini sağlamak amacıyla LED kullanılmıştır. Zemin kat aydınlatma elemanları Şekil 5.4’teki plan üzerinde belirtilmiştir.

Zemin kat genel alanda servis, mutfak, hazırlama ve kasa bölümlerinde sıva altı spot ve lineer aydınlatma seçimi yapılmıştır. Personelin yapacağı işi güvenli ve eksiksiz bir şekilde yapması hedeflenmiştir. Arka mutfakta ise; temizlik ve ana hazırlık alanlarının olması dolayısıyla, aydınlık düzeyi daha yüksek mekânlar elde edilmiştir

Şekil 5.4 Yasa zemin kat aydınlatma

Mekân genel aydınlatmasında loş alanlar hedeflenirken, arka hazırlık alanında aydınlık alanlar tercih edilmesi iki mekân arasındaki geçişte aydınlık düzeyi farklılığı meydana getirmektedir.

Özellikle giriş mekânında teşhir yiyeceklerinin aydınlatma tercihi; aydınlık düzeyi düşük mekânlar olarak hedeflenmiştir. Satış alanlarının aydınlık düzeyleri düşükken, reklam, kasa ve personel yiyecek hazırlama bölümlerinin aydınlık düzeyi daha yüksek tercih edilmiştir. Mekânda aydınlatmada genel olarak gün ışığı tercih edilmiştir. Zemin kat genel aydınlatması Şekil 5.5'te belirtilmiştir.

Şekil 5.5: Yasa tesisleri mekan aydınlatmasına iç mekandan bakış

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Şubat 2014

Birinci katta ıslak hacimler, personel odaları ve ofis aydınlatmasında sensörlü ve sensörsüz spot aydınlatmalar ile aplik kullanılmıştır. Özellikle ıslak hacimlerde kullanıcıların yüzeyle temasını engellenmeye çalışılmıştır. Şekil 5.6'da birinci kattaki genel aydınlatma elemanları belirtilmiştir.

Şekil 5.6: Birinci kat genel aydınlatma

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Ocak 2014

Yarı açık mekânlarda tentelere monte spot ile aydınlatma sağlanmıştır. Aydınlik düzeyi düşüktür. Bu aydınlatma elemanlarına ek olarak duvarlara dış mekân aydınlatma özelliklerine sahip aplikler monte edilmiştir. Tentenin açıkladığı zamanlarda aydınlatma aplikler ile sağlanmaktadır.

Yasa tesislerinde malzeme türü açısından farklı malzemelerin tasarımda kullanıldığı bir mekândır. Tablo 5.2’de Yasa tesislerindeki kullanılan malzemeler Tabloda ifade edilmiştir. Mekânda; ahşap, PVC yer döşemeler, seramik, mermer, cam, doğal taş ve duvar kâğıdı gibi yüzey kaplayıcı malzemeler kullanılmıştır. Giriş zemin katta PVC özellikli yer döşemesi kullanılmıştır. Şekil 5.7’de belirtilmiştir. Malzeme ana sirkülasyon alanlarını kaplayacak şekilde yapılmıştır.

Hazırlık ve mutfak bölümlerinde seramik malzeme kullanılmıştır. Mekânın yüzey kaplamalarında plan üzerindeki işleyişe göre, malzemeler kesintiye uğramıştır. Yarı açık mekânlarda ahşap görünümlü seramik malzeme kullanılmıştır. Yüzeyler arası malzeme geçişlerinde kapı altlarında mermer kullanılmıştır. Islak hacimlerde düşey ve yatay yüzey malzemelerinde seramik kullanılmıştır.

Şekil 5.7: PVC zemin döşemesi

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Aralık 2013

Yarı açık mekânlarda da malzeme geçiş elemanı olan siyah mermer kullanımı dikkat çekmektedir. Mermer kullanımı iki farklı şekilde uygulanmıştır. İlk olarak mermer parlak bir yüzey olarak zeminde uygulama yapılırken, ikinci olarak mermer kumlama işlemine girmiş ve mat yüzeyler oluşturularak zemin uygulamaları yapılmıştır. Şekil 5.8’de belirtilmiştir.

Şekil 5.8: Mermer uygulamalarında yüzey farklılıkları

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Şubat 2014

Şekil 5.9: Yarı açık mekana genel bakış

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Şubat 2014

Yarı açık mekânlarda duvar yüzeylerde doğal taş kaplama malzemesi kullanılmıştır. Mekânda farklılaşmalara gidilmek için, yer yer kompozit malzeme ve cam malzeme kullanımına gidilmiştir. Şekil 5.9'de camın iç mekan yüzey kaplama malzemesi olarak kullanımı görülmektedir. Zemin katta ve düşey sirkülasyon alanlarında duvar kağıdı uygulaması görülmektedir.

Yasa tesislerinde seramik malzeme uygulamaları sırasında işçilik sorunları göze çarpmaktadır. Uygulamalarda seramik meyillerinin standartlara uygun olmadığı dikkat çeker. Seramik kalınlıklarının farklılıklarından dolayı malzemeler arası kot farkı oluşumu gözlenmiştir. Bu kot farklılıkları eğim oluşturularak, iki yüzey arasındaki geçiş sağlanmıştır. Malzeme döşeme Şekillerinde ise; şaşırtmalı ve düz döşeme şekli tercih edilmiştir. Derz dolgusunun uygulandığı alanlarda, uygulamadan kaynaklı derz çizgilerinin aynı aksta olmadığı görülür.

Kullanıcıyı etkileyen emniyet faktörü bağlamında Yasa tesislerini ele alındığında, emniyet faktörü tasarımda ele alındığı görülür. İç mekân ve yarı açık alanlardaki elektrik bağlantı noktalarında kapaklı prizler kullanılmıştır. İç mekândaki tüm ıslak hacimler, hazırlık ve mutfak alanlarında kapaklı prizler kullanılmıştır.

Herhangi olası bir su sızıntısı dolayısıyla sigorta atma durumunun iş organizasyon şemasını kesintiye uğratmaması için de, ana sigortaya giden tüm hatlar ayrı kablolama yapılmıştır. Islak hacimlerde prizler zeminden 110cm, tezgâh olan mekânlarda ise tezgâh zemininden 25cm yükseklikte montajı yapılmıştır. Şekil 5.10'daki resimde elektrik bağlantı noktaları gösterilmiştir.

Şekil 5.10: Yarı açık mekândaki elektrik bağlantı noktaları

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Şubat 2014

Yarı açık mekânların açılır kapanır özelliğe sahip olması dolayısıyla dış mekânda kullanılan aplikler, dış mekân aydınlatma özelliğine sahip suya, neme ve rüzgâra dayanıklı malzemeden seçilmiştir. Yarı açık mekânda bulunan priz yükseklikleri zeminden 185cm yukarı monte edilmiştir. Yarı açık mekânda bulunan televizyonların üst örtüsü 100cm sabit olarak yapılmış, saç ve membran uygulamalarıyla su yalıtımı tekrar ele alınmıştır. Şekil 5.11'deki resimde tentenin sabit kısmı birinci kattan görünüşü ile gösterilmiştir.

Şekil 5.11: Tente elektrik bağlantısı izolasyonu

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Aralık 2013

Zemin döşemelerindeki kaygan yüzeylerde emniyeti sağlamak için merdivenlerde emniyet şeritleri kullanılmıştır. Aynı zamanda mermer zemin döşemelerinde bazı yüzeylerde kumlama yapılarak zeminin sürekli kaygan yüzey oluşumunun önüne geçilmiştir.

Kapı, pencere ve sabit doğrama kullanılan şeffaf yüzeylerde; yüzey belirleyici yapıştırma bantlar ya da baskı elemanları kullanılmıştır.

Yasa tesisleri mobilya detayları ile ilgili açıklamalar Tablo 5.1’de belirtilmiştir. Yasa’da hareketli mobilya planlamasında ahşap ve alüminyum malzeme ağırlıklı mobilya seçimi yapılmıştır. İç mekânda paslanmaz yüzeylerin bir kısmı ahşap alınlar ile kaplanmıştır. Kasa ve müşteri servanlarında ahşap kullanılmıştır. Mekânın genel konsept renkleri olan gri renkler ve ahşap olarak ceviz ve teak malzeme tercih edilmiştir.

Masa ve sandalye seçimlerinde mekânın açılır-kapanır olması dolayısıyla, alüminyum, polietilen plastik ve rattan malzeme seçimi görülmektedir. Masa boyutları 70x70x74cm 180x90x78cm olmak üzere iki çeşittir. Sandalye boyutları ise; 55x57x83cm’dir. Masa ve sandalye görselleri Şekil 5.12’deki resimde gösterilmiştir.

Şekil 5.12: Yasa mobilyaları

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Ocak 2014

Yasa mekânında kullanıcı algısına etki eden görsel algı etkenleri renk, görsel ve tabela kullanımı yapılarak sağlanmıştır. Tablo 5.2’de Yasa tesislerindeki iç mekanda görsel algıya etki eden elemanlar belirtilmiştir. Mekânın tasarımında genel olarak gri ve kahverengi kullanılmıştır. Mekân renklerine uygun olacak şekilde kahverengi ve açık kahverengi olmak üzere duvar kâğıtları kullanımı dikkat çekmektedir.

Şekil 5.13: Yasa görsel kullanımı

Açıklama: Yasa kafe / Bursa, Şubat 2014

Mekânda giriş kısmında ahşap alınlarda ve kasa bölümünde yiyeceklerin görselleri ve fiyatlandırmaları yer almaktadır. Ufak boyutlu görsellere ek olarak giriş mekânındaki duvar kâğıdı restoran-kafe Yasa konseptine uygun olacak şekilde özel duvar kâğıdı kullanımı dikkat çekmektedir. Şekil 5.13’de mekânda kullanılan görseller belirtilmiştir. düşey sirkülasyon elemanı olarak kullanılan merdivenin başlangıç ve kasa bölümünde, kullanıcıları WC’ye yönlendiren tabela bulunmaktadır.

Yarı açık mekanın sağır duvarında Şekil 5.9’da da gösterildiği gibi cam üzerine baskılı görsel kullanılmıştır. Mekân içerisinde sanat ögesi ya da bitki kullanımı görülmemiştir.

Yasa’da kullanıcıyı etkileyen akustik ile ilgili detaylar Tablo 5.2’de belirtilmiştir. Mekânın genel planlamasından dolayı mekâna giriş bölümünde açık mutfak yer almaktadır. EK 2’de mekânın planları yer almaktadır. Havalandırma kanalları da giriş mekânında yer almaktadır. Mekâna giriş bölümünde, mekândaki havalandırma kanallarının sesi duyulmaktadır. Ayrıca, iç mutfak ve genel alan arasında kapı yer almamaktadır. Dolayısıyla iki mekân arasında herhangi bir bölücü olmadığı için iç mutfak sesleri genel alanda duyulmaktadır.

Klima dış üniteleri ve soğutma sistemlerinin büyük motorları birinci katta ofis bölümünün dış duvarına yerleştirilmiştir. Makinaların olduğu bölümlerde dış duvarlarda mantolama yapılmıştır. Makinaların sesleri ofis bölümünde duyulmamaktadır.

5.2 TESADÜF (KAFE - RESTORAN)

Tablo 5.3: Tesadüf bina künyesi

	TESADÜF KAFE (FSM)
PROJE MİMARİ:	Dekorex Mimarlık
PROJE ALANI:	200 m ²
PROJE KAPALI ALAN:	100 m ²
PROJE AÇIK ALAN:	100 m ²
BİNA KULLANIMI:	Kafe & restoran
PROJE KONSEPT RENKERİ:	Beyaz, kahverengi, sarı
PROJE KULLANILAN MALZEMELER:	Ahşap, cam, seramik
PROJE TARİHİ:	2013
LOKASYON:	Fatih Sultan Mehmet Bulvarı No:43 Nilüfer/BURSA

5.2.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler

Tesadüf kafe mekânın planları, yapılan anket sonuçları ve grafikleri EK 4 ve EK 5'te belirtilmiştir.

5.2.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış

Tesadüf kafe, konsept mimarlık anlayışında ilerleyen, Fatih Sultan Mehmet Bulvarı ve Özlüce olmak üzere iki şubesi bulunan bir işletmedir. Bünyesinde bulundurduğu iki şubede de markalaşmak adına aynı mimari konsepti uygulamıştır. Tablo 5.3'te de

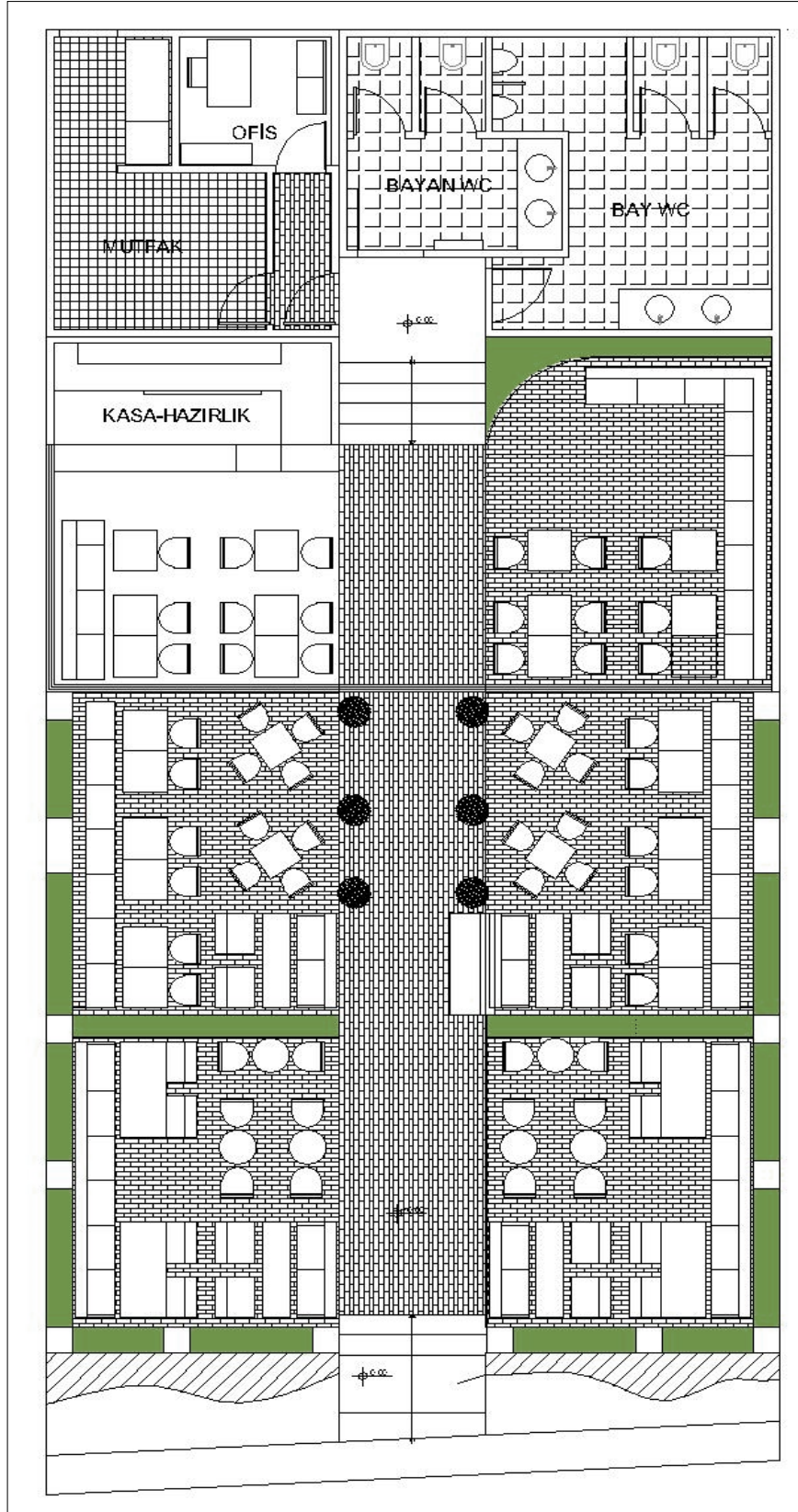
belirtildiği gibi mimari konsept renkleri beyaz, kahverengi ve sarıdır. İç mekân tasarımımda ahşap kullanımı yoğun olarak göze çarpmaktadır.

Tesadüf kafenin iç mekân planlarında; açık mekânların kapalı alanlara göre kullanımı daha fazladır. Oturma alanlarının bulunduğu, yarı açık mekânların devamında kullanılan bir ana giriş ve kapalı alanlarda; servis, mutfak, WC'ler ve kasa bölümü yer almaktadır. Yarı açık mekânlarda açılıp kapanabilen tente sistemleri tercih edilmiştir. Yazın yarı açık mekânların üst örtüleri açılırken, kışın kötü havalarda kapalı kullanım tercih edilmekte ve iç mekânın ortam sıcaklığı radyan veya elektrikli ısıtıcılarla sağlanmıştır.

Mekân tek katlıdır. Şekil 5.14'de ki planda görüldüğü gibi; giriş mekânında oturma alanları bulunur. Mekânda ıslak hacimler, mutfak bölümü düşük kotta; hazırlık, kasa ve oturma alanları ise giriş kotunda yer almaktadır. Giriş aksı boyunca sağ ve sol tarafta oturma alanları birbirini takip eder. Giriş aksının sonunda ıslak hacimler bulunur. Islak hacimlerin etrafında depolama alanları ve mutfak hazırlama bölümü yer alır.

İç mekân tasarımımda oturma alanları giriş kotunda açılır kapanır tente sistemlerinin altında konumlandırılmıştır. Bir üst kota geçildiğinde ise; mekân ikiye bölünür. Yarı açık tente sistemleri ile oluşturulmuş oturma alanları ve sabit tente ile oluşturulmuş, açılır kapanır pencereleli kapalı oturma alanları olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

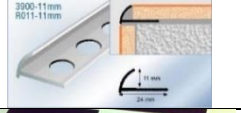

Şekil 5.14: Tesadüf zemin kat planı

İç mekân tasarımındaki detaylar bağlamında tesadüf kafe incelendiğinde; malzeme, aydınlatma, iç mekân aksesuarları, iç mekân akustiği ve mobilya detayları gibi alt başlıklar oluşur. Tablo 5.4’de bina formu Tablosunda bu alt başlıklar detaylandırılarak belirtilmiştir. Bu Tabloda mekânın tasarımındaki tüm detaylandırmalarda kullanılan bilgiler açıklanmıştır.

Tablo 5.4: Tesadüf kafe yapı künyesi

BURSA TESADÜF CAFE YAPI KÜNYESİ					
YAPI MALZEMELERİ		Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku
GENEL ALAN	Duvar	Boya	Yok	Beyaz	Yok
	Zemin	Deck kaplama	120x20cm	Natural light/teak	Mat
WC	Duvar	Seramik	30x30cm	Siyah-beyaz	Parlak
	Zemin	Seramik	30x30cm	Siyah-beyaz	Parlak
MUTFAK HAZIRLIK	Duvar	Doğal taş / seramik	Seramik: 20x20cm	Bej-beyaz	Parlak
	Zemin	Deck kaplama /seramik	Deck kaplama: 120x20cm seramik: 20x20cm	Natural light /teak beyaz	Mat
SİRKÜLASYON ALANLARI	Duvar	Boya	Yok	Beyaz	Yok
	Zemin	Deck kaplama	120x20cm	Natural light/teak	Mat

AYDINLATMA		Aydınlatmanın Cinsi	Aydınlatma Elemanının Boyutu	Işığın Rengi	Aydınlatma Türü
GENEL ALAN	Duvar	Tabela ışıkları/LED	Çeşitli boyutlarda	Renkli	Endirekt
	Tavan	Spot	r:3cm	Sarı ışık	Direkt
WC	Duvar	Yok	Yok	Yok	Yok
	Tavan	Spot	r:4cm	Gün ışığı	Direkt
SİRKÜLASYON VE OTURMA ALANLARI	Tavan	Spot	r:3cm	Gün ışığı	Direkt
	Duvar	Tabela ışıkları / LED	200x100cm	Renkli	Endirekt
	Zemin	Aplik	r:15cm	Gün ışığı	Direkt
	Tavan	Spot	r: 3cm	Sarı ışık	Direkt
MALZEME BİTİŞ DETAYLARI		Detay Malzemenin Boyutu	Malzemenin Cinsi	Detay	
SERAMİK-SERAMİK		2.4cm	Alüminyum çıta		
SERAMİK-SERAMİK		2cm	Derz dolgusu		
SERAMİK- AHŞAP		Yok	Yok	Yok	
DUVAR- DOĞRAMA			Silikon	Uygun renk kullanımı	
DUVAR-SERAMİK		5cm	Ahşap pervaz	Uygun renk kullanımı	
AHŞAP- SERAMİK		7 cm	Seramik	Kapı pervazı	

AKSESUARLAR		Malzemenin Cinsi	Malzemenin Boyutu	Renk	Doku
TABLO		Yok	Yok	Yok	Yok
HEYKEL		Yok	r: 30cm h: 300cm	Beyaz	Mat/pürüzsüz
GÖRSEL REKLAM		Ayna	200x100cm	Ayna	Parlak
		Karton	Çeşitli boyutlarda	Renkli	Mat
		Kumaş	Çeşitli boyutlarda	Kırmızı	Mat
AKUSTİK İLE İLGİLİ DETAYLAR		Uygulanan Alan	Ses Şiddeti		Ek Detaylar
SES YALITIMI		Dış cephe	Ses şiddetini 18dB azaltır		Mantolama taş yünü
HAVALANDIRMA KANALLARI		Mutfak	20-25dB		Taş yünü ile sarılmış
		Arka cephe	70-80dB		
SES SİSTEMİ		Oturma alanları	80- 90dB		
MOBİLYA VE VİTRİFİYE DETAYLARI		Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku
GENEL ALAN	Masa	Alüminyum	60x60x74	Siyah	Mat
	Masa	Ahşap	180x90x78cm	Beyaz	Mat
	Masa	Ahşap	120x60x45cm	Beyaz	Mat
	Sandalye	Alüminyum/rattan	55x57x83cm	Siyah	Mat
	Koltuk	Kumaş kaplama	150x70x110	Siyah	Pürüzlü
	Kitaplık	Yok	Yok	Yok	Yok
	Servant	Ahşap	164x62x90cm	Gri	Mat
WC	Lavabo	Seramik	r: 30cm	Beyaz-kırmızı	Parlak
	Klozet	Vitereus chine	40x40x40cm	Beyaz	Parlak
	Pisuar	Vitereus chine	40x40x70cm	Beyaz	Parlak

Malzeme bitiş detayları bağlamında Tesadüf kafede Tablo 5.4’de belirtildiği gibi; derz dolgusu, ahşap pervaz ve silikon gibi yapı malzemeleri kullanılmıştır. Seramik uygulamalarının köşe noktalarında alüminyum çita kullanımına rastlanmamaktadır. Bu da Şekil 5.15’de görüldüğü gibi seramik kesim noktalarındaki uygulama hatalarını ortaya çıkartmaktadır. Aynı zamanda seramik uygulamaları, derz dolgusunun kullanımıyla birleşerek kesim hatalarını ön plana çıkarmıştır. Şekil 5.15’de görüldüğü üzere duvar köşe dönüş noktalarında, seramiklerin duvardan ayrıldığı gözlenmektedir. Duvar döşemesi köşe dönüş noktalarında, seramiği tutan malzeme olarak sadece derz dolgusu kullanılmıştır.

Şekil 5.15: Tesadüf kafe seramik bitiş detayı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Kapı ve pencere birleşim detaylarında, sabit doğramanın ve pencerelerin olduğu alanlarda silikon kullanılmıştır. Sürgülü camların olduğu hareketli doğramada fitil kullanımı görülmektedir. Kapı-duvar birleşim detaylarında; ahşap pervaz kullanımına rastlanır.

Tesadüf kafe mekanında aydınlatmada kullanılan detaylar Tablo 5.4'te belirtilmiştir. Mekânın genel aydınlatmasında spot ve aplik kullanımına gidilmiştir. Mekânın genel aydınlatmasında gün ışığı kullanımına rastlanır. Açılır kapanır tentenin olduğu oturma alanlarında, tente içerisinde r:3cm sabit spot kullanımına rastlanır. Aydınlatmayı desteklemek amacıyla h:200cm'de tente ayaklarında aplik kullanımı görülmektedir. Sabit doğramanın görüldüğü oturma alanlarında r: 3cm ve r:8cm spot kullanılmıştır.

Mekânın genel aydınlatmasında tabela kullanımı aydınlatmanın bir parçası olarak yer almaktadır. Tabela kullanımları LED ışıklarla desteklenmiştir. Şekil 5.16'da mekândaki tabela kullanımının aydınlatma ile olan ilişkisi gösterilmiştir.

Şekil 5.16: Tesadüf kafe tabela aydınlatma detayı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Giriş mekânından ıslak hacimlere kadar giden aks boyunca oluşturulan kot farklılıklarında yer yer zeminde aydınlatma elemanları kullanılmıştır. Bu aks boyundaki merdiven basamaklarında LED ışık kullanımı görülmektedir. Şekil 5.17’de merdiven basamakları altlarındaki LED ışık kullanımı gösterilmiştir. Ayrıca; mekânda yer yer kullanılan yeşil bitki örtüsü, spot kullanımı ile aydınlatılmıştır.

Şekil 5.17: Merdiven basamakları ve yeşil bitki örtüsü aydınlatma detayı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Islak hacimler, mutfak ve hazırlık mekânlarında aydınlatma elemanı olarak spot kullanımına rastlanır. Şekil 5.18’de tesadüf kafe aydınlatma planı yer almaktadır.

Şekil 5.18: Tesadüf kafe aydınlatma planı

Tesadüf kafe mekânında ahşap ağırlıklı olmak üzere, cam, seramik ve doğal taş gibi malzemeler yüzey kaplama elemanları olarak kullanılmıştır. Giriş mekanı, oturma alanları ve sirkülasyon alanlarında ahşap deck kullanılmıştır. Şekil 5.19’da zemin döşemesi ve döşeme şekli gösterilmiştir. Ahşap deck uygulaması döşeme Şekillerinde farklılıklar gözlenmektedir. Kot farklılıklarının oluşturulduğu mekânlarda, yüzeyler arası malzeme değişimi görülmemektedir. Fakat kot farklılıkları görülen mekânların zemin döşeme Şekillerinde farklılık gözlemlenir.

Şekil 5.19: Zemin döşemesi ve döşeme şekli

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Ocak 2014

Islak hacimlerde zemin ve duvar yüzey döşeme malzemesi olarak siyah ve beyaz 33x33cm seramik kullanılmıştır. Derz dolgusu kullanımında beyaz renk tercih edilmiştir. Mekânda farklılık yaratmak adına seramik kullanımında siyah beyaz birbirini tekrar eden seramiklerin arasında yer yer baskılı seramikler göze çarpmaktadır. Seramik üzerine çeşitli figürler belirlenerek baskı tekniğiyle yapılan bir uygulamadır. Şekil 5.20’de tesadüf kafe WC seramik uygulamaları yer almaktadır.

Şekil 5.20: Tesadüf kafe WC seramik uygulaması

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Şubat 2014

Duvar yüzey kaplama malzemesi olarak boya, doğal taş ve duvar kâğıdı uygulamaları görülmektedir. Oturma mekânlarının bir bölümünde duvar kâğıdı uygulaması görülmektedir. Giriş ve genel oturma alanları yarı açık mekânlarda düşey duvarları cam yüzeyler oluşturur. Hazırlık ve kasa bölümünde bej renkli doğal taş uygulaması görülmektedir. Sirkülasyon alanlarında duvar ve tavan yüzey kaplamalarında, beyaz boya uygulamaları görülmektedir. Mutfak bölümünde ise; beyaz renkte 33x33cm seramik zemin ve duvar döşemesi uygulanmıştır.

Kullanıcı emniyet detayları bağlamında Tesadüf kafede elektrik bağlantı noktalarında alınan önlemler öncelikli sırada yer alır. Yarı açık mekânlarda kapaklı priz kullanılmıştır. Kapalı mekânlarda kapaklı priz kullanımına rastlanmaz.

Ortam ısını uygun koşullara getirmek için, yarı açık mekânlarda radyan kullanımı göze çarpar. Sıcaklığın doğrudan kullanıcıya iletilmesini sağlar. Radyanlar h:200cm

yükseklığe monte edilmiştir. Isının direk ve güçlü bir şekilde iletildiği radyanlarda, kullanıcıya uygun sıcaklığın ulaşması hedeflenmiştir. Radyanların düşey duvarlara montajında 30x30cm çelik dikmeler kullanılmıştır. Radyanlar dikmelere monte edilerek sabit tutulmaya çalışılmıştır. Şekil 5.21’de radyanların çelik dikmelere olan montajı gösterilmiştir.

Şekil 5.21: Radyan montajı emniyet önlemleri

Açıklama: Tesaduf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Yarı açık alanlar mekânın genel alanının büyük bir çoğunluğunu kaplamaktadır. Şekil 5.21’de görüldüğü gibi açıklıklar tentenin açılış yönünde çelik kafeslerle güçlendirilmiştir.

Tesaduf kafe ile ilgili mobilya detayları Tablo 5.4’te belirtilmiştir. Mekânın mobilya malzeme kullanımında ahşap, kumaş ve rattan kullanımına rastlanır. Mekân mobilya planlamasında kullanılan masa ve sandalye iskeletlerinde renk seçimlerinde genellikle beyaz ve kahverengi renk tercih edilmiştir. Beyaz renk kullanımlarında ahşap dokunun parlak yüzeyli kullanımına rastlanırken, kahverengi yüzeylerde mat görümlü yüzeylere rastlanır. Şekil 5.22’de Tesaduf kafede kullanılan hareketli mobilyaların genel görünümü gösterilmiştir.

Şekil 5.22: Tesadüf kafede hareketli mobilya kullanımı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Mekânın mobilya detaylarında kumaş seçimlerinde çok çeşitliliğe gidilmiştir. Kahverengi, gri, çiçek desenli, sade, dokulu ve çok renkli kumaş seçimi yapılmıştır. Kumaşın seçimlerinde renk bakımından çok çeşitlilik göstermesine karşın kumaş dokusu açısından kaymaz ve dokulu kumaşlar tercih edilmiştir. Şekil 5.23'te gösterilmiştir.

Şekil 5.23: Tesadüf kafe mobilyalarında kumaş seçimi

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Tesadüf kafede görsel algıyı etkileyen faktörler açısından çeşitlilik gösteren bir tasarım uygulanmıştır. Görsel algıyı etkileyen faktörler Tablo 5.4’de incelenmiştir.

Tesadüf kafe mekânında renk açısından görsel algıyı etkileyen faktörlere değinilecek olursa, mekânın genel konseptinde ahşap ve beyaz renk kullanımı göze çarpmaktadır. Tabela ve duvar kâğıdı uygulamalarında Tesadüf kafe görselleri ile sarı, kırmızı, gri ve beyaz olmak üzere çeşitli renklerde tasarım uygulamalarla görsellik zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Şekil 5.24’te gösterilmiştir. Mekândaki görsellerde, Tesadüf kelimesinin İngilizce kullanımına, mekânın konumunu belirten sözcüklere ve kahve çeşitleri ile ilgili sözcüklere sıklıkla rastlanır.

Şekil 5.24: Tesadüf kafe görsel kullanımı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Planlamada ana aks, ana aksın sağında ve solunda oturma alanları ve aksın bitim noktasında ıslak hacimler bulunur. Ana aks boyunca yönlendirme amacıyla tabela kullanımına rastlanmaz. Ana aksın sonunda bulunan iki kapı üzerinde erkek ve kadın WC’lerin belirtilmesi amacıyla, görsel kullanımı görülür. Şekil 5.25’de gösterilmiştir.

Tabela kullanımlarında ışıktandırmalara rastlanır. Şekil 5.17’de görsel kullanımdaki aydınlatma kullanımı gösterilmiştir.

Tesadüf kafe de yaz ve kış aylarına bağlı olarak açılan üst örtü elemanları değişmektedir. Kışın tentelerin daha çok sabit kullanımı görülmektedir. Fakat yazın ise; tenteler genellikle açık olarak kullanılır. Güneş ışınlarının kullanıcıya etkisi göz önünde bulundurarak büyük ebatlarda şemsiye kullanılır. Şemsiyeler kırmızı renkte olup, tesadüf yazan görsellerle zenginleştirilmiştir.

Şekil 5.25: Tesadüf kafe WC kapıları görsel kullanımı

Açıklama: Tesadüf kafe FSM / Bursa, Mart 2014

Tesadüf kafe mekânını akustik açıdan detaylandırıldığında üç cephesinin açık olduğu gözlemlenir. Cephe açıklıklarının fazla oluşu bitişik nizamda var olan yapıların müzik ve mekân seslerini tümüyle mekânın içeri alınmasına neden olur. Mekânın genel ambiyansına bakılacak olunursa, müzik sesinin yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Soğurma sistemleri olarak ise, klima kullanılmadığından herhangi bir dış ünite ve cihaz sesine rastlanmaz. Isıtma ve soğutma sistemleri ile ilgili herhangi bir cihaz mekânın akustiğine etki etmez. Mutfak ve hazırla bölümlerinden herhangi bir cihaz sesi ya da mutfağın gürültüsü iç mekânda işitilmemektedir.

5.3 GREN (KAFE - RESTORAN)

Tablo 5.5: Gren bina künyesi

	GREN KAFE (FSM)
PROJE MİMARİ:	Yok
PROJE ALANI:	84 m ²
PROJE KAPALI ALAN:	48 m ²
PROJE AÇIK ALAN:	36 m ²
BİNA KULLANIMI:	Kafe & Restoran
PROJE KONSEPT RENKERİ:	Beyaz
PROJE KULLANILAN MALZEMELER:	Ahşap-cam
PROJE TARİHİ:	2013
LOKASYON:	Cumhuriyet Mah. Mersa sitesi 51/A Nilüfer/ BURSA

5.3.1 Planlar, Anket Sonuçları ve Grafikler

Gren kafe mekânın planları, yapılan anket sonuçları ve grafikleri EK 6 ve EK 7’te belirtilmiştir.

5.3.2 İç Mekân Ambiyansı, Plan Analizi ve Mekân Tasarımına Genel Bakış

Gren kafe Bursa’da ilki Altıparmak ve ikincisi Fatih Sultan Mehmet bulvarında olmak üzere iki şubesi olan bir işletmedir. Gren kafe Bursa’nın ilk fotoğraf kafesi sloganıyla yola çıkan bir kafedir. İşletmecisi ve çalışanları olmak üzere fotoğraf sanatıyla ilgilenen

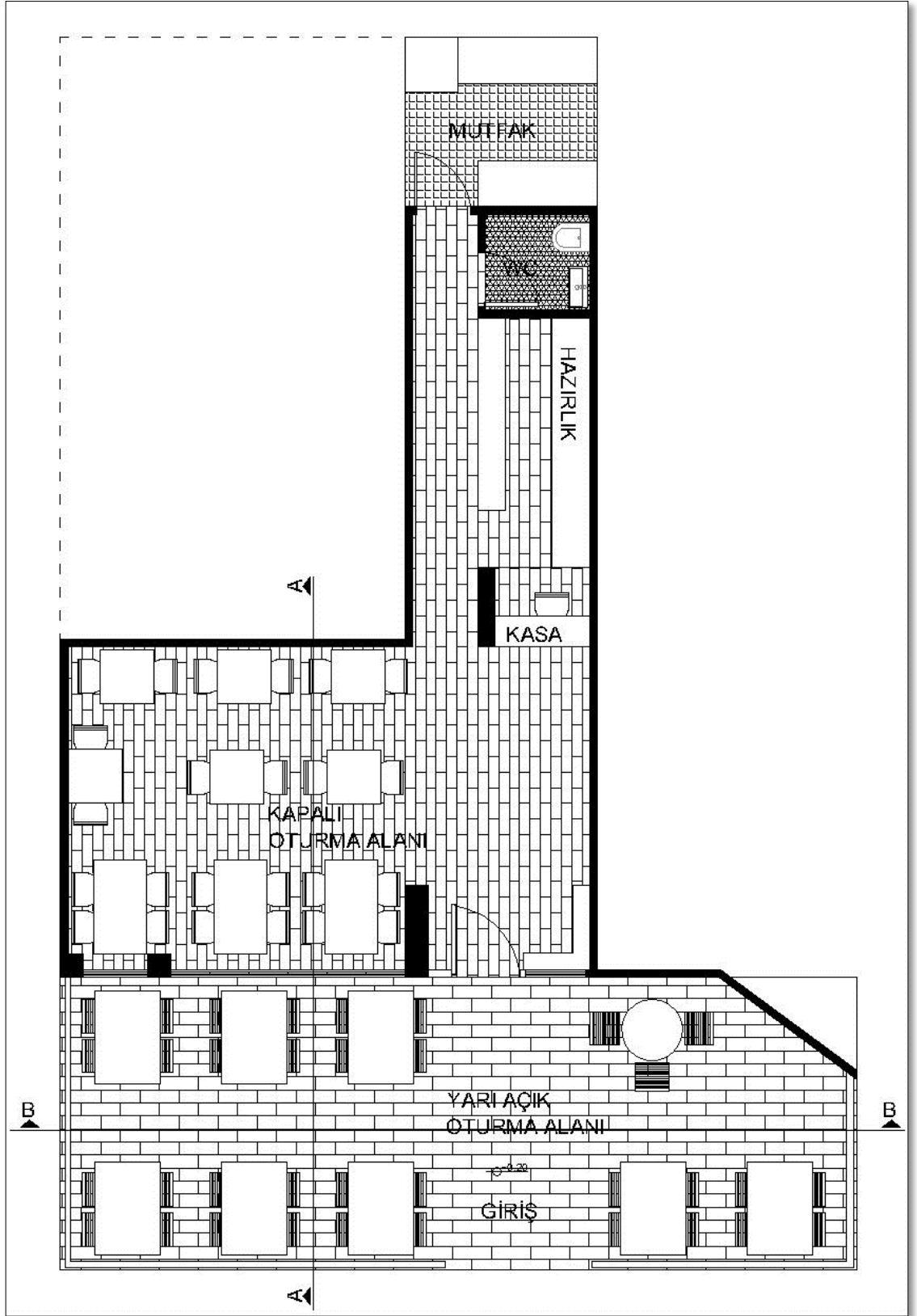
kişilerin bir araya getiren bir mekândır. Başta fotoğraf sanatına ilgi duyan kullanıcılar olmak üzere herkese açık bir işletmedir. Herhangi bir üyelik gerektirmez. Kafe – restoran olarak işletmeye açılmış gren kafe de, yeme içme eylemlerinin yanı sıra, mekânda zaman zaman fotoğraf sergileri ve seminerler yer alır.

Mimari konsept olarak iki şubesinde de ahşap ve beyaz rengin kullanımı göze çarpmaktadır. Tablo 5.5’te mekanın yapı künyesinde genel özellikleri belirtilmektedir.

İç mekân planlamasında kapalı ve yarı açık mekânların kapladıkları alan aynı büyüklüktedir. Şekil 5.26’da mekânın planı yer almaktadır. Yarı açık bir alandan, mekânın ana girişine geçiş yer alır. Yarı açık mekânda sabit çatı örtüsü kullanılmıştır. Yarı açık mekânda oturma alanları yer alır. Yarı açık mekânla kapalı alanı ayırmak için bölücü eleman olarak sürgülü camlar kullanılmıştır. İç mekâna girişte; kasa, oturma alanları ve hazırlık tezgâhı yer alırken, arka bölümde kapalı mutfak ve depolama alanları yer almaktadır.

Mekân tek katlıdır. Zemin kattaki mekânın tüm işlevsel çözümlerine cevap verecek şekilde planlaması gerçekleştirilmiştir. İç mekân konseptinde beyaz ve kahverengi renkleri ağırlıklı olmak üzere, ahşap kullanımı gözlenmektedir.

Şekil 5.26: Gren kafe zemin kat planı

Tablo 5.6: Gren kafe yapı künyesi

GREN KAFE FSM YAPI KÜNYESİ					
YAPI MALZEMELERİ		Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku
GENEL ALAN	Duvar	Seramik-ahşap	5x12,5cm - 15x110cm	Beyaz-kahve	Parlak
	Zemin	Laminant	-	Ceviz	Parlak
WC	Duvar	Seramik	5x12,5cm	Beyaz	Parlak
	Zemin	Seramik	30x 30 cm	Beyaz-siyah	Mat
MUTFAK HAZIRLIK	Duvar	Seramik	20x20 cm	Beyaz	Parlak
	Zemin	Antiasit	45x 45 cm	Beyaz	Parlak
SİRKÜLASYON ALANLARI	Duvar	Seramik-ahşap	5x12,5cm- 10x100cm	Beyaz-kahve	Parlak
	Zemin	Laminant	8x100cm	Ceviz	Parlak

AYDINLATMA		Aydınlatmanın Cinsi	Aydınlatma Elemanının Boyutu	Işığın Rengi	Aydınlatma Türü
GENEL ALAN	Duvar	Ray spot	r:4cm	Gün ışığı	Direkt
	Tavan	Sarkıt	r:20cm	Gün ışığı	Direkt
WC	Duvar	Yok	Yok	Yok	Yok
	Tavan	Spot	r:6cm	Gün ışığı	Direkt
MUTFAK HAZIRLIK	Tavan	Ray spot/spot	r: 5cm	Gün ışığı	Direkt
SİRKÜLASYON ALANLARI	Tavan	Sarkıt	r: 5cm	Gün ışığı	Direkt
		Sarkıt	r: 35cm	Gün ışığı	Direkt

MALZEME BİTİŞ DETAYLARI	Detay Malzemenin Boyutu	Malzemenin Cinsi	Detay
SERAMİK- AHŞAP	6x2cm çıta	Ahşap	45 kesim L çıtalar oluşturulmuştur.
DUVAR- DOĞRAMA		Silikon	Uygun renk kullanımı
DUVAR-SERAMİK	Yok	Yok	Yok
DUVAR - AHŞAP	2cm	Ahşap	45 kesim ahşap dönüş çıtaları
PVC - SERAMİK	Yok	Yok	Yok

AKSESUARLAR	Malzemenin Cinsi	Malzemenin Boyutu	Renk	Doku
TABLO	Çeşitli tablolar/fotoğraf	Çeşitli boyutlarda	Renkli-renksiz	-
HEYKEL	Üç boyutlu resimler	Çeşitli boyutlarda	Renkli-renksiz	-
GÖRSEL REKLAM	Boya	r: 100cm	Siyah- beyaz	Yok
	Karton	Çeşitli boyutlarda	Renkli	Mat-parlak
	MDF	60cm/20cm	Sarı	Mat

AKUSTİK İLE İLGİLİ DETAYLAR	Uygulanan Alan	Ses Şiddeti	Ek Detaylar
SES YALITIMI	Dış cephe	Ses şiddetini 18dB azaltır.	Mantolama taş yünü
HAVALANDIRMA KANALLARI	Mutfak	20-25dB	
KLİMA ÜNİTELERİ	Genel alan	70-80dB	Üniteler dış mekanda yer alır.
SES SİSTEMİ	Oturma alanları	50-60dB	Dekoratif hoparlörler
BÜYÜK MOTORLARI OLAN MAKİNALAR	Yok	Yok	Yok

MOBİLYA ve VİTRİFİYE DETAYLARI	Malzemenin Cinsi	Malzeme Boyutu	Renk	Doku	
GENEL ALAN	Masa	Ahşap	70x70x74cm	Kayın	Mat
	Masa	Ahşap	80x120x74cm	Beyaz	Mat
	Sandalye	Ahşap	55x57x80cm	Ceviz	Parlak
	Koltuk	yok	Yok	Yok	Yok
	Kitaplık	Ahşap	180x40x210cm	Kayın	Mat
	Kasa Banko	Ahşap	130x45x110cm	Ceviz	Parlak
WC	Lavabo	Seramik	60x45x90cm	Beyaz	Parlak
	Klozet	Klozet	35x56x56cm	Beyaz	Parlak
	Pisuar	Yok	Yok	Yok	Yok

Gren kafe malzeme bitiş detayları kapsamında incelendiğinde zemin, duvar ve tavan döşemesi malzeme birleşim detayları göze çarpar. Zemin döşemesi olarak yarı açık mekân oturma alanlarında; beyaz boya işlemi uygulanmış ahşap kullanılmıştır. Malzeme bitiş noktalarında süpürgelik kullanılmamıştır. Doğrama ve zemin döşemesi birleşiminde denizlik kullanılmıştır. Şekil 5.27’de belirtilmiştir.

Şekil 5.27: Gren kafe malzeme birleşim detayları

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

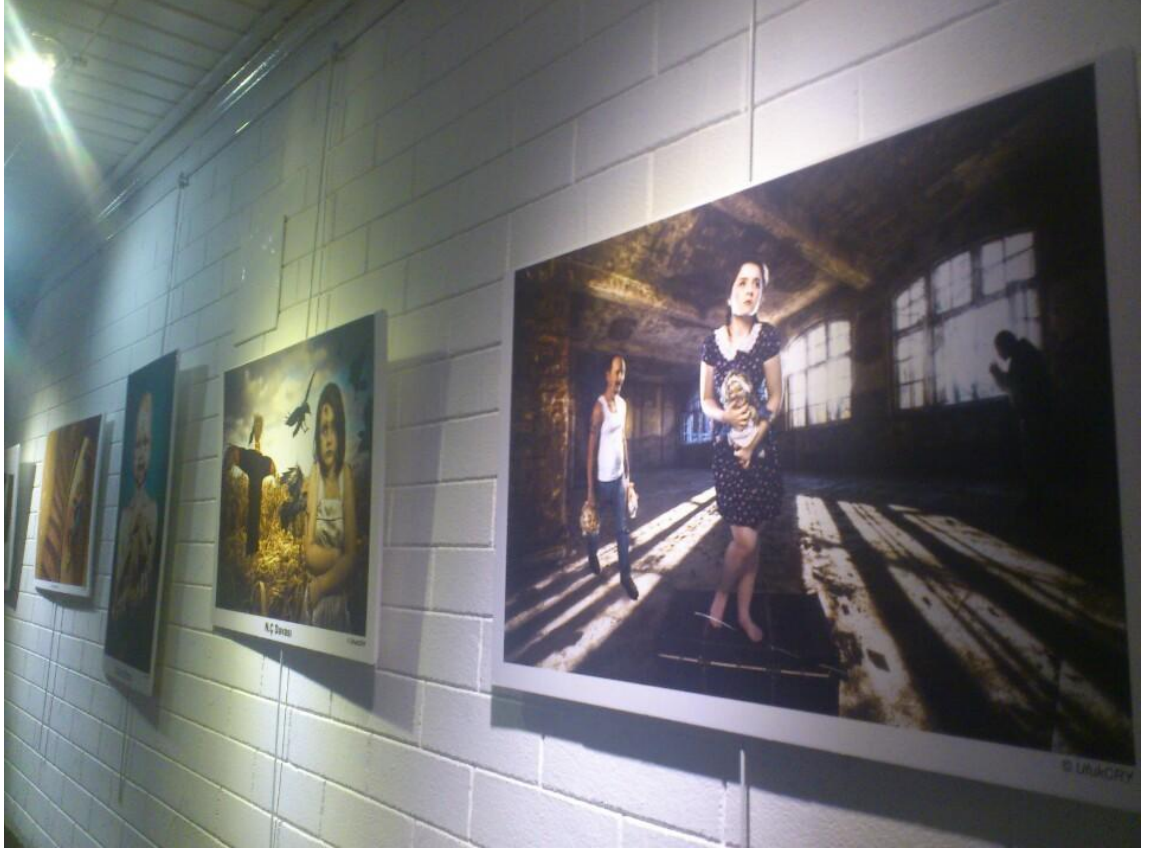
Duvar kaplama malzemesi olarak tuğla duvar görünümlü dekoratif panel ve ahşap kullanılmıştır. Duvar 85cm koyu renk ahşap ile 2cm duvardan ötelenerek döşeme yapılmıştır. Duvar ve ahşap birleşim detaylarında, ahşap çıtalarla bitim noktaları birleştirilmiştir. Tavan kaplamasında da beyaz ahşap kullanılmıştır. Ahşap duvar bitim noktalarında iç bükey süpürgelik kullanımı gözlemlenmiştir. Şekil 5.27’de belirtilmiştir. Doğrama malzemesi olarak ahşap çerçeve kullanılmıştır. Ahşap doğramaların kesim noktalarında herhangi bir ara malzeme kullanımına rastlanmamakla birlikte, hareketli camların birleşim noktalarında plastik cam fitili montajı görülmektedir.

Gren kafede aydınlatmanın mekânın genel ambiyansına etkisine bakılacak olursa; aydınlatma elemanlarında çok çeşitliliğin olmadığı görülmektedir. Tablo 5.6’da Gren kafede kullanılan aydınlatma elemanlarının detayları yer almaktadır.

Yarı açık mekânlarda ve kapalı oturma alanlarında; r:35cm olan gün ışığı renkte sarkıt aydınlatma kullanılmıştır. Ortamın genel ambiyansı aydınlıktır. Kapalı alanda, duvarlardaki fotoğraf serileme alanlarında r:5cm hareketli gün ışığı LED spot

kullanılmıştır. Şekil 5.28’de belirtilmiştir. Islak hacimler ve hazırlık bölümünde de r:5cm gün ışığı LED spot kullanılmıştır.

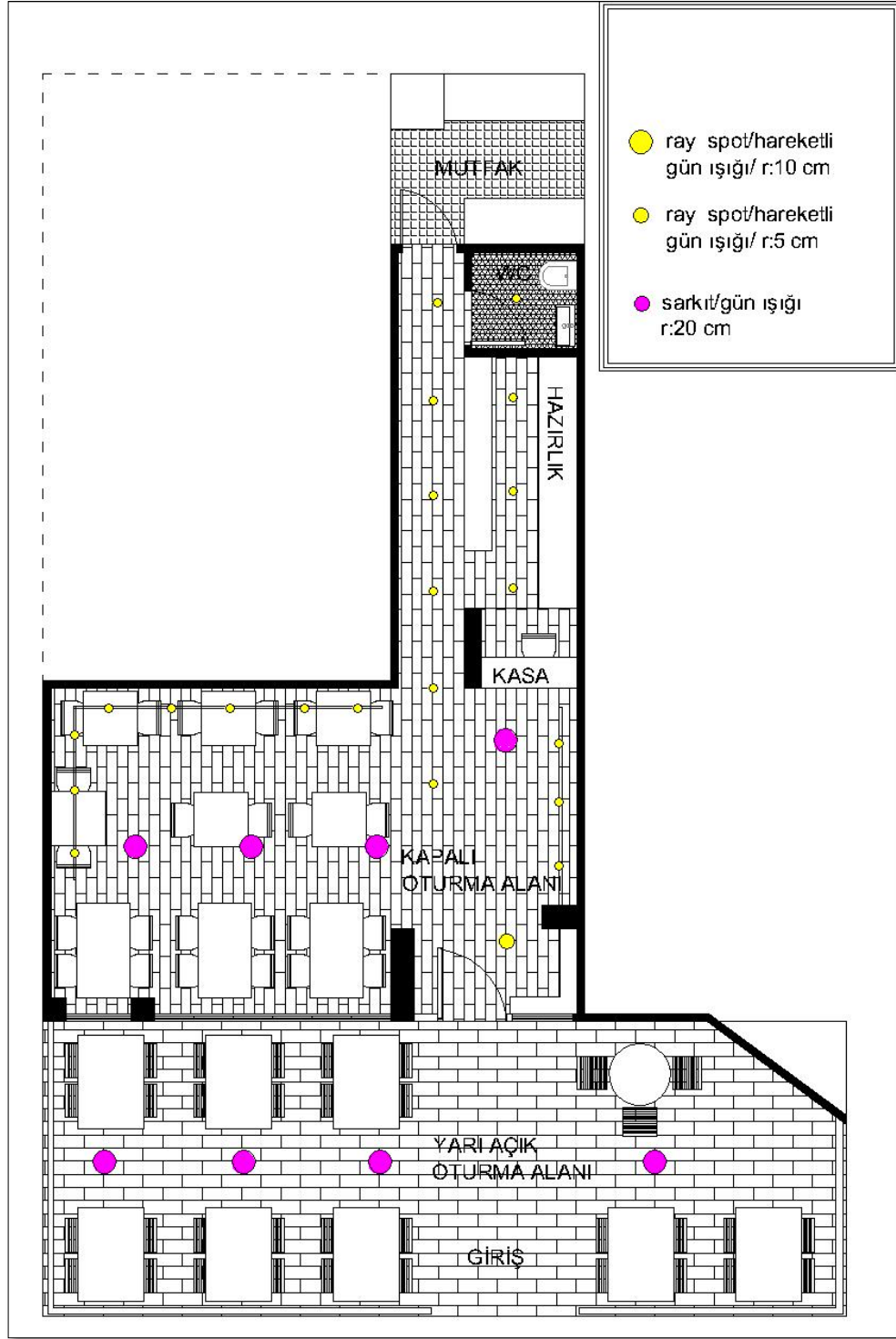
Şekil 5.28: Gren kafe aydınlatma elemanları

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

Mekânın genel aydınlatmasında planlama, mekânın genel aydınlatmasını sağlamak ve sergi alanlarını ön plana çıkartmak hedeflenerek yapılmıştır. Şekil 5.29’da mekânın aydınlatma planı yer almaktadır. Gren kafe mekânında fotoğraf sergileri zamanla değişmektedir. Sergilerin değişmesi ile birlikte zaman zaman fotoğrafçının vermek istediği vurguya göre, aydınlatmanın rengi de değişmektedir.

Şekil 5.29: Gren kafe aydınlatma planı

Gren kafede iç mekân tasarımında ahşap malzeme ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Zemin, duvar, tavan ve mobilyaların malzeme seçiminde ahşap tercih edilmiştir. Gren kafe mekânının malzeme ile ilgili detayları Tablo 5.6'da açıklanmıştır.

Malzeme seçiminde kapalı oturma alanları ve sirkülasyon alanlarında kiraz rengi ahşap tercih edilmiştir. İç mekânda laminant kullanımı görülmektedir. Yarı açık mekânlarda beyaz boyalı 15x110cm ebatlarda ahşap kullanılmıştır. Döşeme şekli olarak şaşırtmalı döşeme tercih edilmiştir, fakat malzemelerin arasında zamanla oluşan boşluklar göze çarpmaktadır. Malzemelerin arasındaki boşlukların herhangi bir dolgu malzemesi ile kaplanmadığı görülmektedir. Şekil 5.30’da malzeme arası boşluklar gösterilmiştir.

Şekil 5.30: Gren kafe malzeme döşeme detayı

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Şubat 2014

Gren kafe mekânında duvar yüzeylerin kaplanmasında yüzey kaplama malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Ahşap kullanımı h:85cm yüksekliğinde WC ve kapalı oturma alanlarında uygulanmıştır. Islak hacimlerde beyaz, kapalı oturma alanlarında koyu renk ahşap tercih edilmiştir. Şekil 5.31’de duvar kaplaması olarak ahşap kullanımı gösterilmiştir. Tavan kaplamasında da beyaz ahşap çıta kullanımı görülmektedir.

Şekil 5.31: Gren kafe ahşap malzeme döşeme detayları

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

Gren kafedeki emniyet faktörü ile ilgili mimari bir detaya rastlanmadığı görülmektedir. Emniyet açısından olumsuz örnek oluşturulabilecek döşeme ya da makine montajları ile ilgili bir detaya rastlanmamıştır. Sadece hava koşulları göz önünde bulundurulursa; yarı açık mekânlarda yağmur, kar vb. kötü hava şartlarında, saçak olmadığından iç mekâna yağmurun girişi gözlenmektedir.

Mobilya tasarımı bağlamında gren kafede, hareketli ve sabit mobilyalarda ahşap malzeme kullanımı göze çarpmaktadır. Tablo 5.6’da Gren kafe mobilya detayları yer almaktadır. Mobilya tasarımında kullanılan renklerde iç mekânda koyu renkler tercih edilirken yarı açık mekân ve ıslak hacimlerde açık renkler tercih edilmiştir. Mekânda yumuşak malzeme içeren koltuk kullanımına rastlanmamıştır. Şekil 5.32’ de gren kafedeki hareketli mobilyalar gösterilmiştir.

Şekil 5.32: Gren kafe iç mekân mobilyaları

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

İç mekânda 80x120x74cm ve 70x70x74cm boyutlarında iki ebatta kayın ahşap masa kullanılmıştır. Sandalyelerde de ahşap malzeme kullanımı gözlenir. Sandalye iskeletin oturma kısımlarında, kumaş ya da sünger malzeme kullanımı görülmemektedir. Yarı açık mekânda beyaz renk mobilya kullanımı görülür. Sandalye oturma kısımlarında, her zaman olmamakla beraber sandalye üzerine sökülüp takılabilen sünger oturma aparatları takılmaktadır. Kasa bölümünde 130x45x110cm boyutlarında ceviz ahşap banko kullanılmıştır.

Şekil 5.26'daki Gren kafe zemin kat planını incelendiğinde; girişin sağ tarafında olan alanda fotoğraf sanatıyla ilgili bir mekân oluşturulmuştur. Bu mekânda L şeklinde 40cm derinliğinde 210cm yüksekliğinde kayın ahşap bir kitaplık yer alır. Kitaplıkta antika fotoğraf makinaları ve fotoğraf sanatıyla ilgili dergi, kitap gibi yayınlar yer alır.

İç mekân tasarımında görsek algıyı etkileyen elemanlar bağlamında gren kafe ele alındığında, mekân tasarımında ele alınan etkenler çeşitlilik gösterir. Mekanın genel tasarımında açık-koyu rengin kontrast bir şekilde kullanımı göze çarpar. Geçiş renklerine rastlanmaz. Mekânda koyu ahşap ve beyaz olmak üzere iki renk genel olarak hâkimiyete sahiptir. Mekân içerisinde görsel algıyı etkileyen renklendirmeler fotoğraf eserlerinin sergilenmesi ile oluşur. Fotoğraf görsellerinin dışında sarı, kırmızı, yeşil mai gibi sıcak ya da soğuk renk kullanımına rastlanmaz. Şekil 5.33'te mekândaki fotoğraf

görsellerinin sergilenmesi yer almaktadır. Kullanılan görseller belirli periyotlarda değiştirilmektedir.

Şekil 5.33: Gren kafede görsel kullanımı öğeleri

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

Gren kafede tabela kullanımı iç mekânda WC bölümünde ve yarı açık mekânda yer alır. WC bölümüne h: 200cm yüksekliğinde WC yazılı bir tabela yer alır. Yarı açık mekânda ise; duvarda gren kafe amblemi duvarda siyah baskılı bir şekilde yer almaktadır. Şekil 5.34'te amblemin kullanımı belirtilmiştir.

Şekil 5.34: Gren kafe tabela kullanımı

Açıklama: Gren kafe FSM / Bursa, Nisan 2014

Akustik açıdan Gren kafe detaylandırılırsa; mekân çevresinde jeneratör, klima üniteleri gibi büyük makinalara rastlanmaz. Mekânın konumu ana caddeye çok yakın olmasından dolayı, mekânda caddeden gelen araba, insan sesi gibi gürültü oluşturabilecek sesler işitilmektedir. Yar açık mekânla kapalı alanlar cam bölmelerle birbirinden ayrılır. Bölme duvarların şeffaf oluşu, mekânlar arası ses geçişine olanak vermektedir.

6. TARTIŞMA

İç mekânın detayları ya da özgün nitelikleri; mekâna karakterini veren unsurlar olup, markayı yansıtan unsurlardır. Ayrıntılar projenin küçük bir parçası olarak düşünülse de, mekâna atmosferini veren detaylardır (Broker ve Stone 2011). Tezin dördüncü bölümünde de bahsedildiği üzere, iç mekân algısını etkileyen faktörlerin içine; yüzey, malzeme, ışık, akustik, mobilya tasarımı ve görsel algı ile ilgili detaylar girmektedir.

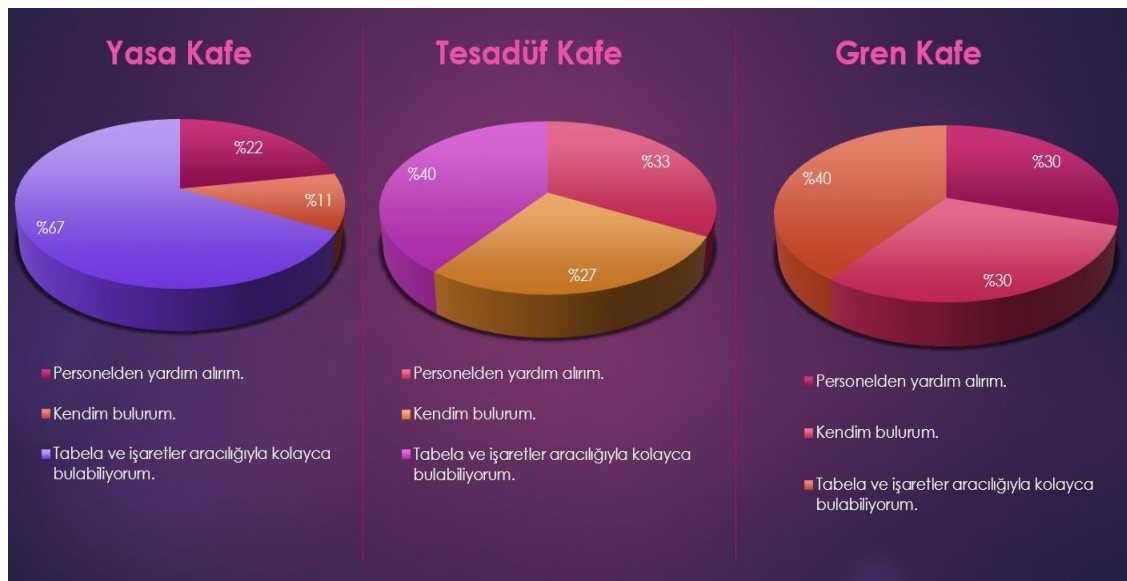
Kafe-restoran tasarımlarında kullanıcılar, mekânı günlük hayatın belirli bir kısmında, yeme-içme ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı zamanda da gündelik yaşamın yorgunluğunu atmak üzere kullanırlar. Bu noktada kafe-restoran tasarımlarında kullanıcının, fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap verilecek şekilde tasarımlar yapılır. Kafe-restoran tasarımında dikkat edilmesi gereken mimari standartlar; aydınlatma, havalandırma, iklimlendirme standartları, mobilya tasarımı standartları, pencere-kapı boşlukları, mutfak ve sirkülasyon alanlarındaki genel tasarım standartları konusu ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Fakat mekân ambiyansı ve kullanıcı algısı bağlamında kafe-restoran tasarımındaki detayların etkileri konusunda yapılan çalışmalar az sayıdadır.

Dördüncü bölüm kapsamında kafe-restoran iç mekan düzenlemelerinde kullanıcı algısı etkenleri hakkında literatür çalışmaları derlenmiş ve değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucu bu etkenlerin, malzeme bitiş detayları, aydınlatma, malzeme seçimi, emniyet, mobilya tasarımı, görsel algı ve akustik ile ilgili detaylar olduğu görülmüştür. Detayların tasarıma olan etkisini araştırmak üzere; Bursa'da birden fazla şubesi olan mekânlar seçilerek, kullanıcı algısı ve mekân ambiyansı kapsamında anket çalışmaları yapılmıştır. EK 1, EK 3, EK 5 ve EK 7'deki anket soruları ve sonuçları ile kafe-restoran tasarımında iç mekândaki detayların etkili olduğu görülmüştür. Anket soruları, kafe-restoran tasarımında kullanıcı algısında etkili olan belirlenmiş faktörlerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular, mekân tasarımında etkili olan standartların yanı sıra, mekân ambiyansını vurgulamak ve kullanıcının mekânı kullanarak iletişime geçtiği konular üzerinde yoğunlaşmıştır. Üçüncü bölümde ele alındığı üzere, mekân

sadece bir hacim olarak ele alınmanın yanı sıra, karakteri olan yaşanan mekânlar olarak kabul edildiği gerçeği üzerinden yorumlanarak anket soruları değerlendirilmiştir.

Anket araştırmasının birinci sorusu olarak kullanıcılara; “Bulduğunuz mekanı baz alarak yön bulma durumlarından size uygun olanı işaretleyiniz” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında görsel algı ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır. Şekil 6.1’de belirtildiği gibi, yanıtlar alınmıştır. Anket sonuçları, belirtilen üç kafede de görsel algı ile ilgili detayların tasarımda yer verildiğini göstermektedir. Mekânları incelediğimizde, Yasa kafenin diğer kafelere oranla tabela ve görsel kullanımına yer verdiği görülmektedir. Yasa kafe mekânında lavabolar, yarı açık mekânlara çıkışlarda şeffaf yüzeylerde oluşturulan tasarımlar ve mekânlar arası geçişlerde tabelalara yer verilmiştir. Kullanılan görsel öğeler mekânın konseptine uygun bir şekilde tasarlanmıştır. Tesadüf ve Gren Kafe’de ise; tabela ve görsel kullanımında ise; sadece lavabolara giden tabela görsellerinin kullanıldığı görülmektedir. Mekânların genel konseptiyle uyumlu görseller kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Anket sonuçlarına bakıldığında ise; Yasa kafe diğer kafelere daha yüksek bir oranla müşteri memnuniyetini ortaya koymaktadır.

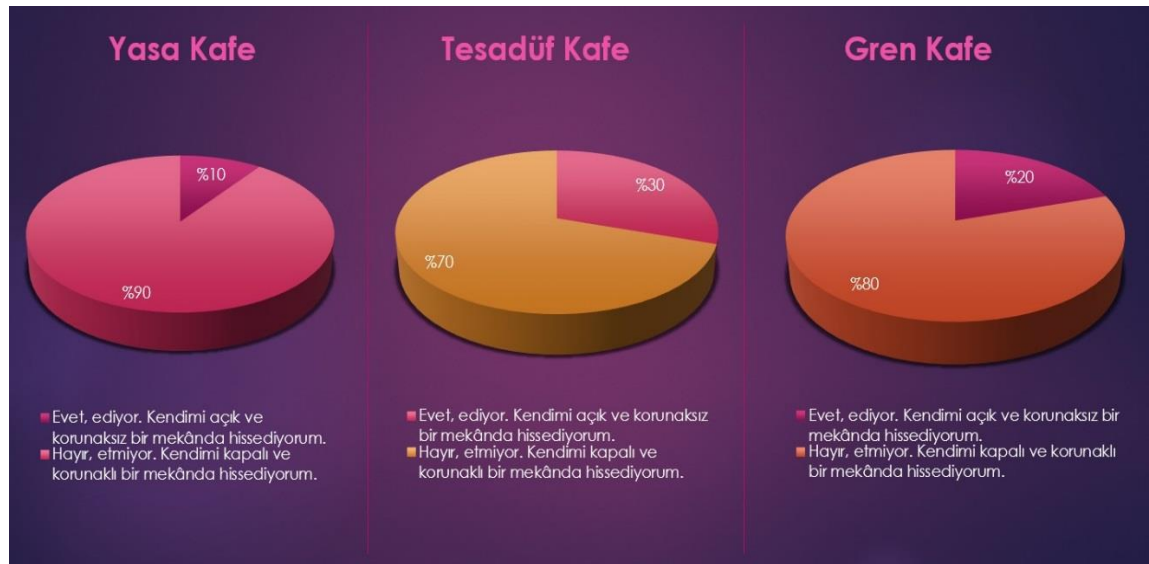
Şekil 6.1: Yasa kafe-restoran 1. soru anket sonucu grafikleri

Görsel algı ile ilgili detaylar, mekânın görsel zenginliğini oluştururken bir yandan da mekânda tanımlayıcı ve açıklayıcı olma özelliğine sahiplerdir. Yapılan anket sonuçları, tabela kullanımının açıklayıcı özelliğinin kullanıcı memnuniyeti açısından önemli olduğunu gösterir. Tabela kullanımının olmadığı mekânlarda, kullanıcılar personelden yardım istemek zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir açıdan düşünüldüğünde, tabelalar ile bir mekânda yönlendirme bulunmadığında, kullanıcının diğer mekânlara girmemesi önlenemez. Elektrik panosu, tesisat odası gibi mekânlara kullanıcının girmesi, emniyet açısından sakıncalıdır. Emniyet sorunlarına da cevap verilmesi açısından, tabela kullanımı mekân tasarımında önemli bir yer tutar.

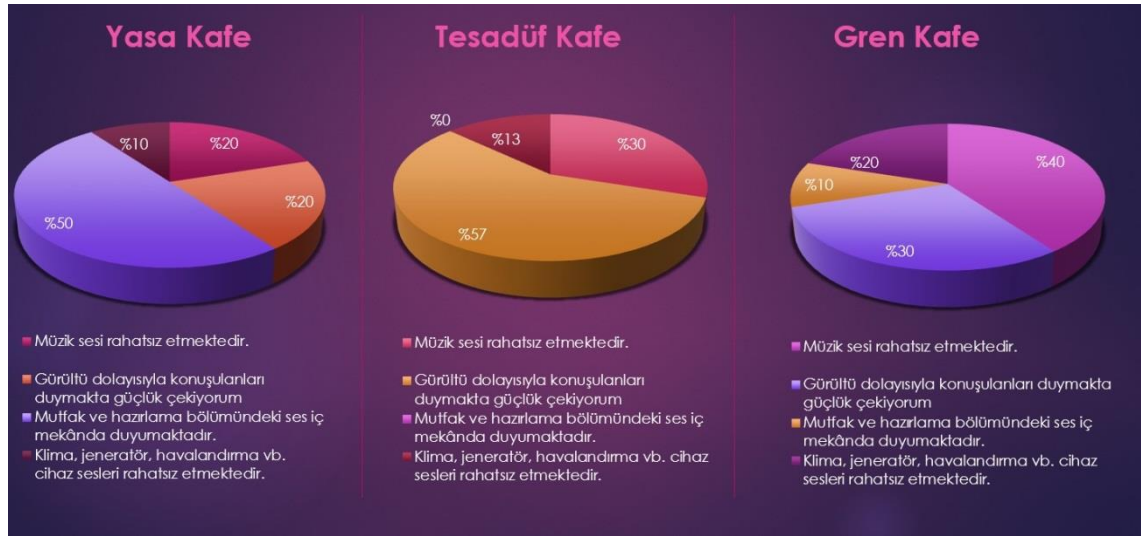
Anket araştırmasının ikinci sorusu olarak kullanıcılara; “ Mekândaki pencere ve kapı boşluklarının fazlalığı emniyet açısından değerlendirdiğinizde sizi rahatsız ediyor mu? ” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, mekânın iç mekândaki detay çözümlerinin sonucu olarak, detayların mekâna bir karakter verdiği saptanmıştır. Şekil 6.2’de belirtildiği gibi araştırılan mekânlarda yarı açık ve açık mekânların baskın olmasına rağmen, anket sonuçlarında kullanıcıların ortalama yüzde yetmişinden fazlası kendini korunaklı bir alanda hissetmektedir.

Şekil 6.2: Yasa kafe-restoran 2. soru anket sonucu grafikleri

Anket araştırmasının üçüncü sorusu olarak kullanıcılara; “Aşağıdakilerden hangisi mekândaki ses düzeyi ile ilgili problemler arasında yer almaktadır. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında akustik ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

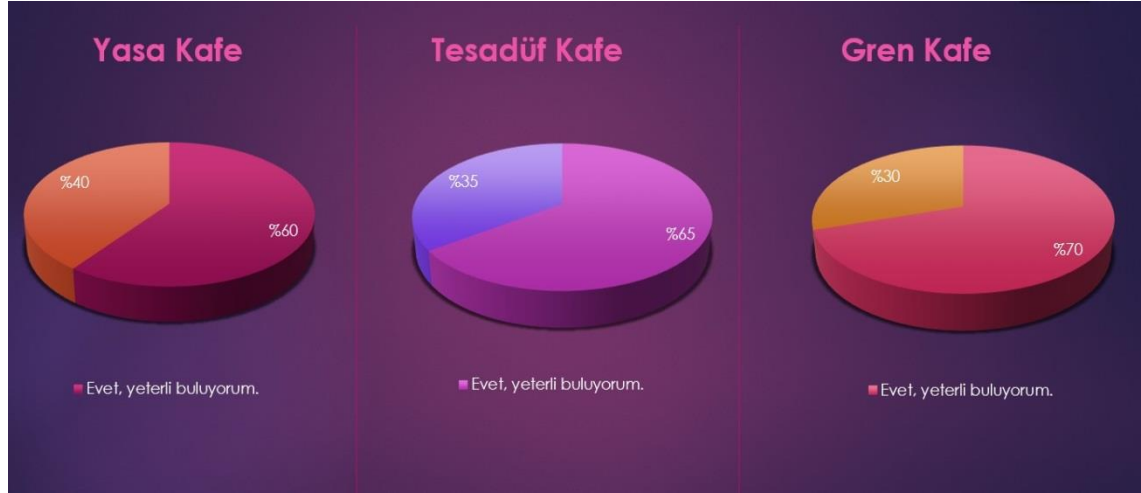
Şekil 6.3: Yasa kafe-restoran 3. soru anket sonucu grafikleri

İç mekân tasarımında, mekânın akustik konforu kullanıcı memnuniyetinde etkin bir faktördür. Mekândaki ses düzeyi, mekân içerisindeki havalandırma ve iklimlendirme makinaları ile iç mekânda tercih edilen müzik ile ilişkilendirilir. Diğer bir yönüyle akustik, kavramı mekânların planlamasındaki eksikliklerden etkilenir. Mekân düzenlemelerinde, mekânın işlevi doğrultusunda çıkabilecek ses şiddeti hesaplanmalı ve uygun planlama yapılmalıdır. Şekil 6.3’de belirtildiği gibi Yasa kafe kullanıcıları üzerinde yapılan ankette, kullanıcıların yüzde ellisinin mutfak ve hazırlama alanından gelen seslerden olumsuz etkilendiği gözlemlenmektedir. Mutfak ile genel mutfak arasında bir bölücü eleman bulunmamakla birlikte açık mutfak kullanımı görülmektedir. Diğer bir yandan Tesaduf ve Gren kafe ele alınacak olursa; planlamada mutfak iç kısımda yer aldığı görülür. Mekândan mutfak ve hazırlama bölümünden gelen ses ile ilgili şikâyet gelmemiştir. Akustik konfor ile ilgili, gürültü kavramında ise; mekân planlamasındaki sıkışıklık ve müzik ses düzeyinin yüksek oluşu etkili olmaktadır.

Anket araştırmasının dördüncü sorusu olarak kullanıcılara; “Mekânın genel aydınlatmasını yeterli buluyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında aydınlatma ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

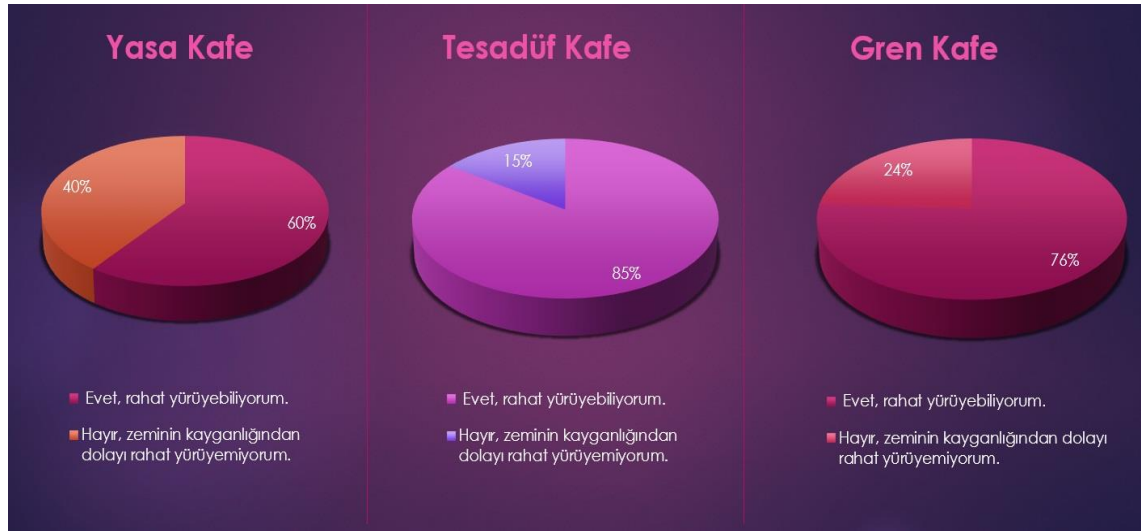
Şekil 6.4: Yasa kafe-restoran 4. soru anket sonucu grafikleri

Aydınlatma ile ilgili detayların kullanıcı algısındaki etkisi ele alındığında, mekânların aydınlatma tasarımları ile ilgili bir soruna rastlanmadığı görülmektedir. Aydınlatma faktörü, keskin sonuçlar belirten bir nitelik olarak görülmemiştir. Şekil 6.4’de anket sonuçları grafikleri belirtilmektedir. Yasa ve tesadüf kafe mekânlarında ortalama yüzde elli beşlik bir kullanıcı aydınlatmanın yeterli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Gren kafede ise, kullanıcının yüzde yetmişinin aydınlatma elemanlarını yeterli bulduğu sonucuna varılmıştır. Tesadüf kafe ve Yasa kafe mekânlarında, yarı açık mekânlarda açılır kapanır tente sistemlerine bağlı olarak spot kullanımı ve genellikle spot kullanımı gözlenmiştir. Buna nazaran Gren kafe de, yarı açık ve iç mekânlarda genel aydınlatma için mekânlarda sarkıt avize kullanımı ve iç mekânda sergileme alanları için spot kullanımı görülmektedir. Çıkan sonuçlara göre, mekânların işlevlerine göre aydınlatma elemanları seçimlerinin spesifikleştirilmesinin kullanıcı algısını etkilediği görülmektedir.

Anket araştırmasının beşinci sorusu olarak kullanıcılara; “Zeminin ıslak olduğu zamanları baz alarak(yağmur, kar, temizlik vb.) düşündüğünüzde; mekan içerisinde rahatça hareket edip yürüyebiliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında malzeme ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

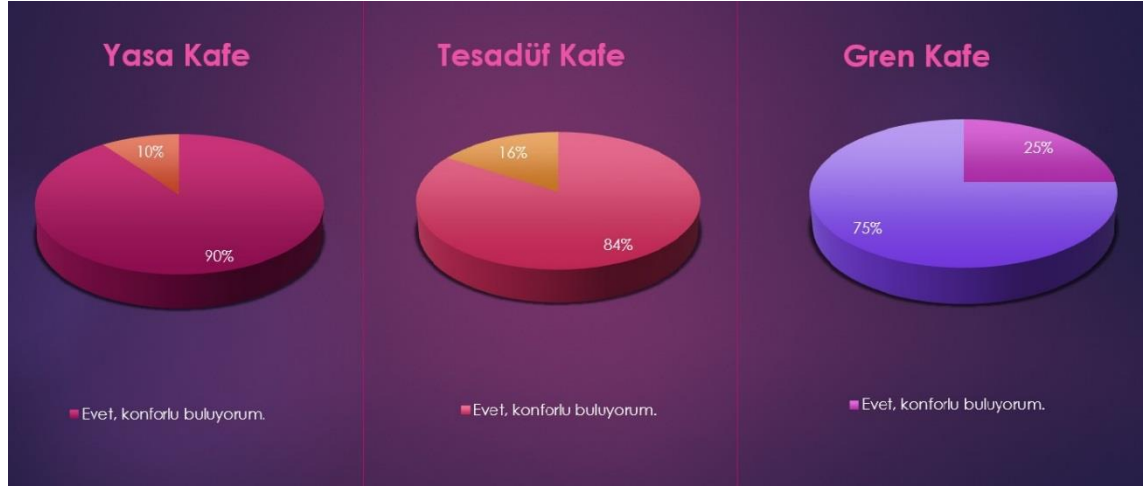
Şekil 6.5: Yasa kafe-restoran 5. soru anket sonucu grafikleri

Kullanıcı algısında kullanılan malzemenin cinsine göre, kullanıcı konforunda farklılık gözlemlendiği belirlenmiştir. Malzeme kullanımında detayların, kullanıcının emniyet durumunu etkilediği görülmüştür. Şekil 6.5’teki grafiklerde yer alan anket sonuçlarına göre; ortalama yüzde atmışın üzerinde kullanıcı genel anlamıyla malzeme tercihlerinden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Tesadüf ve Gren kafede dış mekânlarda ahşap kullanımı göze çarparken, Yasa kafede ise; yarı açık alanlarda seramik ve mermer malzeme kullanımı görülmüştür. Yasa kafe de, mermer tasarımında, zeminde mermerlerin bir kısmı kumlama yapılarak malzemede farklılık yaratılmıştır. Mermer döşemede yapılan kumlama; zemin döşemesinde kaygan yüzeylerin metrajını azaltırken aynı zamanda genel malzeme seçiminde aranan konfor koşullarını iyileştirmiştir. Mermer tasarımında kumlama yapılmasına rağmen; giriş bölümünde zemin döşeme yüzeylerinin kaygan malzeme olarak seçilmesi kullanıcı konforunu etkilediği gözlenir. Anket sonuçlarında da görüldüğü üzere; Yasa kafe kullanıcıların mermer kullanımından olumsuz etkilendiği grafiklere olumsuz olarak yansımıştır.

Anket araştırmasının altıncı sorusu olarak kullanıcılara; “İç mekân mobilyalarının kullanımını konfor açısından rahat buluyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında mobilya tasarımı ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

Şekil 6.6: Yasa kafe-restoran 6. soru anket sonucu grafikleri

Mobilya tasarımında kullanıcı algısında konfor, işlev ve estetik kavramlarının etkili olduğu görülmüştür. Özellikle oturma elemanlarında, mobilyanın cinsinin konfor kavramında etkilidir. Şekil 6.6'daki grafikte belirtilen anket sonuçlarına göre; Yasa ve Tesadüf kafede ortalama olarak kullanıcıların yüzde sekseninden fazlası mobilya seçiminden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Gren kafede ise; sadece kullanıcıların yüzde yirmi beşinin mekânın mobilya seçimini konforlu bulduğu gözlenir. Yasa ve Tesadüf kafede genellikle oturma alanlarında yumuşak malzeme seçilirken, Gren kafedeki ahşap oturma alanları seçimi, kullanıcı konforuna grafikte görüldüğü üzere olumsuz yansımıştır. Oturma alanlarında yumuşak malzeme seçiminin kullanıcı memnuniyetinde etken olduğu görülmüştür. Anket sonuçları, konfor kavramının iç mekân mobilya uygulamalarında dikkat edilmesi gereken bir konu olduğunu ortaya koyar.

Anket araştırmasının yedinci sorusu olarak kullanıcılara; “Mekânın konseptini renk açısından değerlendirecek olursanız, 1’den 4’ e kadar puanlama sisteminde kaç puan verirdiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân

tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında görsel algı ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

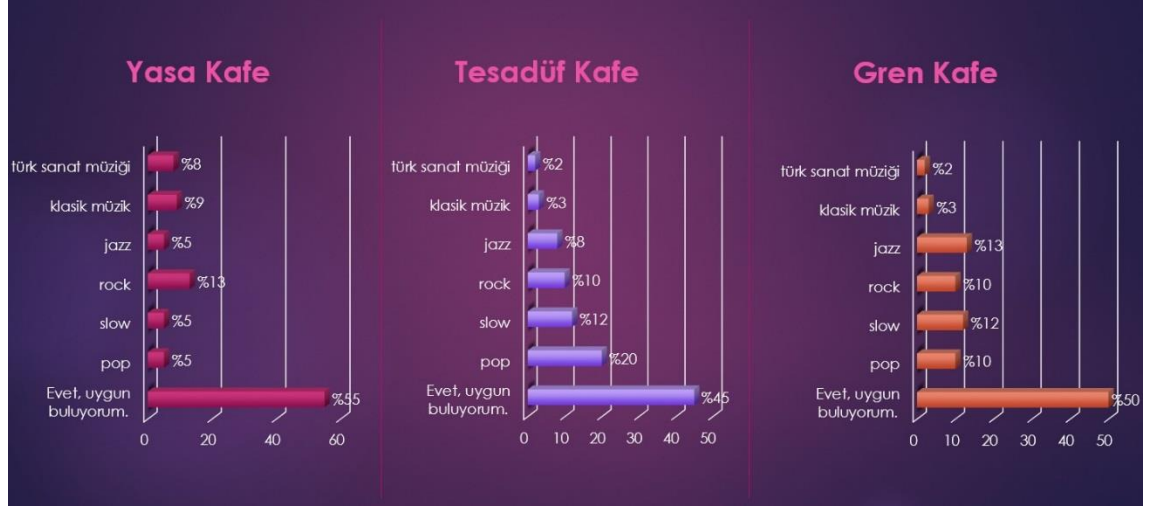
Şekil 6.7: Yasa kafe-restoran 7. soru anket sonucu grafikleri

Genel anlamı ile renk seçiminde; konsept renklerin kırmızı, gri ve kahverengi oluşu Yasa kafede kullanıcıların yüzde kırk yedisi konsept renklerden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Konsept renklerin sarı, beyaz ve kahverengi olarak kullanıldığı tesadüf kafede, kullanıcıların yüzde atmışı renk seçiminden memnun olduğu gözlenmiştir. Beyaz renk konseptinin kullanıldığı Gren kafede kullanıcıların yüzde kırkının renk seçiminde iyi sonucuna vardığı gözlenir. Şekil 6.7’de belirtilen anket sonuçları renk kullanımda sıcak renklerin kullanıcıda olumlu bir etki uyandırdığını göstermektedir. Aynı zamanda kullanım alanlarına göre uygun renk seçiminin kullanıcı algısında olumlu bir etki bıraktığı görülmektedir.

Anket araştırmasının sekizinci sorusu olarak kullanıcılara; “Mekânda dinlediğiniz müzik türünü uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyor iseniz tercih ettiğiniz türleri işaretleyiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanıcının mekânı algılamasında akustik ile ilgili detaylardan ne ölçüde etkilendiğini saptanmıştır.

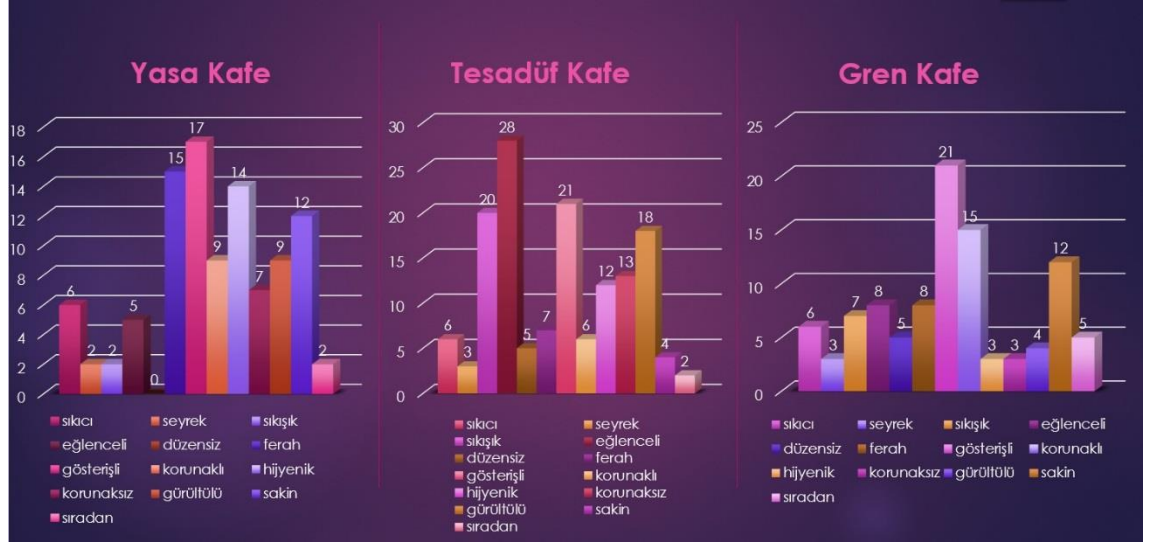
Şekil 6.8: Yasa kafe-restoran 8. soru anket sonucu grafikleri

Araştırılan mekânlarda; kullanıcı kitlesi doğrultusunda müzik seçimi yapıldığı gözlemlenmektedir. Sanayi bölgesinde yer alan ve kullanıcı yaş ortalamasının otuz beş olduğu Yasa kafe mekânında genellikle pop müzik seçimi yapılmaktadır. Merkez bölgede bulunan ve yaş ortalamasının yirmi iki olduğu tesadüf kafe de pop müzik seçimi yapılmaktadır. Başta fotoğraf sanatına gönül veren kullanıcıların yoğun olarak kullanıldığı Gren kafede jazz ve slow müzik türü seçimi yapılmaktadır. Şekil 6.8’de belirtilen anket sonuçları grafiğinde görüldüğü üzere kullanıcı kitlesi ile müzik türü seçimi ilintilidir.

Anket araştırmasının dokuzuncu sorusu olarak kullanıcılara; “İç mekân ile ilgili özelliklerinden uygun bulduklarınızı işaretleyiniz.” ifadesi yöneltilmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanılan detayların mekânın karakterini hangi yönde etkilediği saptanmıştır.

Şekil 6.9: Yasa kafe-restoran 9. soru anket sonucu grafikleri

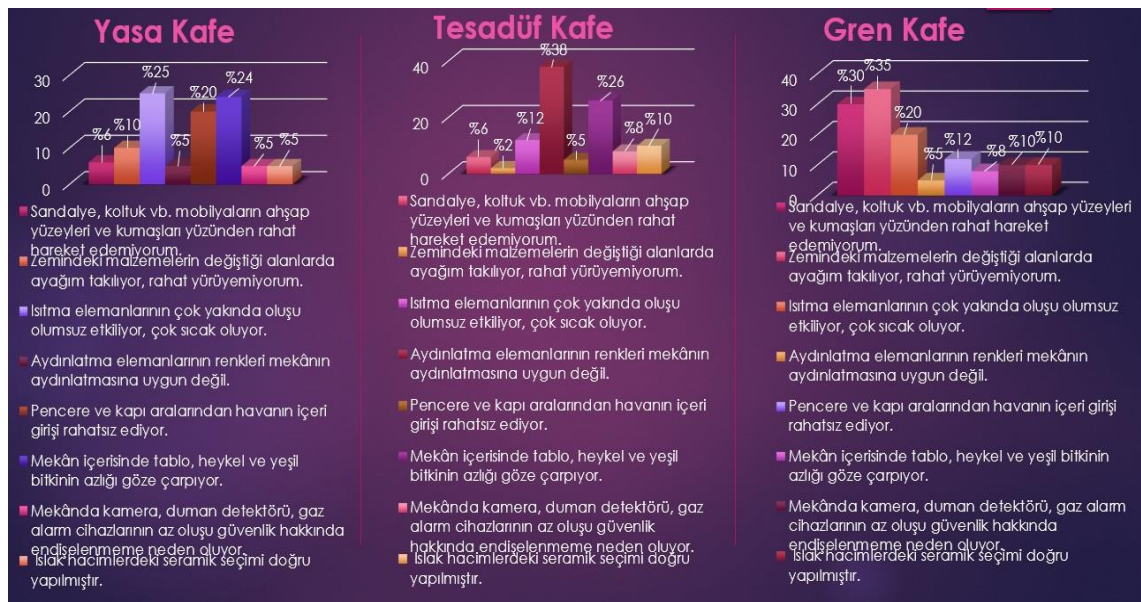

Dördüncü bölümde yer alan, kullanıcı algısında etkili olan tüm detayların mekâna bir karakteristik ve ambiyans verdiği gözlemlenmiştir. Şekil 6.9’da belirtilen anket sonucu grafikleri ışığında, kafe-restoran tasarımlarında kullanıcının mekanı sadece ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı bir mekân olarak yorumlamadığı gözlemlenmiştir. Kullanıcının mekâna iyi, kötü, eğlenceli, sıradan gibi sıfatları koyup karakterize ettiği görülmüştür. Karakterize ettiği özelliğin baskın çıkma nedenleri, iç mekân tasarımındaki detaylarla ortaya çıkar. Yasa kafede; gösterişli, ferah ve sakın özellikleri baskın çıkmaktadır. Mekân çözümlemesindeki oturma düzenleri, konsept renk seçimleri ve müzik türleri seçimi gibi detayların; gösterişli, ferah ve sakın özellikleri almasındaki etkisi olduğu gözlemlenir. Tesadüf kafede ise; baskın olarak eğlenceli, gürültülü ve sıkışık gibi özellikler baskın çıkmaktadır. Konsept renkler, aydınlatma ve görsel kullanımlarındaki tasarımlar, müzik türü seçimi ve planlamadaki oturma düzenlerindeki seçimler, mekânın eğlenceli, gürültülü ve sıkışık gibi özellikleri almasına neden olmuştur. Gren kafede; sıkıcı, seyrek ve ferah özellikleri baskın çıkmaktadır. Mekân çözümlemesindeki oturma düzenleri, cephede şeffaf kullanımının yoğunluğu, konsept renk seçimleri ve müzik türleri seçimi gibi detayların; sıkıcı, seyrek ve ferah özellikleri almasındaki etkisi olduğu gözlemlenir.

Bu faktörlerin yanı sıra anket sonuçlarında; yeşil bitki örtüsü ve bölücü elemanlarla ayrılan mekânlarda kullanıcının emniyet konforunda farklılık meydana geldiği gözlemlenmiştir. Mekânların bölünmesi; Yasada, mekân açılır kapanır pencerelerle, Tesadüf kafede tente dikmeleri ve yeşil bitki örtüsü ile Gren kafede ise, korkuluk ve dikmeler ile sağlanmıştır. Anket sonuçlarına göre kullanıcılar; yeşil bitki örtüsü ile sarılı mekânları diğer mekânlara oranla daha korunaksız bulmuşlardır. Mekan özellikleri ile ilgili grafik Şekil 6.9’de belirtilmiştir.

Anket araştırmasının sonucu sorusu olarak kullanıcılara; “Aşağıda belirtilen durumlardan hangileri mekân hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediyor? Birden fazla şikkı işaretleyebilirsiniz.” ifadesi yöneltmiştir. Kullanıcılara yöneltilen bu soruda, iç mekân tasarımında kullanılan detayların mekânın hangi yönde olumsuz etkilediği saptanmıştır.

Şekil 6.10: Yasa kafe-restoran 10. soru anket sonucu grafikleri

Şekil 6.10’da belirtilen grafik sonuçlarında, iç mekân tasarımda dikkat edilmeden tasarlanan detay öğelerin kullanıcı üzerinde olumsuz etki oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Tabela, görsel kullanımı ve beyazın yanı sıra farklı renk kullanımının görüldüğü Tesadüf kafede kullanıcıların yüzde yirmi sekizi mekâna ait özelliklerden eğlenceli yanıtını vermiştir. Renk, kullanıcı algısı ve mekân ambiyansında belirleyici bir özelliktir. Gren kafe yanı sıra açık mekân zemin malzeme döşeme aralıklarının fazla oluşunun kullanıcı memnuniyetini olumsuz etkilediği anket sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Onuncu anket sorusunda, kullanıcıların yüzde otuz beşi “zemindeki malzemelerin değiştiği alanlarda ayağım takılıyor, rahat yürüyemiyorum” cevabını vermiştir. Anket sonuçları, malzeme cinsinin yanı sıra döşemedeki farklılıkların, kullanıcı algısında etkili olduğunu gösterir. Malzeme seçimlerinin yanı sıra, malzeme bitiş detayları da tasarımda önemli bir yer kapladığı görülmektedir. Malzeme bitiş detayları kavramında; yüzeyler arası geçişlerde malzeme birleşim noktalarında oluşabilecek hataların kullanıcı algısını etkilediği görülmektedir. Malzeme bitiş detaylarındaki uygulama eksikliklerinin görsel algıda oluşturduğu olumsuzlukların yanı sıra, mekânın iklimlendirme ve havalandırma koşullarını yakından etkilediği görülmüştür. Kullanıcılar mekân içerisindeki hava infiltrasyonlarından olumsuz etkilenir. Yapının içinde var olan enerji çeşitli yollarla başka yerlere aktarılır. Mekân içerisindeki var olan enerjinin yüzde otuzu pencereler, yüzde on yedisi kapılar, yüzde altısı döşeme kayıpları, yüzde kırkı dış duvar ve yüzde yedisi çatı aracılığıyla kaybolur (Kırbaş 2013). Yapılan anket sonuçlarında, malzeme bitiş detayları uygulamalarında eksikliklerin saptandığı mekânlarda, hava infiltrasyonu ile ilgili sorunların ortaya çıktığı gözlenmiştir. Şekil 6.10’de belirtilen anket sonucu grafiklerinde, mekân hakkındaki düşünceleriniz sorusuna verilen yanıtta yüzde 20’lik kısmın pencere ve kapı aralarından gelen havadan rahatsız olduğu gözlemlenmiştir. Doğrama duvar birleşimlerindeki derz boşlukları ile pencere aralarında kullanılan yalıtım malzemelerinin uygulanmasındaki yanlışlıklar, kullanıcıya olumsuz şekilde yansıdığı gözlemlenmiştir.

7. SONUÇ

Bu çalışmada kafe-restoran tasarım kriterleri üzerine yapılmış araştırmalara nazaran, iç mekân tasarımında kullanıcı algısı kavramlarına değinilmiştir. Kullanıcı algısı kavramı, belirli standartlar bağlamında, aktif olarak kullanılan mekânlar dâhilinde araştırılmıştır. Kullanıcı algısında etkili olan faktörlerde, tasarımdaki detaylar ve mekân ambiyansı göz ardı edilmiştir. Mekân kavramı, kullanıcıya hizmet eden bir obje olmaktan çıkartılıp, kendine özgü karakteri ve genel ambiyansı olarak mekânlar olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Mekân algısı kavramından yola çıkılarak ele alınan bu araştırmada, kafe- restoran tasarımında kullanıcı algısını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Yapılan araştırmada, yüzey, malzeme, ışık, akustik, mobilya tasarımı ve görsel algı ile ilgili detaylar ortaya konulmuştur. Belirlenen detaylar, anket çalışmaları, plan analizleri ve literatürdeki çalışmalar ile desteklenmiştir.

Tasarımda kullanılan detaylar; kullanıcı algısını doğrudan etkilemekle birlikte mekânın kimliğini de oluşturmaktadır. Günlük yaşamda, sosyal mekânların tasarımında, kullanıcı memnuniyetini sağlamak ve mekânın karakterini kullanıcıya iletmek, tasarımda detaylandırma ile mümkün olabilmektedir. İç mekân tasarımlarında, kullanıcı algısını etkileyen faktörler kullanıcının fiziksel ihtiyaçlarına karşılık vermekte ve mekân konforuna olumlu bir referans oluşturmaktadır. Diğer bir yandan, kafe-restoran tasarımlarında, fastfood tasarım mantığı ile çözümlenmelere gidilmesi, işletme karlarında olumsuz sonuçlara sebep olacaktır. Mekânlardaki konfor koşullarının artması ve kullanıcının psikolojik olarak, mekân zihninde yer açması, mekâna olan talebi arttırıcı bir unsurdur.

Yapılan araştırmalar sonucunda, kafe restoranlardaki kullanıcı algısını etkileyen detay tasarımlarında, üç kavram karşımıza çıkmaktadır.

- Mekân ambiyansı kavramı çerçevesinde detay tasarımı
- Kullanıcı ihtiyaçları kapsamında detay tasarımı
- İşletme sahibi kapsamında detay tasarımı: İşletme kar marjları göz önünde bulundurulmalıdır.

Birinci kavram olarak; mekân ambiyansı kavramı bağlamında, mekânın işlevini kullanıcıya aktarmak için yapılan detay kavramıdır. İşlev tanımı yapılmış mekânlar aracılığı ile kullanıcı kitlesinin sınırlandırılması sağlanabilir. Markalaşma yönünde ilerleyen kafe-restoran yatırımcıları açısından; belirli bir konsept oluşturmak markalaşma yönünde atılacak önemli adımlardan biridir. Özgün nitelikli tasarımların oluşabilmesi; renk, malzeme, mekânın planlaması, görsel öğeler kullanımı gibi detayların projelendirilmesi sayesinde gerçekleştirilir. Oluşturulmak istenen konsept doğrultusunda tasarımda doğru seçimler yapılması, mekânı markalaştırır. Kafe-restoran tasarımlarında, konsept oluşturma ve mekânı karakterize etme kavramları kapsamında projelendirme yapılmalı ve detaylar bu doğrultuda tasarımda yer almalıdır.

İkincisi ise; kullanıcı ihtiyaçları kapsamında yapılan detay kavramıdır. Kullanıcı algısını belirleyen faktörlere uygun tasarımlarda, kullanıcı ihtiyaçları sağlanmış olur. Belirli standartlardan yola çıkarak oluşturulan projelerin detaylandırılmasında, kullanıcının fiziksel ve psikolojik açıdan ihtiyaçlarına cevap verilmesi, mekânın kullanıcı konforuna olumlu katkıda bulunur. Fiziksel ve psikolojik kullanıcı ihtiyaçları mimar normlara göre tasarlanmalıdır.

Üçüncü kavram olarak ise; işletme sahibi kapsamında yapılan detay tasarımları kavramı ortaya çıkar. Üçüncü olarak da; kafe-restoran tasarımlarında kullanıcı algısını etkileyen faktörlerin tasarımda önceden belirlenerek uygulanması, projelendirme esnasında işletme maliyetini arttıracak olsa dahi, tasarımın bu yönde detaylandırılması uzun süreçte kazançta etkili sonuçlara götürecektir. Kullanıcını mekânla iletişime geçmesi ve mekân konforunun sağlanması mekâna olan talebi arttırarak, kazanç sağlayacaktır. Mekân kullanıcı üzerindeki olumlu etkisinin sonucu olarak, kullanıcı sayısındaki artışa ek olarak müşterinin uzun süreli olarak mekânda kalması ortaya çıkabilecek diğer bir

sonuçtur. Kullanıcının fiziksel ve psikolojik açıdan memnuniyetini sağlamak; müşteri sayısındaki artışı ve müşterinin uzun süreli olarak mekânda kalmasını sağlar.

Araştırma yapılan üç mekân çerçevesinde; tasarımlarda detaylarda yer alan çözümlerin kullanıcıya direk olarak etki ettiği gözlemlenmiştir. Yasa, Tesadüf ve Gren kafelerinde; malzeme seçimi, malzeme bitiş noktaları, görsel ve akustik kavramları detaylarında iç mekân tasarımı detaylarında eksiklikler gözlemlenmiştir. Müşteri memnuniyeti, işletme karları ve markalaşma yönünde ilerlemek için bu eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

Kullanıcının sosyalleşme ve yeme-içme ihtiyacını karşılamak için kullandığı kafe-restoran tasarımlarında; kullanıcı ihtiyaçları psikolojik ve fizyolojik yönleriyle ele alınmalıdır. Belirlenmiş mimari normlara göre proje detaylandırılmalıdır.

Araştırması yapılmış olan Yasa, Tesadüf ve Gren kafe tasarımında kullanıcı algısında etkili olan detaylara ek olarak; yemeklerin sunumunda konsept kapsamında tasarlanmadığı gözlenir. İşletme sahipleri sunum tekniğinde, logolarını mutfak gereçlerine baskı yaparak sağlamaktadırlar. Genellikle aynı mutfak gereci türlerinin ve boyutlarının kullanımı göze çarpmaktadır. Kafe restoran tasarımda kullanıcı algısı tüm yönleriyle bütüncül olarak ele alınmalıdır.

Araştırmanın sonucunda, ambiyans bağlamında kafe restoran tasarımlarında kullanıcı algısını etkileyen faktörlerin detaylandırılmasının önemi anlaşılmış, bu etkenleri belirleyici faktörlerin yüzey, malzeme, ışık, akustik, mobilya tasarımı ve görsel algı ile ilgili detaylar olduğu ortaya konulmuştur. Bu faktörlerin, mekân tasarımlarında detayların projelendirilmesi ve uygulanması, kullanıcı konforu ve mekân ambiyansında tasarımdan olumlu sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Broker, G. & Stone, S., 2011. *What is interior desing?* Z.H.Yazıcıoğlu (çev.), İstanbul: YEM Yayın (2010)
- Coles, C. & Hause, N., 2012. *İç mimarlığın temelleri.* Z.Vaizoğlu (çev.), İstanbul: Literatür Kitapevi (2012)
- Meiss, W., 1990. *Elements of architecture.* 9.edition. Newyork: Routledge Press
- Neufert, E., 1973. *Yapı tasarımı.* 35.Baskı. G.Tercüme (çev.), Kırklareli: Beta Basım Yayın
- Postel, J. & Waley, J., 2012. *Furniture desing.* 2.edition. Wiley Press, pp. 32-33.

Sürekli Yayınlar

- Dülgeroğlu, Y., 1994. Bürolarda iş istasyonları tasarımı. *Tasarım* 49. Ss. 80-81.
- Kırbaş, C., 2013. Binalarda pencere-duvar arasındaki derz/montaj boşluğundan enerji kaybı. *Tesisat Dergisi*. **12**(136), ss.12-23.
- Korkmaz, S., Çağlayan, S. & Öktem, G., 2014. Sanatta görsel algının literatür açısından değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. **3**(1), ss.212-216.
- Taşyürek, M., 2003. Görünür ışınlar veya aydınlatma. *Resmi Gazete*. 22 Mayıs, s.2-5
- Turgay, O., & Altuncu, D., 2011. İç mekanda kullanılan yapay aydınlatmanın kullanıcı açısından etkileri. *Mühendislik ve Bilim Dergisi(Ankara Üniversitesi)*. **1**(8), ss.169-175
- Vitello, R. & Willcocks, M., 2006. The differences in detail: 1st potential as a place branding tool and impact upon perceptions and responses. *Place Branding*. **2**, ss.248-262.

Diğer Yayınlar

- Altuncu, D., Şeker, N.Ç. & Karaoğlu, M., 2013. Mekan algısında duyuların etkisi: Manipülatif mekanlar. *1. Uluslar Arası Sanat Sempozyumu*. 21-22 Kasım Sakarya: Sakarya Üniversitesi, ss. 115-121.
- Aydın, D., 2007. Bina bezeme malzemelerinin uygulamadaki konumu ve yitirilen görsel kalite. *Lisans tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi.
- Aydınlatma sistemlerinde uygun lamba ve armatür seçimi nasıl olmalı.* <http://www.elektrikmalzemeci.com/Aydinlatma-Sistemlerinde-Uygun-Lamba-ve-Armatur-Secimi-Nasil-Omali,DP-13.html>. [03 Mayıs 2014]
- Aytuğ, A. [tarih yok]. Mimaride doku kullanımının etkileri üzerine psikolojik bir araştırma. *Lisans tezi*. İstanbul: Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi.
- Bayazıt, N.T. & Aşçıgil, M., 2008. Sağlıklı ve yaşanabilir çevreler için akustiğin önemi. 8. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi. 25 Ekim 2008, İzmir: ss. 291-297.
- Dekoratif elektrik prizleri*, 2010. <http://www.newtrendi.com/dekoratif-elektrik-prizleri-ve-dugmeleri>. [Mart 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- Doğan, F., 2009. Mimarlık ve mekan algısı. *Dosya 17*. 7 Aralık. Ss,7, <http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/dosya17.pdf> [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı.]
- Engin, D., 2011. Günümüz mobilya tasarımlarının zaman içinde değişen insan gereksinimleri ışığında incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Fischer, R. 2011. Lighting a Las Vegas gastropub. Venetian, <http://www.fischerlighting.com/blog/2013/02/03/vegas-restaurant-lighting-design-public-house-venetian-las-vegas>. [2 Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- Geçiş Profilleri*. 2014. <http://www.logoclic.info/tr-gecis-profilleri> [erişim tarihi 05 Şubat 2014]
- Günsan elektrik anahtar priz serisi visage deluxe*,2012. *Raf ürün dergisi*.(38). http://v1.raf.com.tr/urun_2442_gunsan-elektrikin-anahtar-priz-serisi-visage-deluxe.html. [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]

- Hastürk, Y.E. & Gültekin, T. Ergonomik ofis koltuğu tasarımında tüketici davranışları. Ankara Üniversitesi. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/71/1810/19098.pdf>. [Mayıs 2014 tarihinde erişim sağlandı.]
- Heidea, M., Laerdala, K. & Gronhaugb, K., 2007. The desing and management of ambiance: Implications for hotel architecture and service. *Thesis for the M.A. Degree*. Norway: University of Stavanger Nowergian School of Hotel Management.
- İlçe, Ö.A., İlçe, A. & Dıramalı, A., [tatih yok]. Yaşlılarda ev kazalarının önlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik iç mekân çözümlenmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/aiciad.htm> . [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı.]
- Interior Design: Spacious Office Design Ideas In Milan*. http://www.tapja.com/google-office-interior-design-in-milan-colorful-office/spacious-office-design-ideas-in-milan/#.U2eLGIF_tkt. [24 Mart 2014 tarihinde erişim yapıldı.]
- Kaydırmaz bantlar*, 2014. <http://www.kaydirmazbant.com/> [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- Koçu, A. & Dereli, M., 2003. *Türkiye 4.Mermer Sempozyumu Bildiriler Kitapçığı*. 18-19 Aralık 2003 Konya: Türkiye.
- Leblebici, H., 2009. Marka görsel kimliği unsurlarından logoya yönelik tüketici algılarını belirleme üzerine bir çalışma. *Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Lights, city, condo, colorful cinema-style interior desing*. <http://dornob.com/lights-city-condo-colorful-cinema-style-interior-design/#axzz313yjtX4u>. [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- MEGEP, İnşaat teknolojisi: Duvar ve zeminde derz dolgu(fuga), 2007. <http://www.aku.edu.tr/aku/dosyayonetimi/yapiegt/duvarvezemindederzdolgu.pdf> . [26 Nisan 2014], s. 3.
- Mimaride Renk Faktörüyle İlgili İlham Verici 40 Örnek*. 2014. <http://www.mimarimedya.com/mimaride-renk-faktoruyle-ilgili-ilham-verici-40-ornek/>. [20 Nisan 2014]

- Neteren,2014.Taş, Ahşap ve Beton Görünümlü İç ve Dış Cephe Kaplama Plakaları. *Arkiv*.14(84), <http://www.raf.com.tr/urun/neteren-%238211--tas-ahsap-ve-beton-gorunumlu-ic-ve-dis-cephe-kaplama-plakalari/1311>. [2 mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı.]
- Odabaşıoğlu, S., 2009. Effects of colored lighting on the perception of interior spaces. *Thesis for the M.A. Degree*. Bqlkent University Fine Arts.
- Özgencil, S., [tarih yok]. Mimarlık ve estetik: Betonun estetiği. *Lisans Tezi*. İstanbul: Beykent Üniversitesi
- Saraf, M.,2013. Türkiye’de iç mimarlık eğitiminde aydınlatmanın yeri ve önemi. *Lisans Tezi*. İstanbul: Okan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Steward, L.,1994. The importance of adjustability for ergonomic Office seating. <http://www.martinyale.com/mead-hatcher.aspx>. [Şubat 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- Şengör,Y.,2010. Mimari tasarımda renk psikolojisi. 26 Kasım 2010. <http://www.turkpdr.com/corner-post.php?ss=10471&w=mimari-tasarimda-renk-psikolojisi> [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]
- Varlı, E., 2004. Büro tasarımında kullanıcı standartları ve teknoloji kullanımının değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yazman, D., 2011. Sanatla mimari projeleri buluşturuyoruz. 28 Kasım 2011. *Arkitera*. (241). <http://www.arkitera.com/soylesi/241> . [Mayıs 2014 tarihinde erişim yapıldı]

EKLER

EK 1: Kafe-Restoran Uygulamalarında İç Mekân Tasarımındaki Detayların Kullanıcı Algısı Anketi

1. Bulduğunuz mekânı baz alarak yön bulma durumlarından size uygun olanı işaretleyiniz.
 - Personelden yardım alırım.
 - Kendim bulurum.
 - Tabela ve işaretler aracılığıyla kolayca bulabiliyorum.
2. Mekândaki pencere ve kapı boşluklarının fazlalığı emniyet açısından değerlendirdiğinizde sizi rahatsız ediyor mu?
 - Evet, ediyor. Kendimi açık ve korunaksız bir mekânda hissediyorum.
 - Hayır, etmiyor. Kendimi kapalı ve korunaklı bir mekânda hissediyorum.
3. Aşağıdakilerden hangisi mekândaki ses düzeyi ile ilgili problemler arasında yer almaktadır. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
 - Müzik sesi rahatsız etmektedir.
 - Gürültü dolayısıyla konuşulanları duymakta güçlük çekiyorum.
 - Mutfak ve hazırlama bölümündeki ses iç mekânda duyulmaktadır.
 - Klima, jeneratör, havalandırma vb. cihaz sesleri rahatsız etmektedir.
4. Mekânın genel aydınlatmasını yeterli buluyor musunuz?
 - Evet, yeterli buluyorum.
 - Hayır, yeterli bulmuyorum.
5. Zeminin ıslak olduğu zamanları baz alarak(yağmur, kar, temizlik vb...) düşündüğünüzde; mekan içerisinde rahatça hareket edip yürüyebiliyor musunuz?

- Evet, rahat yürüyebiliyorum.
- Hayır, zeminin kayganlığından dolayı rahat yürüyemiyorum.

6. İç mekân mobilyalarının kullanımını konfor açısından rahat buluyor musunuz?

- Evet, konforlu buluyorum.
- Hayır, konforlu bulmuyorum.

7. Mekânın konseptini renk açısından değerlendirecek olursanız, 1'den 4' e kadar puanlama sisteminde kaç puan verirdiniz.

1.kötü 2.orta 3.iyi 4.çok iyi

8. Mekânda dinlediğiniz müzik türünü uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyor iseniz tercih ettiğiniz türleri işaretleyiniz.

- Evet, uygun buluyorum.
- Hayır, uygun bulmuyorum.

Pop Slow Rock Jazz Klasik müzik Türk sanat müziği

9. İç mekân ile ilgili özelliklerinden uygun bulduklarınızı işaretleyiniz.

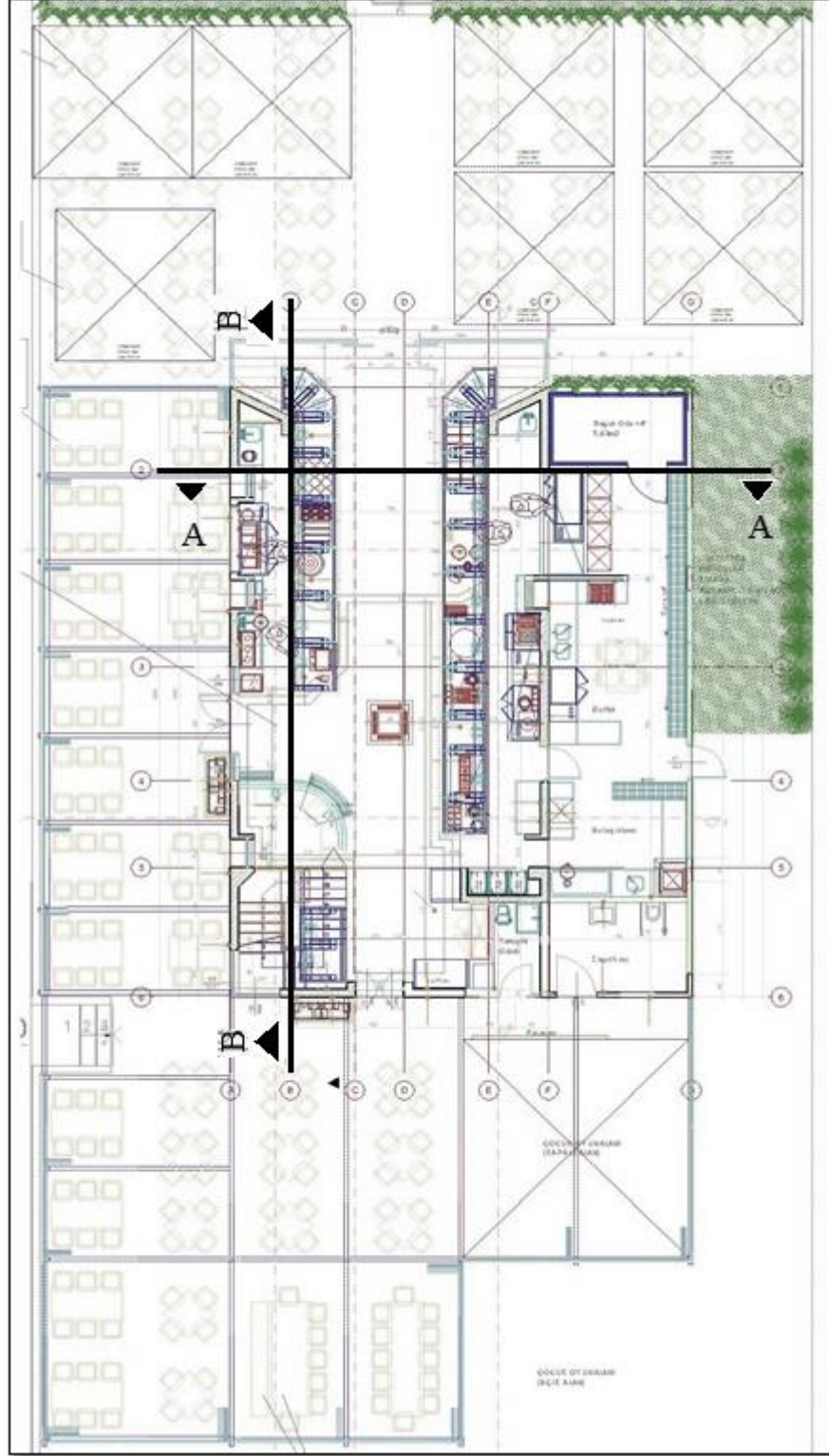
Eğlenceli sıkıcı seyrek sıkışık düzenli düzensiz ferah konforlu
konforsuz sıcak ilginç Sıradan gösterişli mütevazı soğuk temiz
kirli güvenli korunaksız gürültülü sakın

10. Aşağıda belirtilen durumlardan hangileri mekân hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediyor? Birden fazla şıkki işaretleyebilirsiniz.

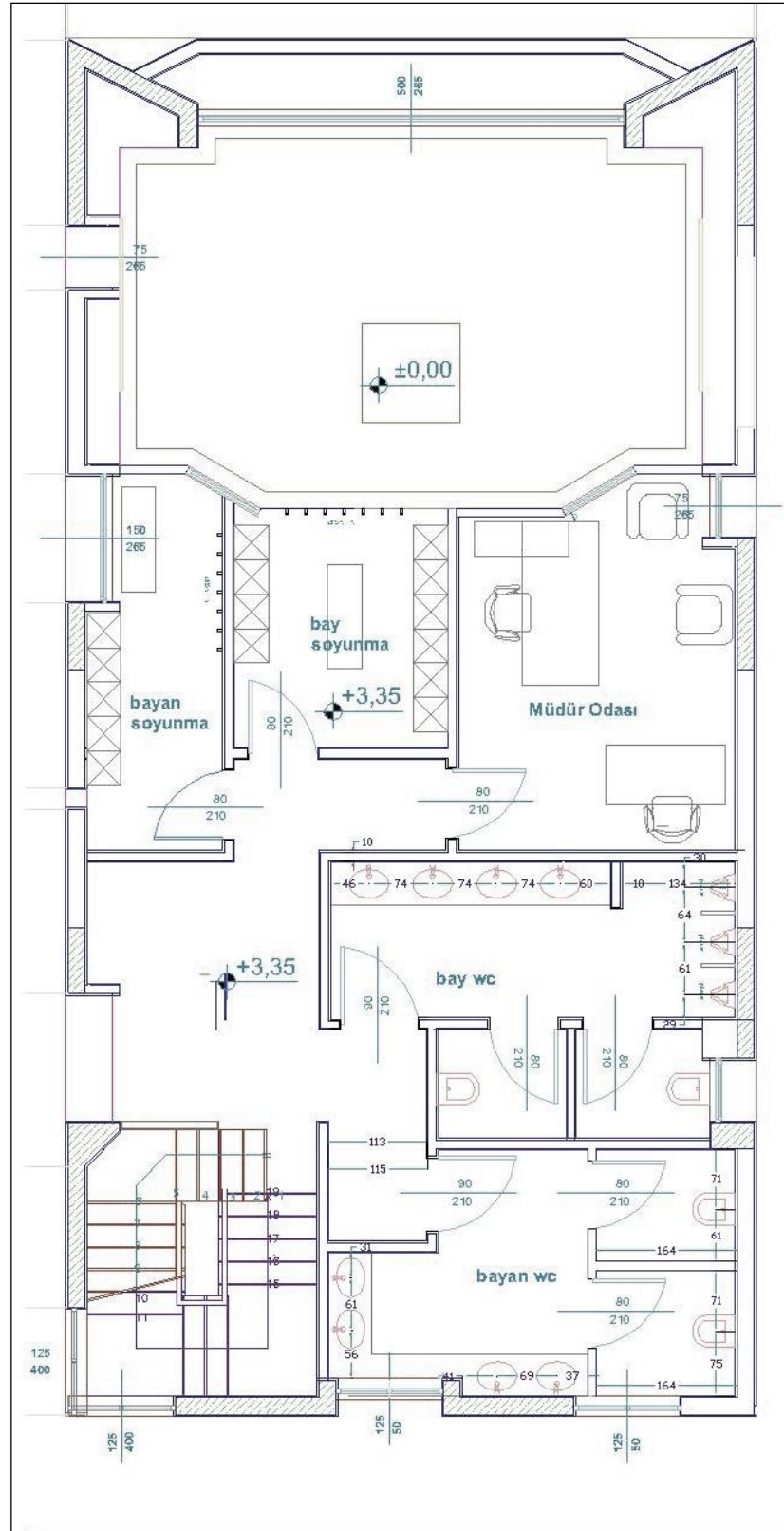
- Sandalye, koltuk vb. mobilyaların ahşap yüzeyleri ve kumaşları yüzünden rahat hareket edemiyorum.
- Zemindeki malzemelerin değiştiği alanlarda ayağım takılıyor, rahat yürüyemiyorum.
- Isıtma elemanlarının çok yakında oluşu olumsuz etkiliyor, çok sıcak oluyor.
- Aydınlatma elemanlarının renkleri mekânın aydınlatmasına uygun değil.
- Pencere ve kapı aralarından havanın içeri girişi rahatsız ediyor.
- Mekân içerisinde tablo, heykel ve yeşil bitkinin azlığı göze çarpıyor.
- Mekânda kamera, duman detektörü, gaz alarm cihazlarının az oluşu güvenlik hakkında endişelenmeme neden oluyor.
- Islak hacimlerdeki seramik seçimi doğru yapılmıştır.

EK 2: Yasa Bursa Tesisi Mekânının Planlar, Kesitler ve İç Mekân Fotoğrafları

Yasa Tesisi Zemin Kat Planı

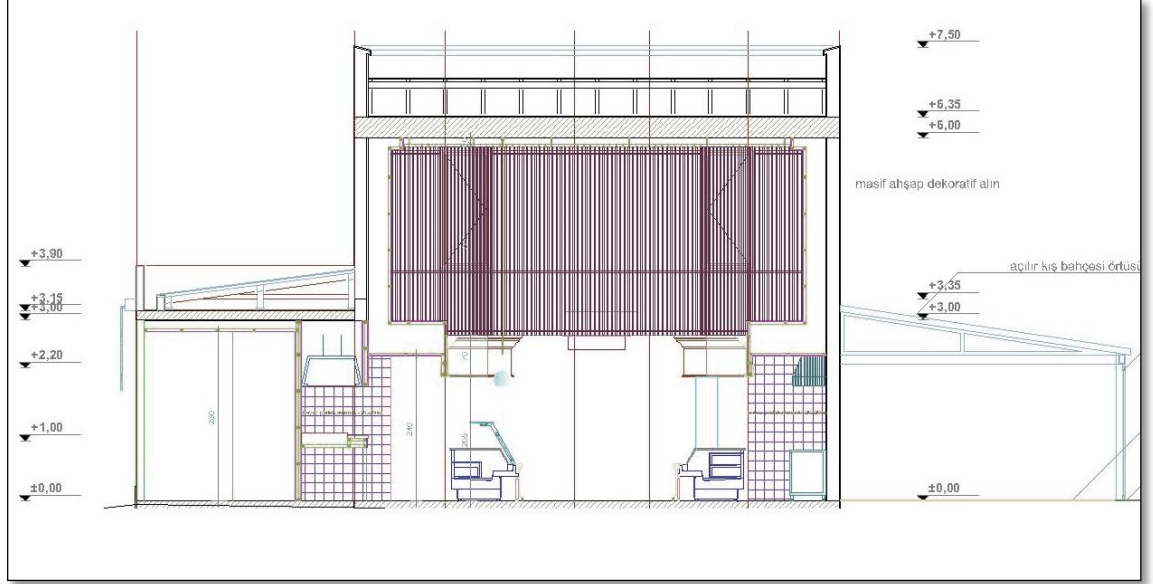

Yasa Bursa Tesisi Birinci Kat Planı

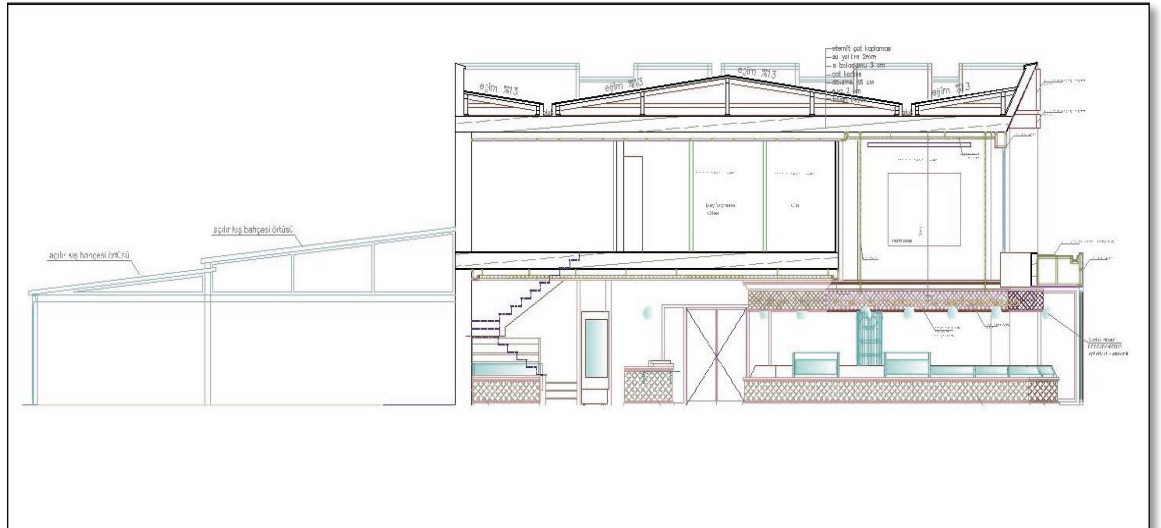

Yasa Bursa Tesisi Kesitler

A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

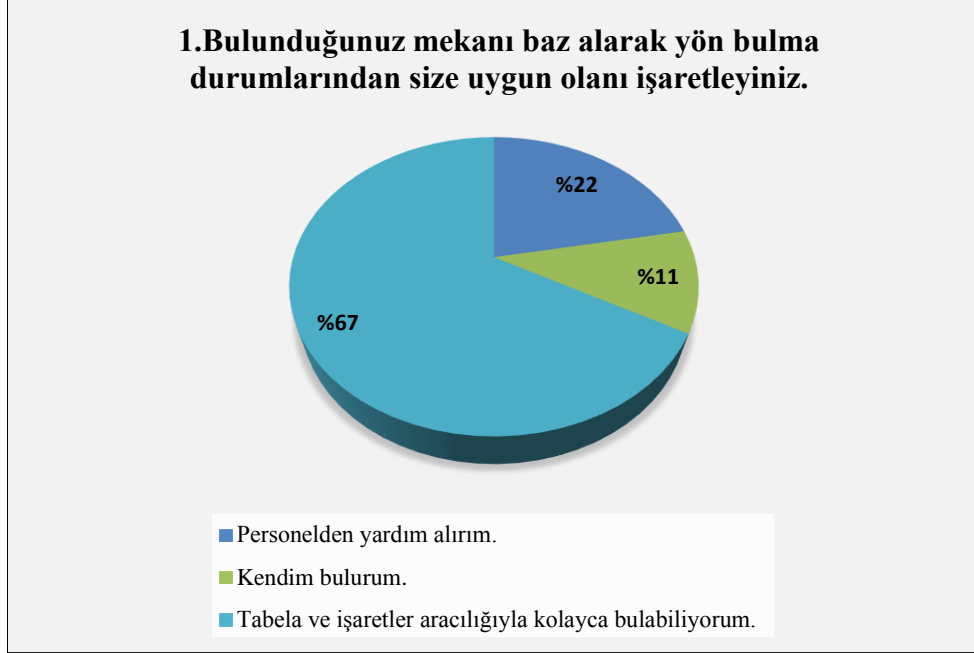
Yasa Bursa Tesisi İç Mekân Fotoğrafları

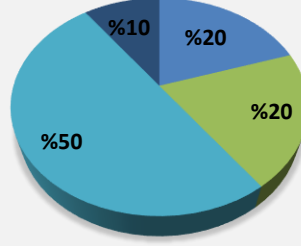

EK 3: Yasa Bursa Tesisi Anket Sonuçları ve Grafikleri

Ankete cevap veren kişi sayısı: 48

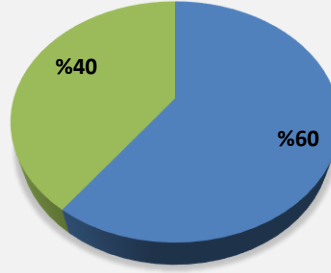

3. Aşağıdakilerden hangisi mekândaki ses düzeyi ile ilgili problemler arasında yer almaktadır. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

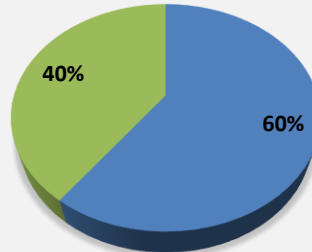
- Müzik sesi rahatsız etmektedir.
- Gürültü dolayısıyla konuşulanları duymakta güçlük çekiyorum
- Mutfak ve hazırlama bölümündeki ses iç mekânda duyumaktadır.
- Klima, jeneratör, havalandırma vb. cihaz sesleri rahatsız etmektedir.

4. Mekânın genel aydınlatmasını yeterli buluyor musunuz?

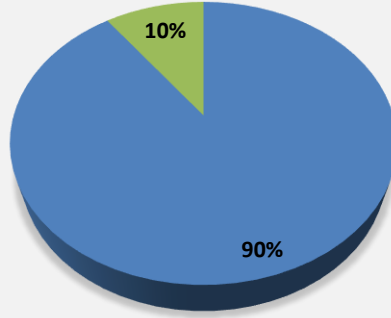
- Evet, yeterli buluyorum.
- Hayır, yeterli bulmuyorum.

5. Zeminin ıslak olduğu zamanları baz alarak (yağmur, kar, temizlik vb...) düşündüğünüzde; mekan içerisinde rahatça hareket edip yürüyebiliyor musunuz?

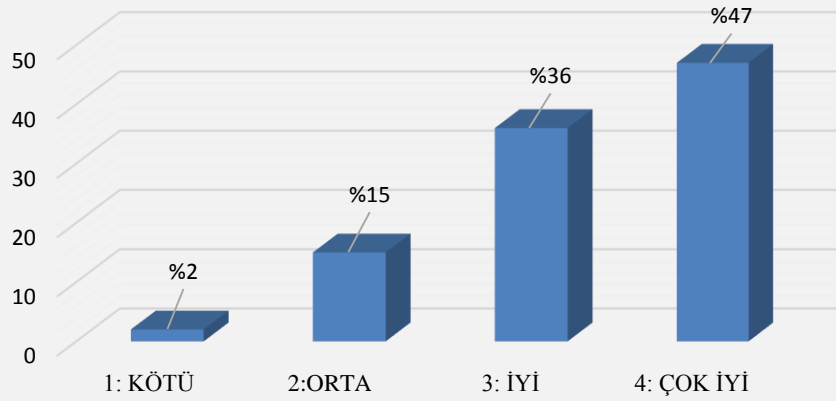
- Evet, rahat yürüyebiliyorum.
- Hayır, zeminin kayganlığından dolayı rahat yürüyemiyorum.

6. İç mekân mobilyalarının kullanımını konfor açısından rahat buluyor musunuz?

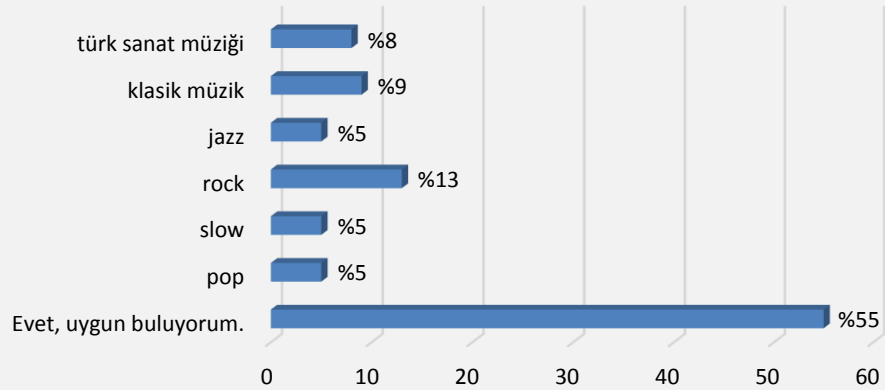

■ Evet, konforlu buluyorum. ■ Hayır, konforlu bulmuyorum.

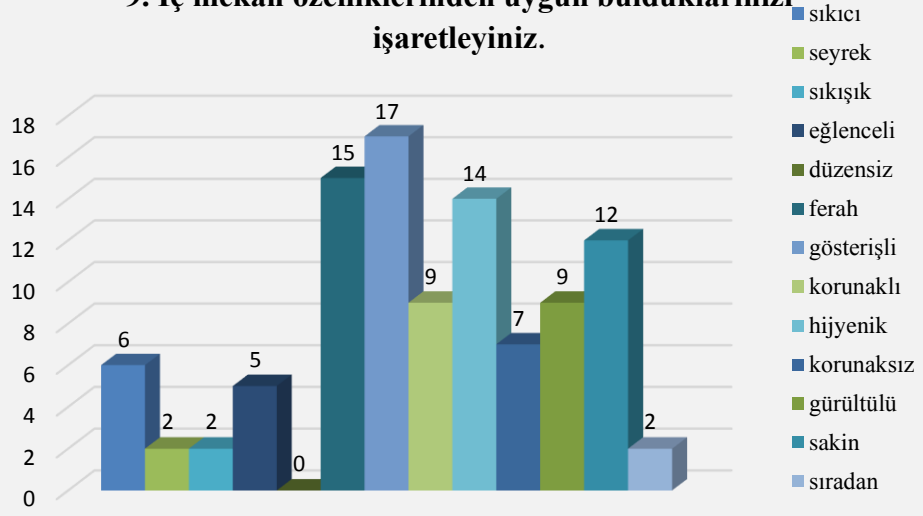
7. Mekanın konseptini renk açısından değerlendirecek olursanız, 1'den 4'e kadar puanlama sisteminde kaç puan verirdiniz.

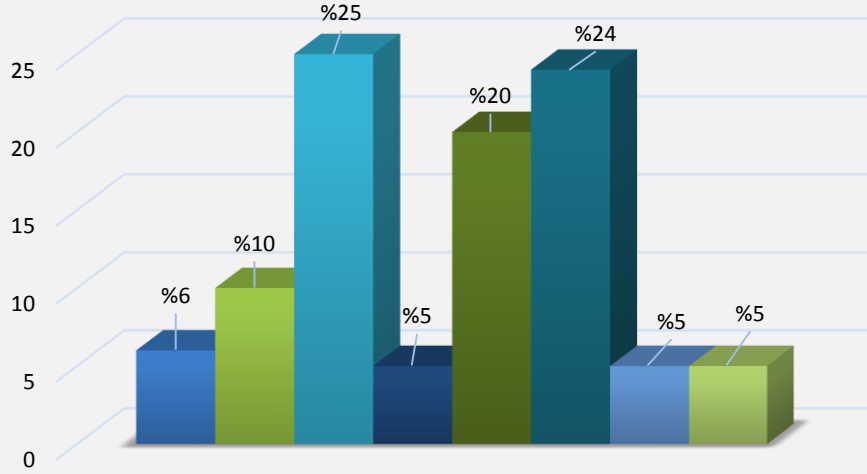
8. Mekânda dinlediğiniz müzik türünü uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyor iseniz tercih ettiğiniz türleri işaretleyiniz.

9. İç mekan özelliklerinden uygun bulduklarınızı işaretleyiniz.

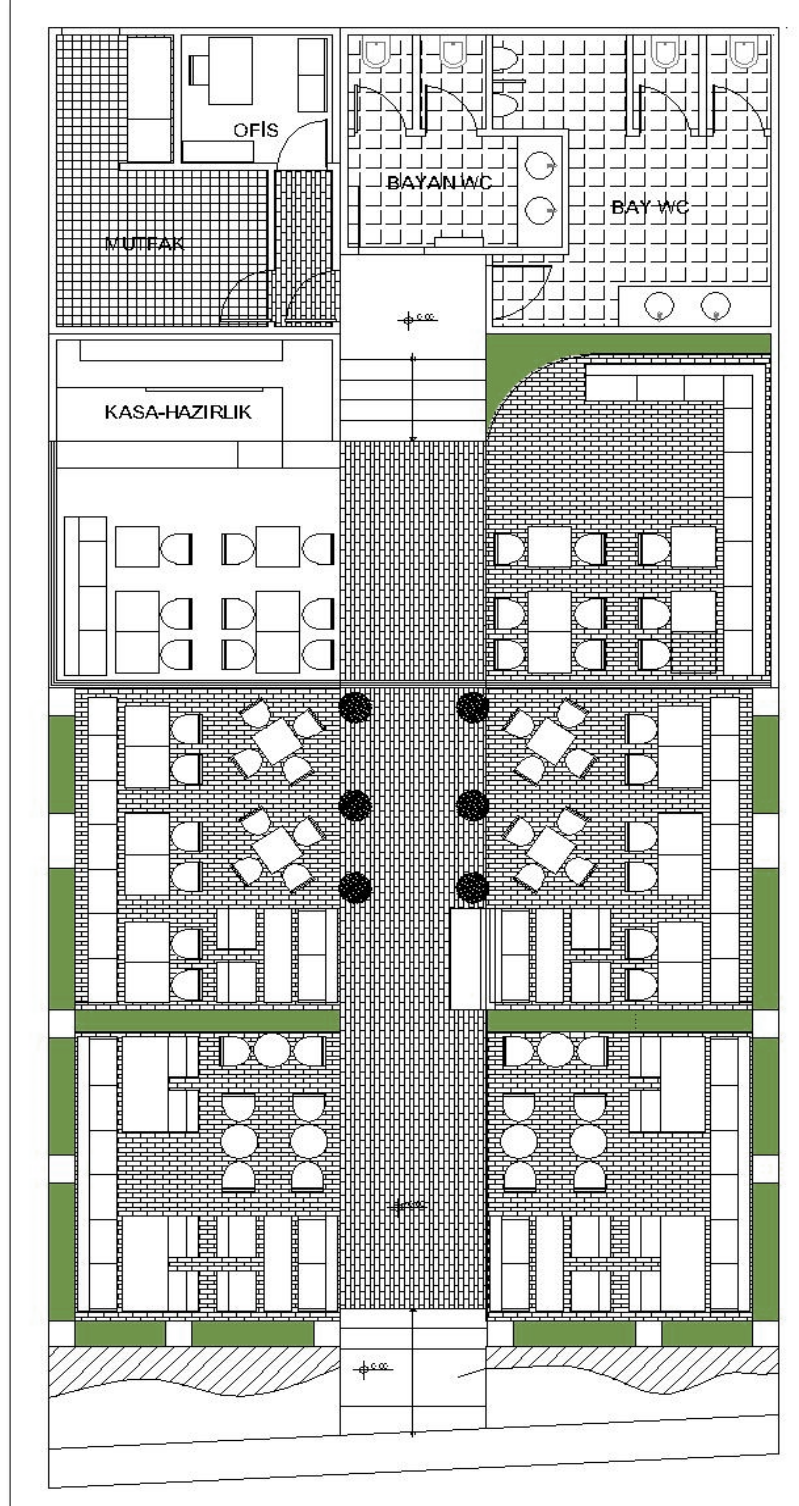
10. Aşağıda belirtilen durumlardan hangileri mekân hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediyor? Birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz.

- Sandalye, koltuk vb. mobilyaların ahşap yüzeyleri ve kumaşları yüzünden rahat hareket edemiyorum.
- Zemindeki malzemelerin değiştiği alanlarda ayağım takılıyor, rahat yürüyemiyorum.
- Isıtma elemanlarının çok yakında oluşu olumsuz etkiliyor, çok sıcak oluyor.
- Aydınlatma elemanlarının renkleri mekânın aydınlatmasına uygun değil.
- Pencere ve kapı aralarından havanın içeri girişi rahatsız ediyor.
- Mekân içerisinde tablo, heykel ve yeşil bitkinin azlığı göze çarpıyor.
- Mekânda kamera, duman detektörü, gaz alarm cihazlarının az oluşu güvenlik hakkında endişelenmeme neden oluyor.
- Islak hacimlerdeki seramik seçimi doğru yapılmıştır.

EK 4: Tesadüf Kafe Mekânı Planları ve İç Mekân Fotoğrafları

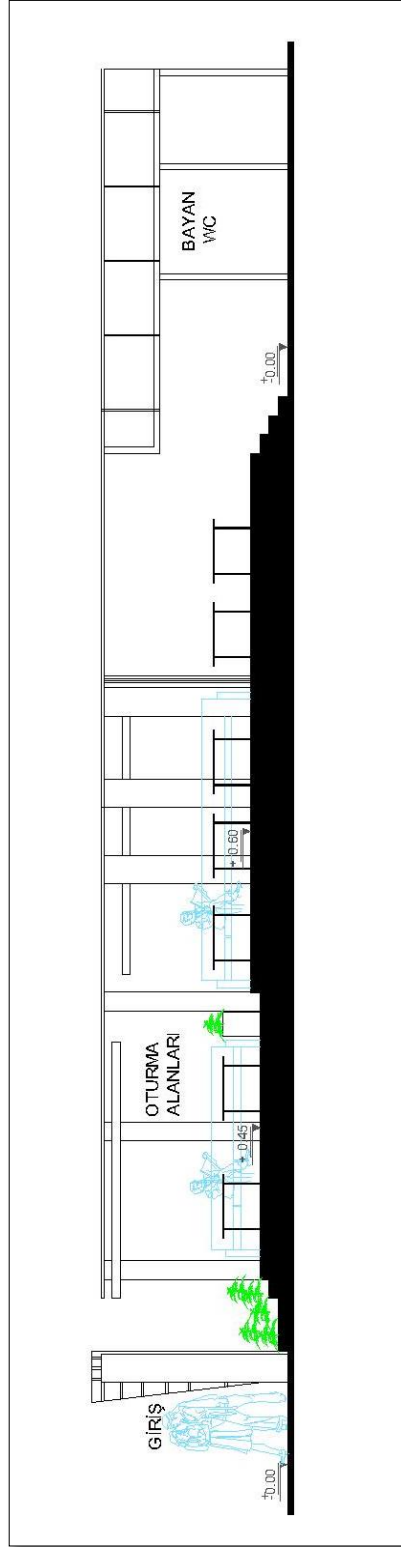
Tesadüf Kafe Zemin Kat Yerleşim Planı

Tesadüf Kafe Zemin Kat Aydınlatma Planı

Tesadüf Kafe A-A kesiti

Tesadüf Kafe İç Mekan Fotoğrafları

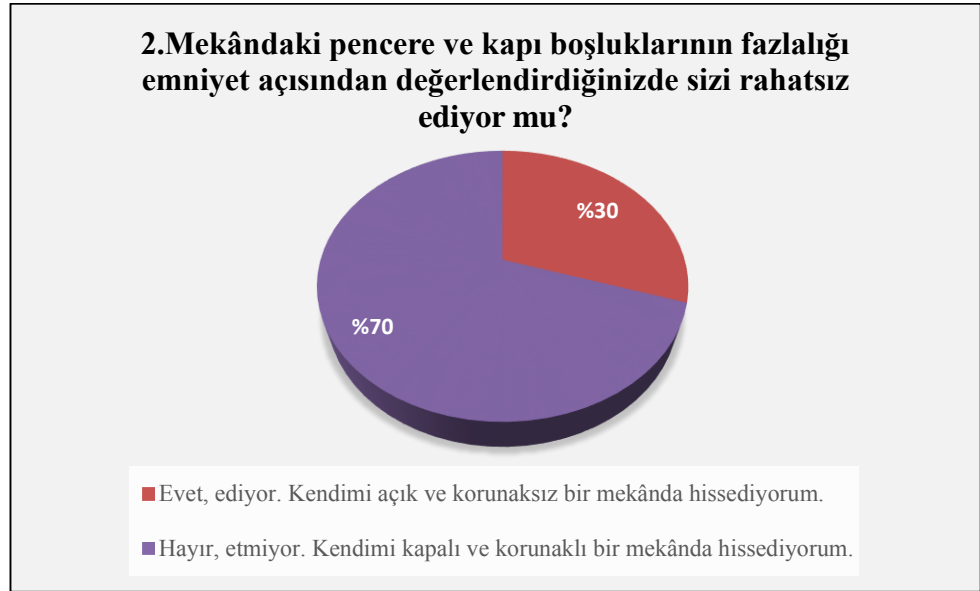
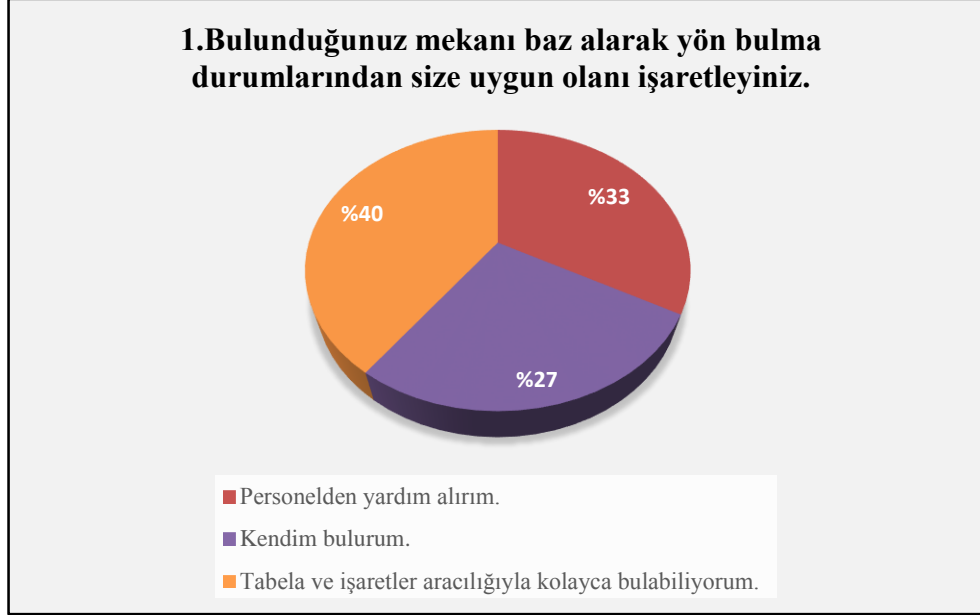

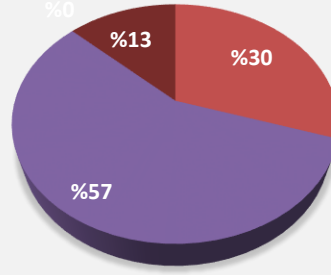

EK 5: Tesadüf Kafe Anket Sonuçları ve Grafikleri

Ankete cevap veren kişi sayısı: 36

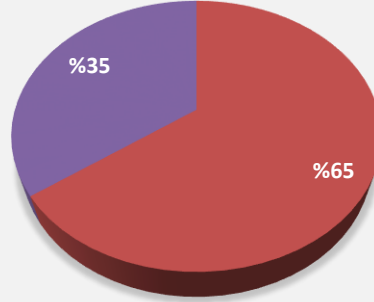

3. Aşağıdakilerden hangisi mekândaki ses düzeyi ile ilgili problemler arasında yer almaktadır. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

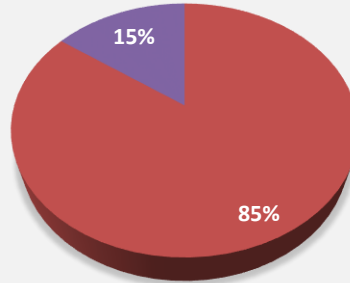
- Müzik sesi rahatsız etmektedir.
- Gürültü dolayısıyla konuşulanları duymakta güçlük çekiyorum
- Mutfak ve hazırlama bölümündeki ses iç mekânda duyumaktadır.
- Klima, jeneratör, havalandırma vb. cihaz sesleri rahatsız etmektedir.

4. Mekânın genel aydınlatmasını yeterli buluyor musunuz?

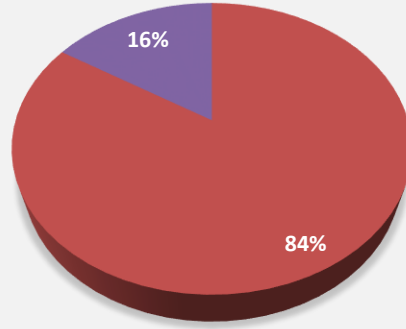
- Evet, yeterli buluyorum.
- Hayır, yeterli bulmuyorum.

5. Zeminin ıslak olduğu zamanları baz alarak (yağmur, kar, temizlik vb...) düşündüğünüzde; mekan içerisinde rahatça hareket edip yürüyebiliyor musunuz?

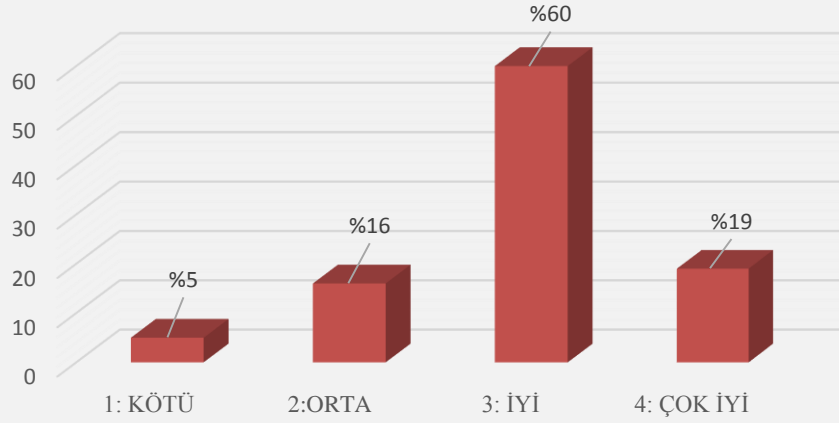
- Evet, rahat yürüyebiliyorum.
- Hayır, zeminin kayganlığından dolayı rahat yürüyemiyorum.

6. İç mekân mobilyalarının kullanımını konfor açısından rahat buluyor musunuz?

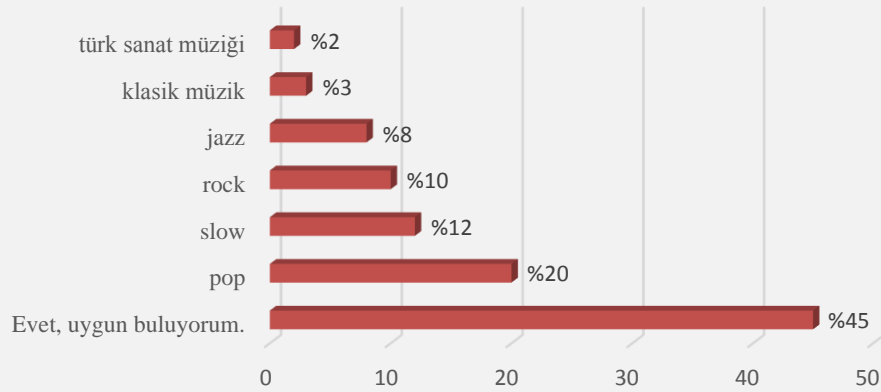

■ Evet, konforlu buluyorum. ■ Hayır, konforlu bulmuyorum.

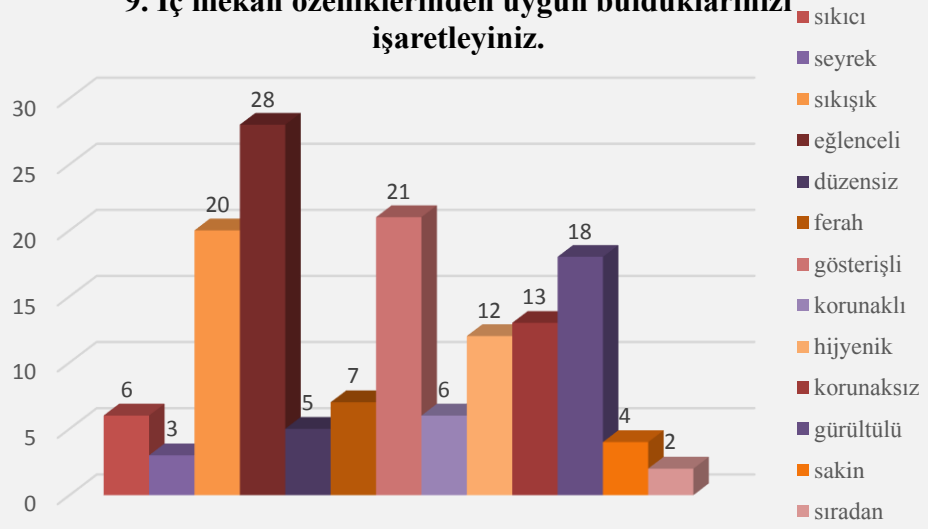
7. Mekanın konseptini renk açısından değerlendirecek olursanız, 1'den 4' e kadar puanlama sisteminde kaç puan verirdiniz.

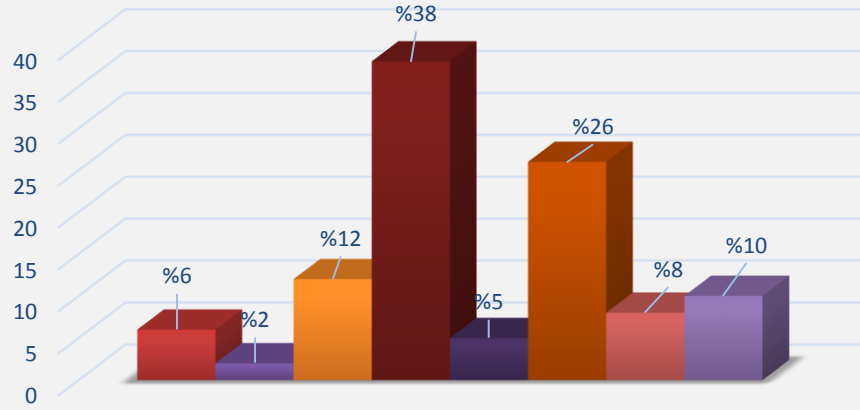
8. Mekânda dinlediğiniz müzik türünü uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyor iseniz tercih ettiğiniz türleri işaretleyiniz.

9. İç mekan özelliklerinden uygun bulduklarınızı işaretleyiniz.

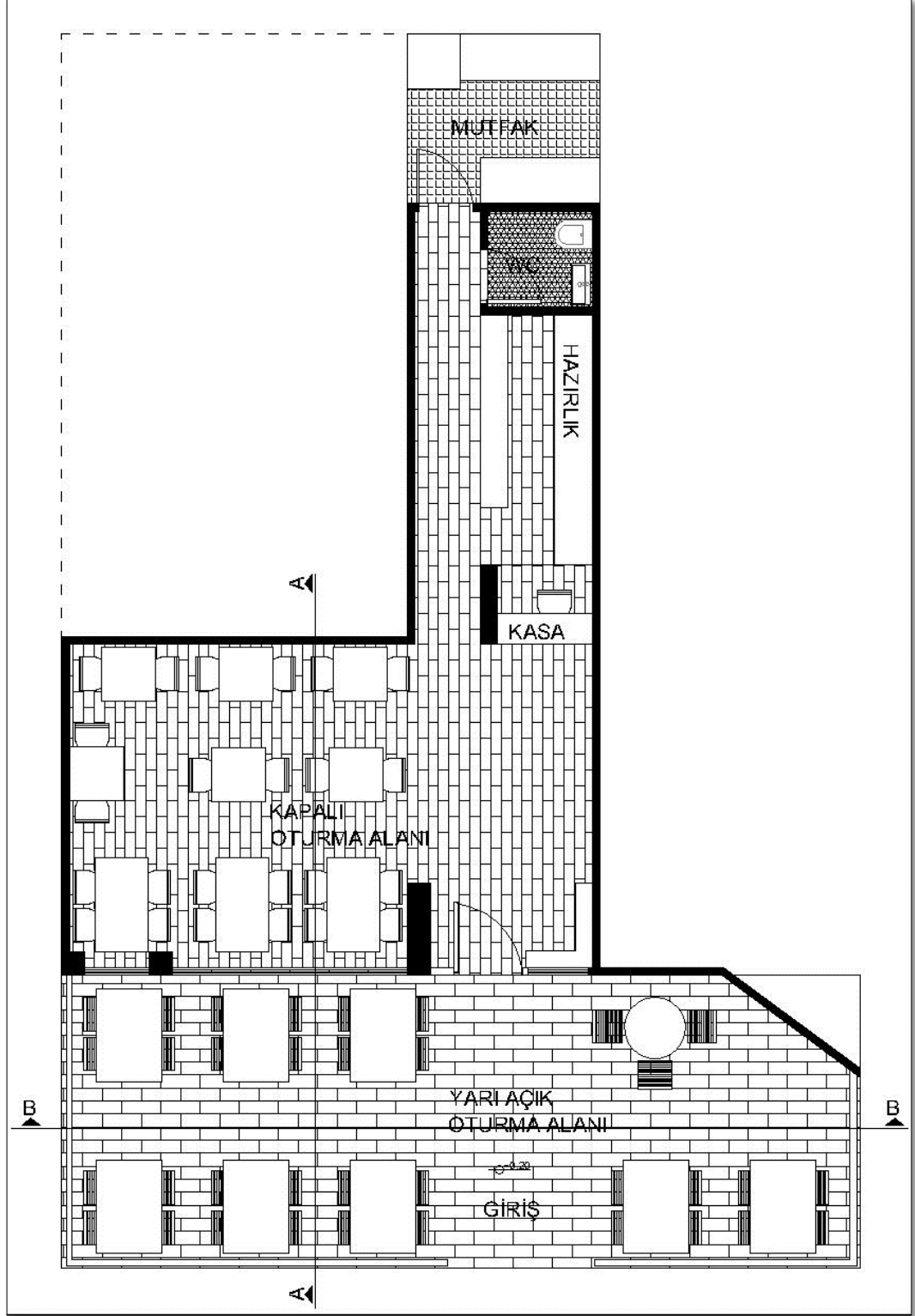
10. Aşağıda belirtilen durumlardan hangileri mekân hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediyor? Birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz.

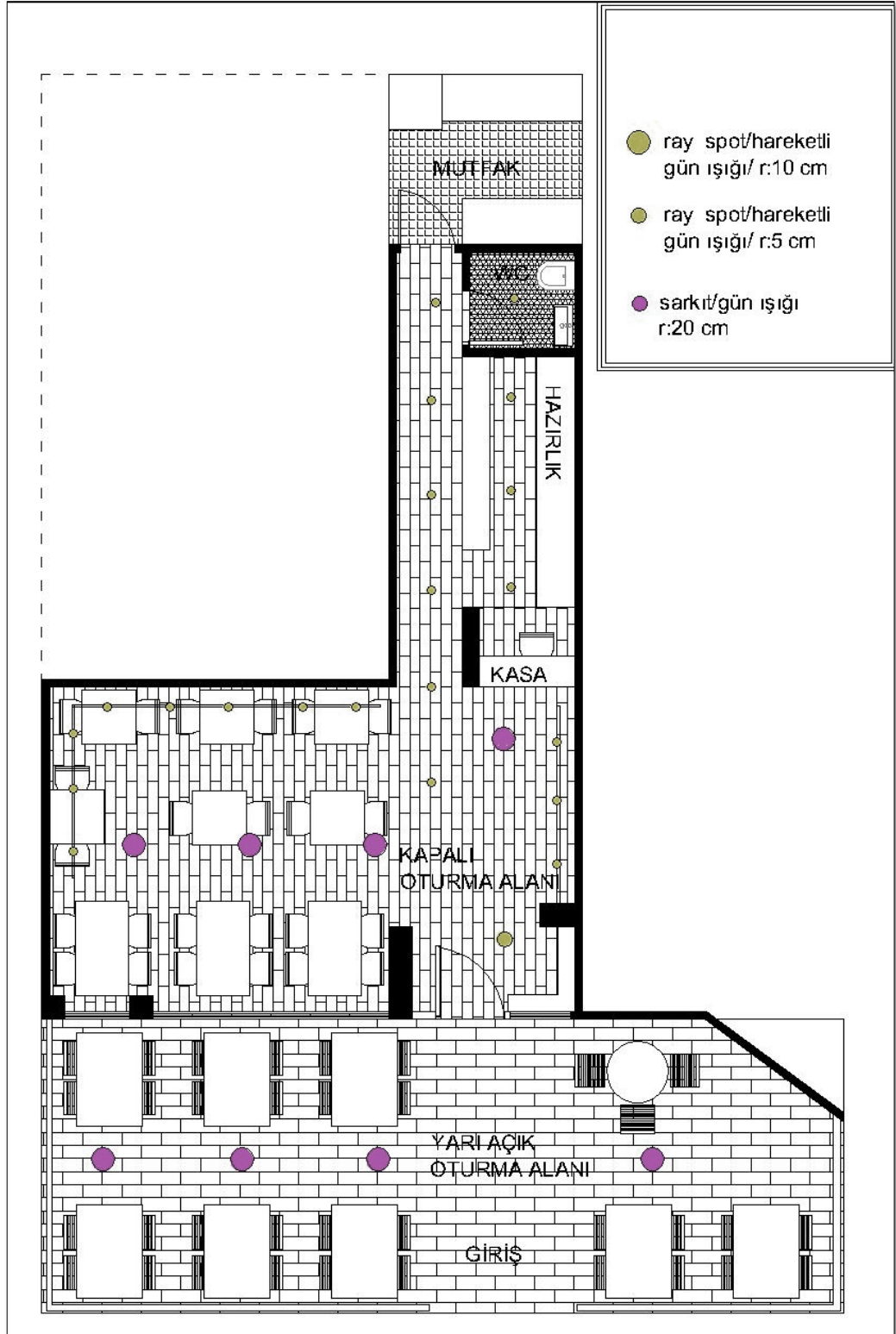
- Sandalye, koltuk vb. mobilyaların ahşap yüzeyleri ve kumaşları yüzünden rahat hareket edemiyorum.
- Zemindeki malzemelerin değiştiği alanlarda ayağım takılıyor, rahat yürüyemiyorum.
- Isıtma elemanlarının çok yakında oluşu olumsuz etkiliyor, çok sıcak oluyor.
- Aydınlatma elemanlarının renkleri mekânın aydınlatmasına uygun değil.
- Pencere ve kapı aralarından havanın içeri girişi rahatsız ediyor.
- Mekân içerisinde tablo, heykel ve yeşil bitkinin azlığı göze çarpıyor.
- Mekânda kamera, duman detektörü, gaz alarm cihazlarının az oluşu güvenlik hakkında endişelenmeme neden oluyor.
- Islak hacimlerdeki seramik seçimi doğru yapılmıştır.

EK 6: Gren Kafe-Restoran Mekânının Planlar, Kesitler ve İç Mekân Fotoğrafları

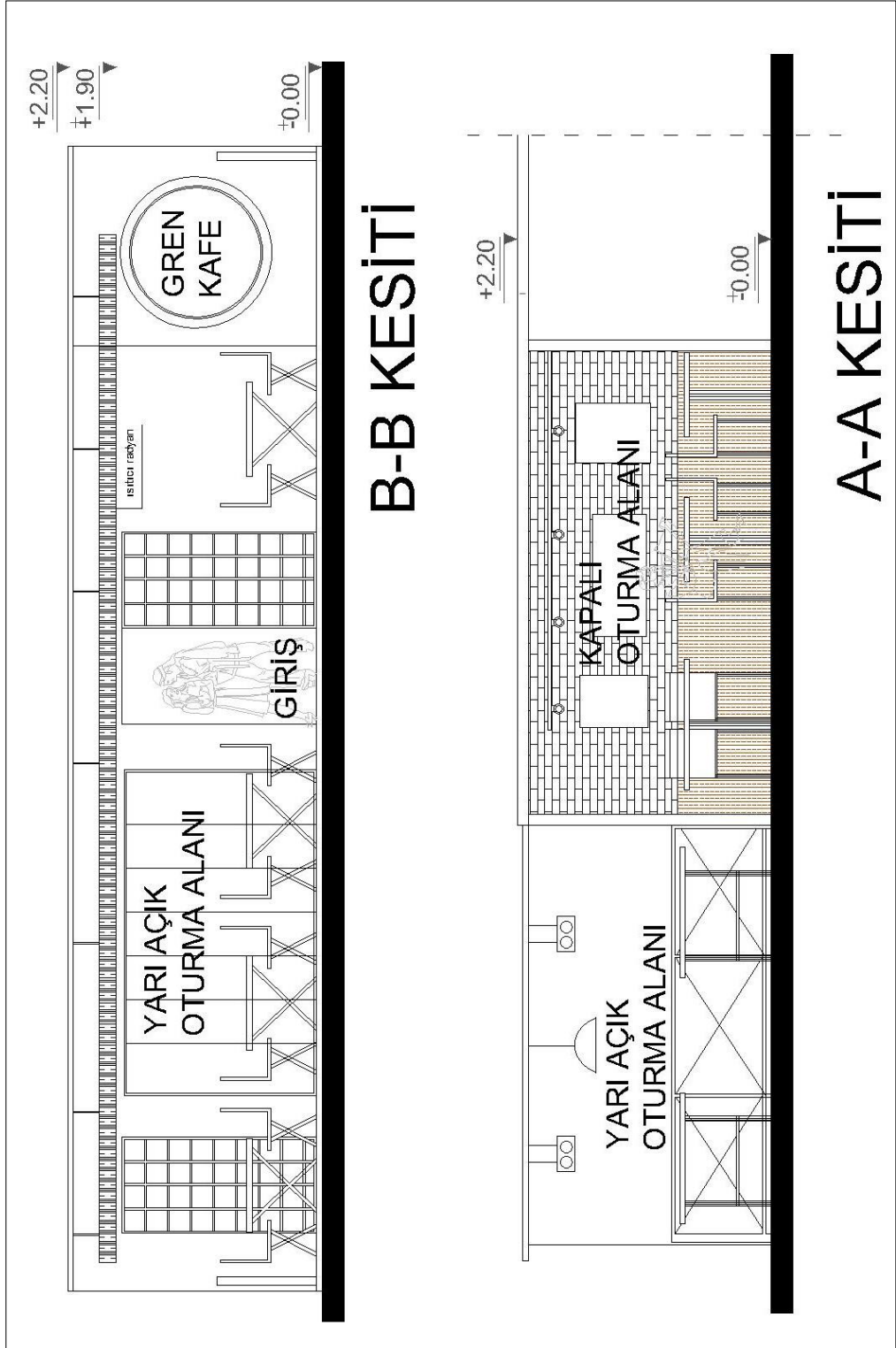
Gren Kafe Zemin Kat Planı

Gren Kafe Zemin Kat Aydınlatma Planı

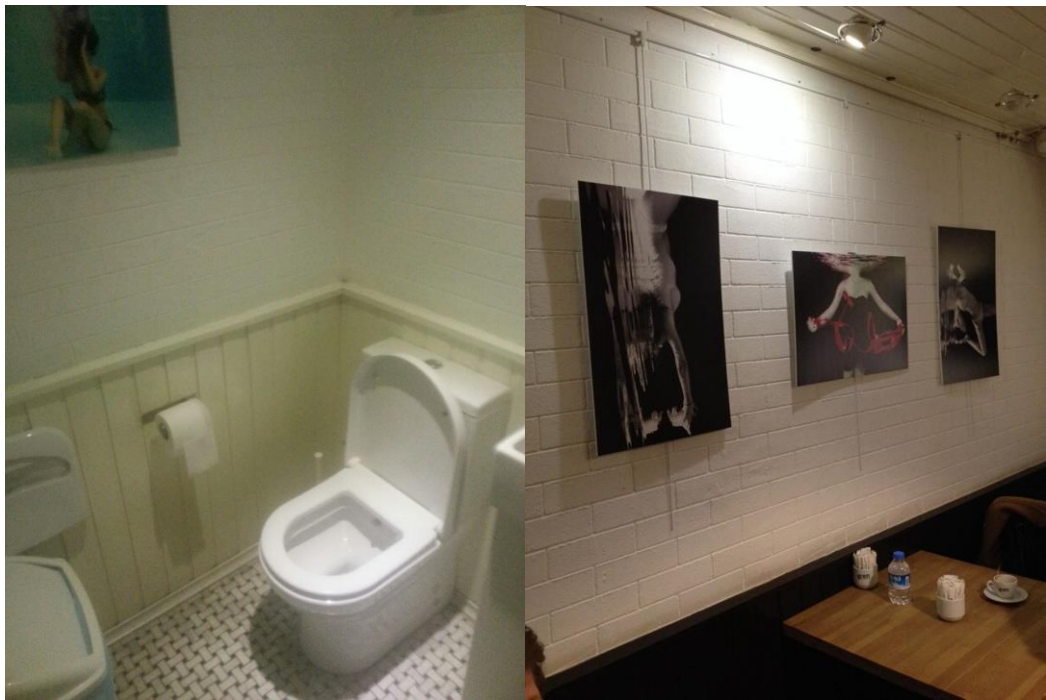

A-A ve B-B Kesitleri

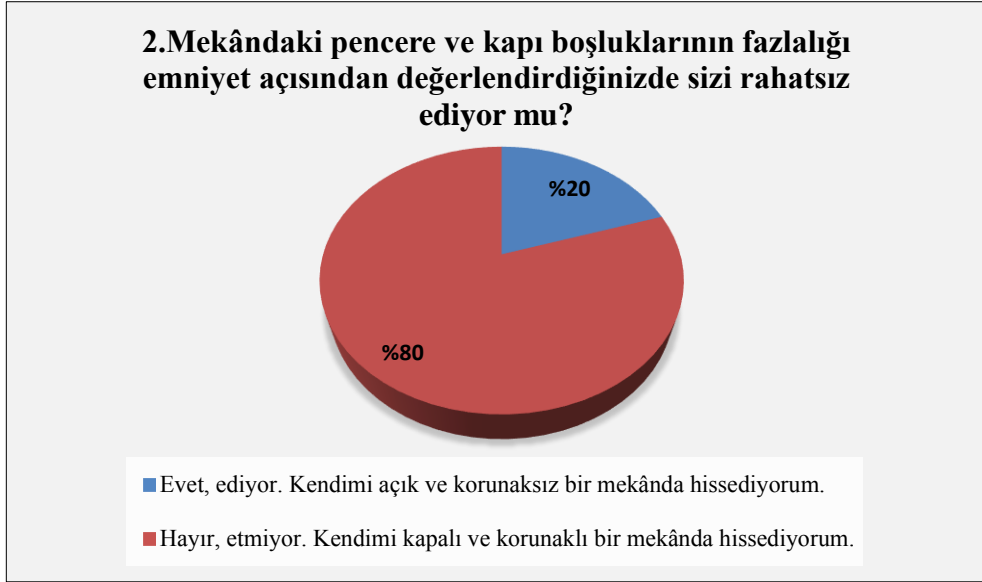
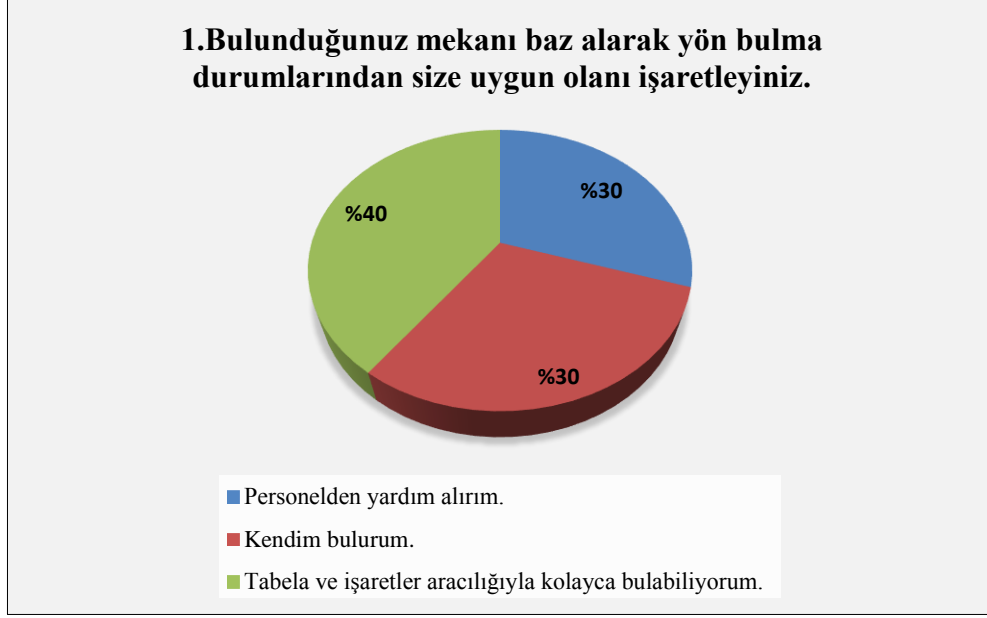
Gren Kafe İç Mekân Fotoğrafları

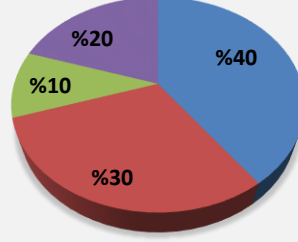

EK 7: Gren Kafe Anket Sonuçları ve Grafikleri

Ankete cevap veren kişi sayısı: 34

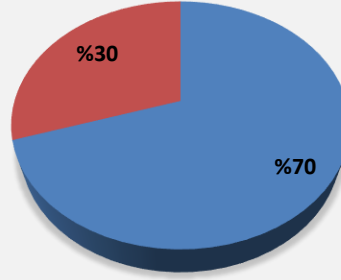

3. Aşağıdakilerden hangisi mekândaki ses düzeyi ile ilgili problemler arasında yer almaktadır. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

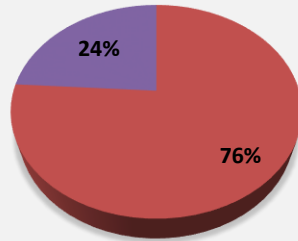
- Müzik sesi rahatsız etmektedir.
- Gürültü dolayısıyla konuşulanları duymakta güçlük çekiyorum
- Mutfak ve hazırlama bölümündeki ses iç mekânda duyumaktadır.
- Klima, jeneratör, havalandırma vb. cihaz sesleri rahatsız etmektedir.

4. Mekânın genel aydınlatmasını yeterli buluyor musunuz?

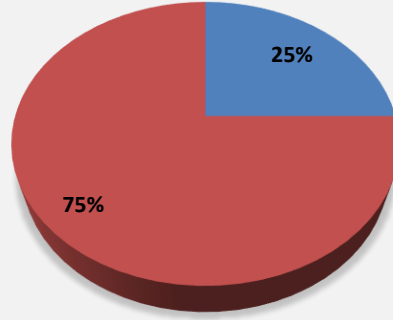
- Evet, yeterli buluyorum.
- Hayır, yeterli bulmuyorum.

5. Zeminin ıslak olduğu zamanları baz alarak (yağmur, kar, temizlik vb...) düşündüğünüzde; mekan içerisinde rahatça hareket edip yürüyebiliyor musunuz?

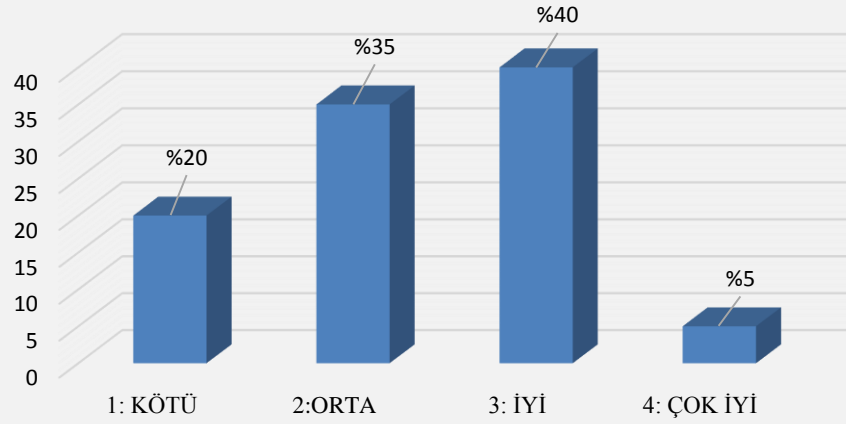
- Evet, rahat yürüyebiliyorum.
- Hayır, zeminin kayganlığından dolayı rahat yürüyemiyorum.

6. İç mekân mobilyalarının kullanımını konfor açısından rahat buluyor musunuz?

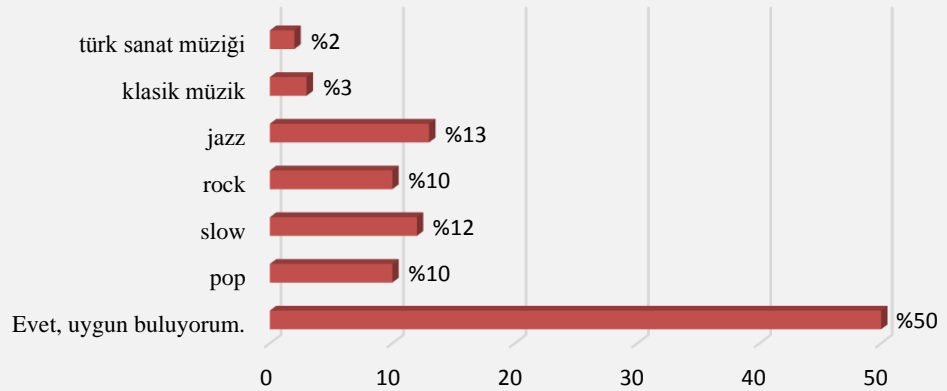

■ Evet, konforlu buluyorum. ■ Hayır, konforlu bulmuyorum.

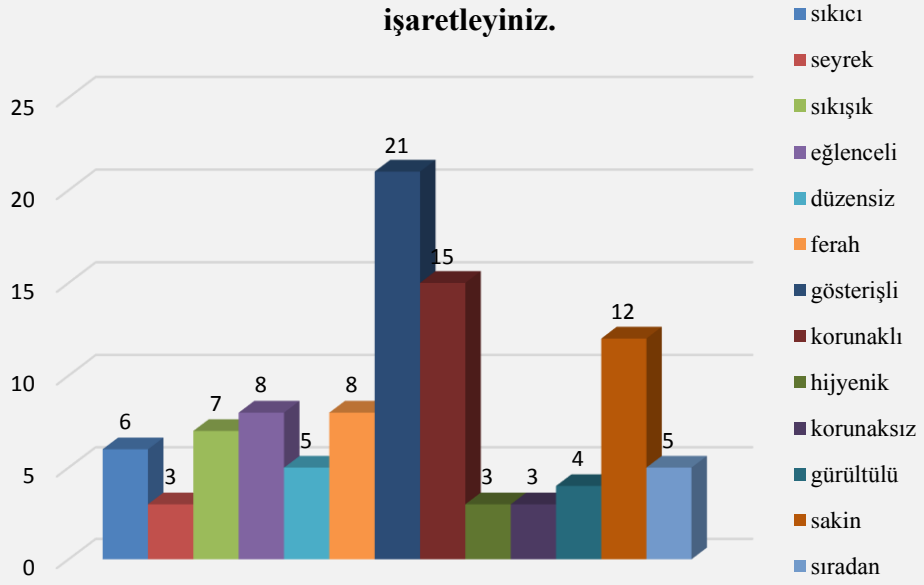
7. Mekanın konseptini renk açısından değerlendirecek olursanız, 1'den 4' e kadar puanlama sisteminde kaç puan verirdiniz.

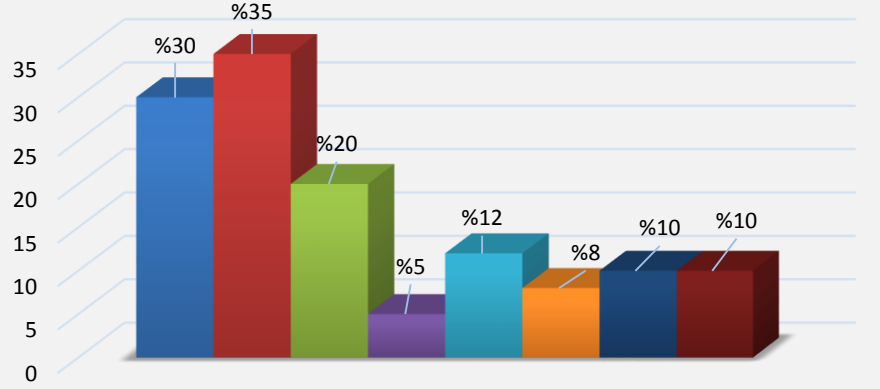
8. Mekânda dinlediğiniz müzik türünü uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyor iseniz tercih ettiğiniz türleri işaretleyiniz.

9. İç mekan özelliklerinden uygun bulduklarınızı işaretleyiniz.

10. Aşağıda belirtilen durumlardan hangileri mekân hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediyor? Birden fazla şıkki işaretleyebilirsiniz.

- Sandalye, koltuk vb. mobilyaların ahşap yüzeyleri ve kumaşları yüzünden rahat hareket edemiyorum.
- Zemindeki malzemelerin değiştiği alanlarda ayağım takılıyor, rahat yürüyemiyorum.
- Isıtma elemanlarının çok yakında oluşu olumsuz etkiliyor, çok sıcak oluyor.
- Aydınlatma elemanlarının renkleri mekânın aydınlatmasına uygun değil.
- Pencere ve kapı aralarından havanın içeri girişi rahatsız ediyor.
- Mekân içerisinde tablo, heykel ve yeşil bitkinin azlığı göze çarpıyor.
- Mekânda kamera, duman detektörü, gaz alarm cihazlarının az oluşu güvenlik hakkında endişelenmeme neden oluyor.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Burcu ALTAY
Doğum Yeri ve Tarihi: 10.01.1987
E-Posta: burcualty@gmail.com
Lisans: Balıkesir Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Bölümü (2006 – 2011)
Yüksek Lisans: Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,
İç Mekân Tasarımı Yüksek Lisans Programı, (2011-2014)
Mesleki Deneyimler: Erol Pürcü Mimarlık (Haziran 2013- Şubat 2014)

